

CZĘŚĆ I

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWSKA GMINY GOLESZÓW

AKTUALIZACJA 2010

Wykonawca:

Kancelaria Samorządowa – Kansa
ul. Skalskiego 5/141
42-500 Będzin
tel. 32 290-05-09
fax. 32 290-05-09
NIP 625-122-41-19
REGON 240943069

Zleceniodawca:

Gmina Goleszów
Urząd Gminy Goleszów
ul. 1-go Maja 5
43-440 Goleszów
tel. 33 479-05-10
fax. 33 479-05-16
goleszow@ug.pl
NIP 548-240-49-96

Część I

Spis treści.

1.	WSTĘP	6
1.1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA	6
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.3.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	10
1.4.	PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA	10
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
2.1.	PODMIOTY GOSPODARCZE	17
2.2.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ CIEPLNĄ I GAZ	17
	Sieć gazowa	17
	Sieć ciepła	18
	Sieć elektryczna	18
2.3.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	19
	Sieć telekomunikacyjna	19
	Sieć komunikacyjna	19
	Sieć wodociągowa	20
	Sieć kanalizacyjna	20
	Gospodarka odpadami	21
2.4.	ZASOBY I SKŁADNIKI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	24
	Budowa geologiczna	24
	Wody powierzchniowe	25
	Świat roślinny	26
	Natura 2000	29
3.	CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	36
3.1.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	36

3.2.	WSPÓŁPRACA W RAMACH WDRAŻANIA PROGRAMU	39
3.3.	AKTYWIZACJA RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA	42
4.	CELE I ZADANIA DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBAMI PRZYRODY	43
4.1.	OCHRONA PRZYRODY	43
4.2.	OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	44
4.3.	OCHRONA GLEB	45
4.4.	OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	47
5.	CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	48
5.1.	JAKOŚĆ WÓD	48
5.2.	GOSPODAROWANIE ODPADAMI	49
5.3.	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZMIANY KLIMATU	54
5.4.	HAŁAS	55
5.5.	ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	56
5.6.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU	56
5.7.	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	57
6.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	59
6.1.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY PROGRAMOWO-PŁANISTYCZNE	59
6.2.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REGLAMENTUJĄCE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA	59
6.3.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY FINANSOWE	60
6.4.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY KARNE I ADMINISTRACYJNE	74
6.5.	UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU	74
6.6.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA GMINY	75

7.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	76
7.1.	UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU	76
7.2.	MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU	77
7.3.	GŁÓWNE DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA PROGRAMEM	80
8.	PODSUMOWANIE	81
8.1.	ZADANIA GMINNY MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ ŚRODOWISKA	82
	BIBLIOGRAFIA	

Część II

Plan Gospodarki Odpadami Gminy Goleszów – Aktualizacja 2010

1. WSTĘP.

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, ginięcie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku.

Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym niedopuszczeniu do dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do restytucji zniszczonych elementów środowiska. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju. Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie analizy sytuacji dla danego rejonu. Zadanie takie ma spełniać program ochrony środowiska.

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów”. Analizowane opracowanie jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ekologicznej Gminy. Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działania decyzyjne, przez co winien być wykorzystywany jako instrument strategicznego zarządzania Gminą w zakresie ochrony środowiska. Powinien wspomagać procesy tworzenia programów operacyjnych, zawierania umów oraz porozumień z innymi jednostkami administracji

i podmiotami gospodarczymi. Założenia niniejszego Programu powinny zostać uwzględnione w procesie przygotowywania budżetu Gminy.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Gminy, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów w nim wytyczonych powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie Gminy.

Podstawowym, długoterminowym celem Programu Ochrony Środowiska Gminy Goleszów jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju uwzględniającego potrzebę ochrony środowiska. Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały, znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, ginięcie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadną zrównoważonego rozwoju.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa działania niezbędne zmierzające do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym

w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Gminie Goleszów będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania „kroczącego”, polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach.

Jako podstawowy warunek skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa wymienia się respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i

politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Realizacja przyjętej polityki ekologicznej państwa opiera się na systemie prawa ochrony środowiska oraz programach, strategiach i polityce ekologicznej, określanych na różnych szczeblach administracji. Polityka ekologiczna państwa określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, poprzez znaczny wzrost lesistości, utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno-błotnych, poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę klimatu akustycznego oraz ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Obliguje do zrównoważonego wykorzystywania zasobów kopalin, materiałów, wody i energii oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazuje kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią. Głównym celem II Polityki Ekologicznej Państwa jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikające z narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe. Zgodnie z tym dokumentem, programy ochrony środowiska powinny być ukierunkowane na osiągnięcie głównie trzech celów:

- ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne.

Zadania związane z poprawą środowiska znajdują się również w dokumentach regionalnych – lokalnych. Takim dokumentem jest między innymi „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020”, która powstała w wyniku przeprowadzenia aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000–2015”. Jedną z podstawowych przesłanek aktualizacji było pojawienie się kilku strategicznych dokumentów szczebla unijnego i krajowego. W wyniku aktualizacji powstał dokument o uproszczonej strukturze, przejrzysty, wykorzystujący doświadczenia minionych lat, uwzględniający zmiany uwarunkowań, które zaszły w otoczeniu, w tym przede wszystkim przystąpienie Polski do Unii Europejskiej Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił

z dnia 4 lipca 2005 roku nr II/37/6/2005 przyjął „Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000–2020”, dokument ten jest aktualizacją przyjętej we wrześniu 2000 „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000–2015”. W ramach 3 pól

strategicznych, dla których przeprowadzono analizę SWOT, zidentyfikowano po 2 priorytety dziedzinowe:

- w polu zasoby ludzkie, równość szans i zagadnienia społeczne wyznaczono:
 - o priorytet: edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich,
 - o priorytet: integracja społeczna, bezpieczeństwo i zdrowie,
- w polu gospodarka, innowacyjność i inne ramowe uwarunkowania wyznaczono:
 - o priorytet: restrukturyzacja i rozwój gospodarki,
 - o priorytet: innowacje, technologie, działalność B+R,
- w polu Infrastruktura, aspekty przestrzenne, środowisko wyznaczono:
 - o priorytet: ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni,
 - o priorytet: transport, komunikacja i informacja.

W ramach celu strategicznego IV „Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni” wyznaczono kierunki działań:

- wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych,
- zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic,
- rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- kształtowanie ośrodków wiejskich,
- uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami,
- utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych,
- polepszenie jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem.

Innym strategicznym dokumentem regionalnym – bardziej lokalnym jest Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego i dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego. Jest to rozległy dokument strategiczny, w którym zawarto misję dla Śląska Cieszyńskiego: „Śląsk cieszyński, pielęgnując dziedzictwo kulturowe tej ziemi,

dba o edukację i kulturę jako fundamenty dalszego rozwoju, a zachowując wyjątkową atrakcyjność inwestycyjną podnosi standardy w ochronie środowiska oraz opiece zdrowotnej i społecznej”.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy w dużej mierze od skutecznie realizowanej polityki proekologicznej, uwzględniającej potrzeby społeczności lokalnej. Istotnym elementem wsparcia są środki finansowe, będące w dyspozycji organizacji, funduszy rządowych i pozarządowych. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z opracowanym programem krótko- i

długoterminowym, sporządzonym na podstawie przeprowadzonej analizy uwarunkowań środowiskowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska przyjęty dokument podlegaj aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata. Niniejszy program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do projektu Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.

Niniejszy dokument został opracowany w związku z obowiązkiem nałożonym na Gminy przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska oraz ustawę z dnia 27 lipca 2001 roku – o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska. Zakres merytoryczny przedmiotowego dokumentu określają „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

1.4. PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA.

Formalną podstawą przedmiotowego opracowania jest podpisana umowa pomiędzy Urzędem Gminy Goleszów a firmą Kancelaria Samorządowa „Kansa” Iwona Kubik z Będzina.

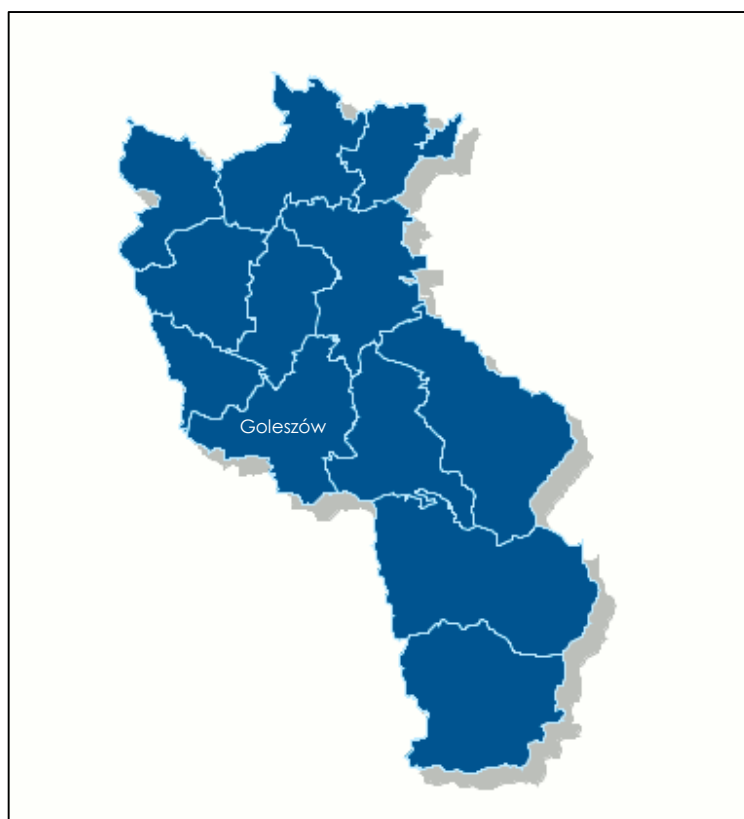
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.

Gmina Goleiszów zlokalizowana jest na obszarze województwa śląskiego, powiatu cieszyńskiego (w południowo-zachodniej części powiatu), na terenie urokliwego krajobrazowo Pogórza Cieszyńskiego, będącego przedpołem Beskidu Śląskiego. Goleiszów jest gminą typowo wiejską, a w jej skład wchodzi następujące sołectwa:

- Bażanowice,
- Cisownica,
- Dzięgielów,
- Godziszów,
- Kisielów,
- Kozakowice,
- Leszna Górna,
- Puńców,
- Goleiszów Górny,
- Goleiszów Dolny,
- Goleiszów Równia.

oraz wsie:

- Bażanowice,
- Cisownica,
- Dzięgielów,
- Godziszów,
- Kisielów,
- Kozakowice Górne,
- Kozakowice Dolne,
- Leszna Górna,
- Puńców,
- Goleiszów.

Gmina Goleiszów graniczy od południa z Czechami, od wschodu z miastem Ustroń, od północy z gminami Skoczów i Dębowiec, a od północnego zachodu z miastem Cieszyn. Z Czechami Gmina Goleiszów graniczy na długości około 19 km. Położenie Goleiszowa przy ruchliwej drodze pomiędzy Cieszynem i Ustroniem oraz obecność znajdującego się na terenie Gminy przejścia granicznego w Lesznej Górnej i

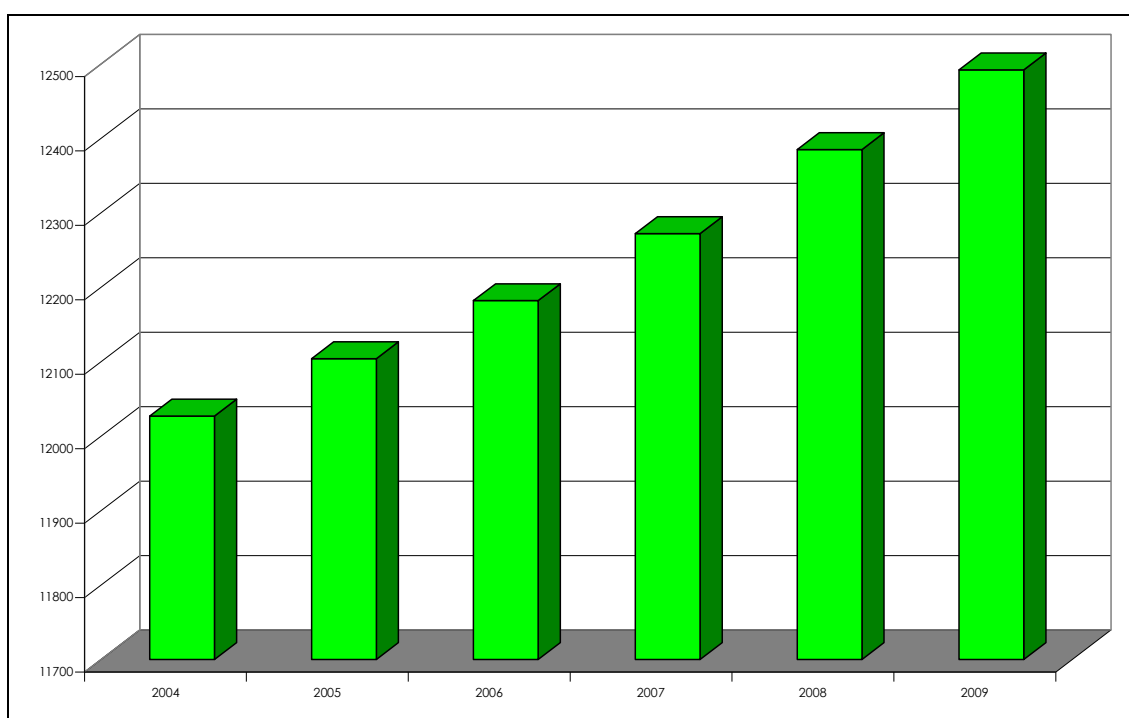

pobliskiego przejścia granicznego w Cieszynie powoduje, że przez teren Gminy przejeżdża wielu turystów.

W Gminie Goleszów zamieszkuje obecnie ponad 12 tys. osób. Szczegółowa demografia Gminy przedstawiona została w poniższej tabeli.

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ilość mieszkańców	12027	12104	12182	12272	12385	12492

Tab. 1. Demografia Gminy Goleszów.

Wykres. 1. Demografia Gminy Goleszów.

Powierzchnia Gminy Goleszów znajduje się w obrębie dwóch większych jednostek fizyczno-geograficznych: Pogórza Cieszyńskiego, zajmującego większość powierzchni opisywanego terenu oraz Beskidu Śląskiego, obejmującego tylko najbardziej południowy skrawek Gminy, położony pomiędzy Tułem (621 m npm), Oстрыm (709 m npm) i zboczami Małej Czantorii (866 m npm). Najwyższym punktem jest położona na granicy z Czechami góra Ostry (709 m npm), a innymi wybitniejszymi wzniesieniami są Tuł (621 m npm), Grodzisko (552 m npm), Wróżna (571 m npm), Cis (523 m npm), Malcowa (528 m npm), Jasieniowa (520 m npm), Machowa (464 m npm) i

Chełm (451 m npm). Najniższe miejsce tworzy dolina Pucówki (269 m npm) na granicy z miastem Cieszyn. Maksymalna różnica wysokości wynosi więc 440 m.

Pogórze Cieszyńskie, będące zachodnią częścią Pogórza Karpackiego tworzy wzgórza i garby o deniwelacji 50 – 150 m. Jego wysokość nad poziomem morza obniża się z południa na północ od wysokości przekraczającej 500 m npm. U podnóża Małej Czantorii do około 300 m npm w północnej części Gminy. Bardzo wyraźny jest tzw. „Próg Beskidów”. Przez tę nazwę należy rozumieć znaczną różnicę wysokości między szczytami Beskidu Śląskiego, a przylegającymi do nich wzgórzami Pogórza Cieszyńskiego. W rejonie Małej Czantorii wysokość tego progu osiąga ponad 350 m.

Pogórze Cieszyńskie na terenie Gminy Goleszów dzieli się na dwie jednostki o odrębnych cechach: Dział Cieszyński i Kotlinę Ustronia.

Dział Cieszyński składa się z dwóch stopni: wyższego – wzgórz Goleszowskich o wysokości 500 – 550 m npm zbudowanych z wapieni cieszyńskich oraz niższego, który tworzą płaskie garby o wysokości 300 – 330 m npm. Wschodnia część Gminy wkracza na teren Kotliny Ustronia, utworzonej przez osady naniesione przez Wisłę i jej dopływy. Obszar ten cechuje niewielkie urozmaicenie terenu.

Obszar Gminy Goleszów leży na terenie Karpat Zewnętrznych, które zbudowane są z utworów fliszowych oraz utworów czwartorzędowych. Utwory fliszowe pochodzące z trzeciorzędu i kredy występujące na tym terenie zbudowane są z:

- łupków cieszyńskich dolnych występujących w Bażanowicach, Dzięgielowie, Puńcowie oraz centralnej i południowej części Gleszowa, mają one miąższość około 150 m,
- wapieni cieszyńskich budują one trzony Gór Chełm, Jasieniowa, Machula, Gouszka, Malcowa, Tuł, Wrażna i Ostry, utwory te mają miąższość około 150 m,
- łupków cieszyńskich górnych z wkładami wapieni występują one na terenie Puńcowa Dzięgielowa, Lesznej Górnej Cisownicy i Garbu Kisielowa utwory te mają miąższość około 300 m,
- cieszynitów czyli intruzji skał wulkanicznych w łupkach cieszyńskich górnych występują one lokalnie w Puńcowie i na Kępie Dzięgielowskiej występujące tutaj słupy intruzji mają grubość 3 - 6 metrów.

Wierzchołki wzniesień Pogórza Cieszyńskiego są zbudowane z wapieni cieszyńskich, miejscami występują również skały pochodzenia wulkanicznego. Utwory czwartorzędowe występujące na terenie Gminy Goleszów cechuje występowanie dużej ilości materiału pochodzącego z erozji Karpat. Materiał ten poddawany jest ciągłym procesom kształtującym rzeźbę terenu procesy te to erozja, akumulacja w

dolinach i spływanie po stokach. Do materiałów czwartorzędowych zaliczamy gliny, iły i pyły zastoiskowe, piaski i w niewielkiej ilości żwiry.

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego (1948) północna część obszaru Gminy Goleszów leży w obrębie dzielnicy podkarpackiej, gdzie liczba dni z przymrozkami wynosi 100-150, z pokrywą śnieżną 80-90 a długość okresu wegetacyjnego trwa 210-220 dni. Pozostałą część obszaru obejmuje dzielnica karpcka, cechująca się dużym zróżnicowaniem klimatycznym. M. Hess (1965) wyróżnia tu 2 piętra klimatyczne:

- umiarkowane ciepłe (<700 m npm, ze średnią roczną temperaturą powietrza > 6°C,
- umiarkowane chłodne (700-1000 m npm), ze średnią roczną temperaturą powietrza 4-6°C.

Średnie roczne sumy opadów w wieloleciu 1961-1990 kształtują się od 998 mm (Goleszów), 932 mm (Cieszyn) do 809 mm (Kaczyce). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu oraz lipcu i maleją od 141 mm (Goleszów) do 110 mm (Kaczyce), zaś minimalne w lutym oraz marcu i wahają się od 38 mm (Kaczyce) do 46 mm (Goleszów).

Gmina Goleszów zajmuje 66 km² (6589 ha) powierzchni. W skład gminy wchodzi 11 sołectw, 10 miejscowości. Gminę Goleszów na dzień 31 grudnia 2009 roku zamieszkuje 12.492 osób. Szczegółową demografię Gminy Goleszów przedstawia tabela zamieszczona na następnej stronie.

opis	ogółem		kobiety		mężczyźni	
jednostka	osób	%	osób	%	osób	%
populacja	12492	100	6502	52,05	5990	47,95
gęstość zaludnienia [mieszk./km ²]	189,27					

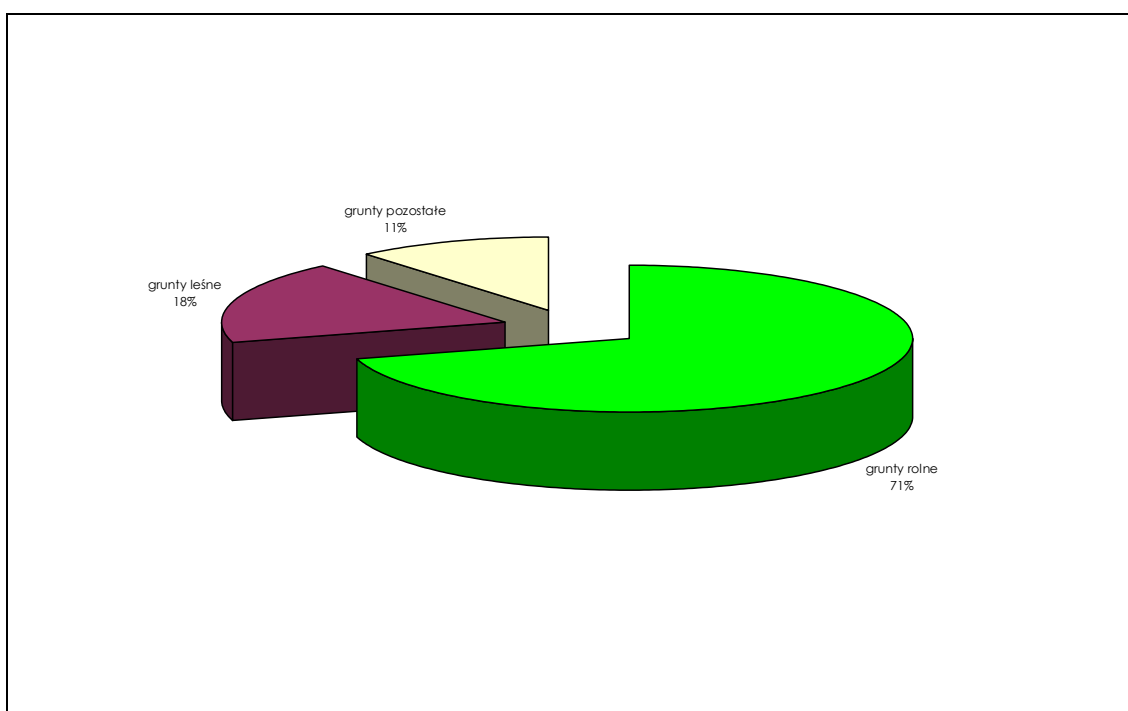
Tab. 2. Szczegółowa demografia Gminy Goleszów (stan na dzień 31.12.2009).

Gleby występujące na obszarze Gminy można zaliczyć do pseudobielicowych oraz brunatnych wyługowanych. Na terenie Gminy przeważają gleby gliniaste muły i iły. Bielicowe pyłowe stanowią około 44% użytków rolnych, występują również gleby brunatne kwaśne w dolinach Puńcówki, w dolinie Radonia mady rędzinowe. W okolicach Bażanowic i Puńcowa oraz częściowo w Dzięgielowie występują rędziny czyste. Dużo gleb występujących na terenie Gminy charakteryzuje się nadmiernym

nawilgoceniem, poza tym gleby są przeważnie zwarte a skały podłoża trudno przepuszczalne. Dlatego wody opadowe zatrzymywane są na powierzchni.

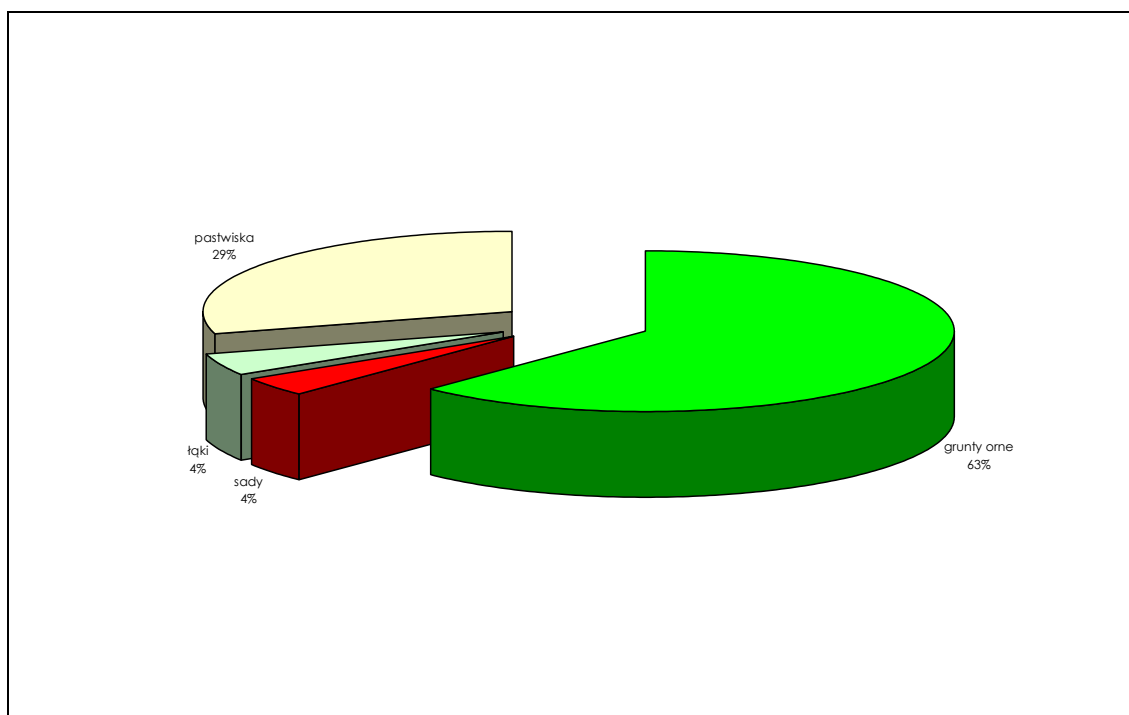
Dominującą funkcją Gminy Goleszów jest rolnictwo. Uzupełniającą funkcją jest przemysł i turystyka. Funkcja rolnicza Gminy Goleszów dominuje we wszystkich sołectwach poza Goleszowem Górnym i Dolnym. Ze względu na konfigurację terenu oraz wartości środowiska naturalnego w południowej części Gminy, w Lesznej Górnej oraz w Cisownicy wyraźnie zaznacza się funkcja turystyczno – rekreacyjna. Grunty rolne stanowią 4652 ha. Lasy i grunty leśne stanowią 1196 ha, zaś 740 ha stanowią grunty pozostałe.

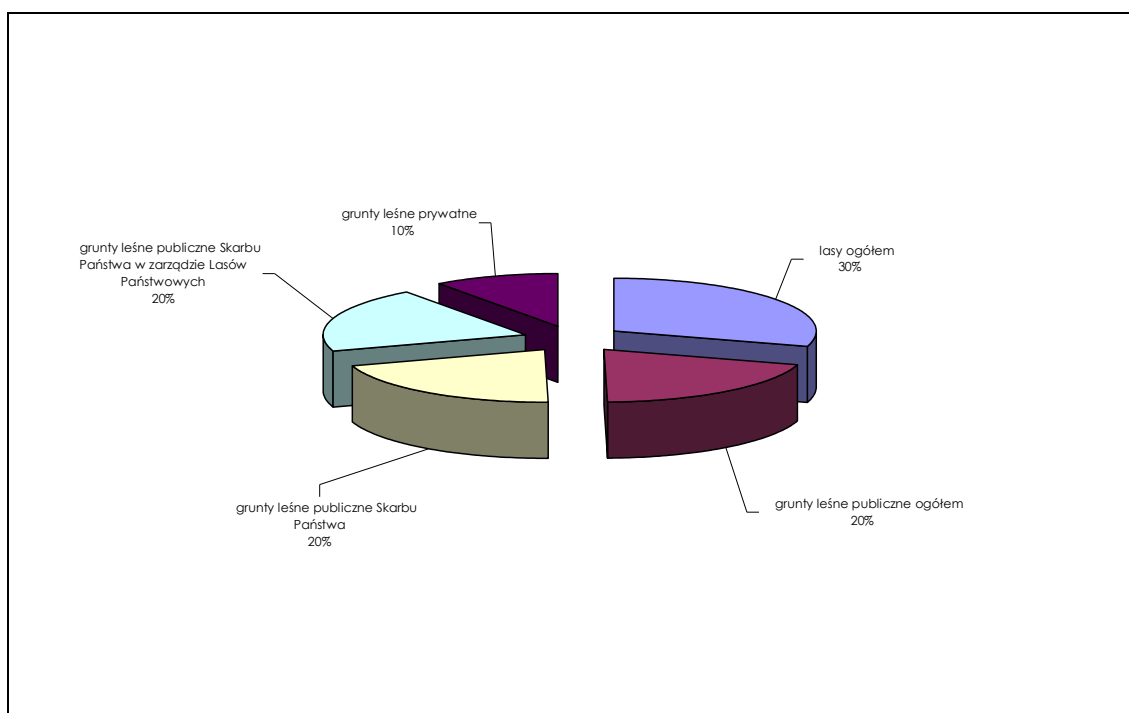
Wykres. 2. Podział gruntów w Gminie Goleszów.

W skład gruntów rolnych wchodzi:

- grunty orne: 2897 ha,
- sady: 181 ha,
- łąki: 208 ha,
- pastwiska: 1366 ha.

Wykres. 3. Podział gruntów rolnych w Gminie Goleszów.

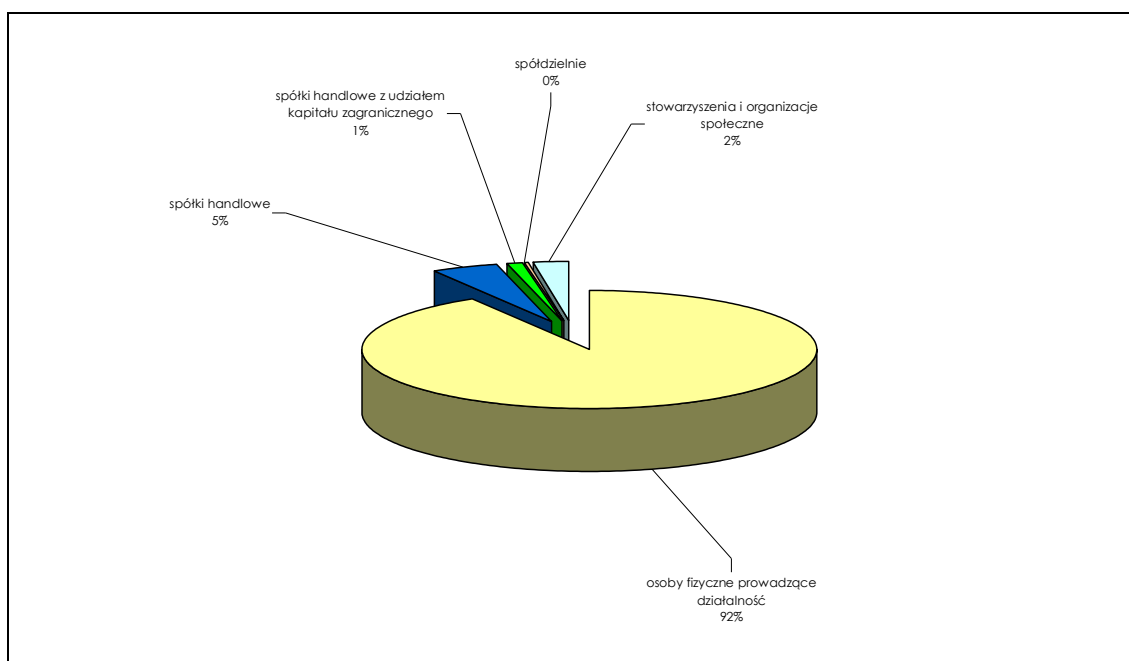

Wykres. 4. Podział gruntów leśnych w Gminie Goleszów.

2.1. PODMIOTY GOSPODARCZE.

Gmina Goleszów jest gminą rolniczą, typową dla regionu Śląska Cieszyńskiego. Według Regionalnej Bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie zarejestrowanych jest 1146 podmiotów gospodarczych. Z liczby 1146 podmiotów gospodarczych 17 podmiotów zaliczonych jest w sektorze publicznym, zaś 1129 w sektorze prywatnym.

Wykres. 5. Podział sektora prywatnego w Gminie Goleszów.

2.2. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ CIEPLNĄ I GAZ.

Sieć gazowa.

Teren Gminy Goleszów jest praktycznie w całości zgazyfikowany, lecz tylko część z gospodarstw domowych z przyczyn ekonomicznych korzysta z gazu do celów grzewczych. Pozostałe budynki korzystają z domowych kotłowni węglowych opalanych najczęściej niskogatunkowym węglem. Zanieczyszczenia emitowane są emitorami o niskiej wysokości (do wysokości około 10 m npt), co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy.

Według Regionalnej Bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie zainstalowana jest czynna sieć gazowa rozdzielcza, której długość wynosi ponad 226 km. Czynnych przyłączy jest 2809 sztuk, z których 2648 należy do gospodarstw

domowych. Z wyżej wymienionej bazy danych wynika, że prawie 2 tys. gospodarstw domowych (ponad 8 tys. osób) korzysta z sieci gazowej w celu ogrzewania mieszkań. Szacuje się, że na obszarze Gminy rocznie zużywa się około 3 tys. m³ gazu (w tym 1.4 tys. m³ na cele związane z ogrzewaniem mieszkań).

Sieć gazowa zasilana jest gazem ziemnym, średnioprężnym z trzech źródeł:

- gazociągami o średnicy 150 mm z kierunku Ustronia,
- z istniejącej stacji redukcyjno-pomiarowej, zlokalizowanej w Wilamowicach koło Skoczowa,
- gazociągami o średnicy 80 mm (Bażanowice) i średnicy 80 mm (Puńców) od strony Cieszyna.

Sieć ciepła.

Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie Gminy Goleszów odbywa się w oparciu o lokalne – zbiorcze (w małej części) i indywidualne (w przeważającej części) kotłownie wykorzystujące paliwa stałe, gaz ziemny oraz olej opałowy. Bardzo sporadycznie występuje wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii (np. energii słonecznej).

Sieć elektryczna.

Przez obszar Gminy Goleszów przechodzi napowietrzna jednotorowa, tranzytowa linia wysokiego napięcia 110 kV, 3 x 240 mm² w relacji Ustroń – Trzyniec – Cieszyn Mnisztwo, zaś sam obszar Gminy zaopatrywany jest w energię elektryczną poprzez system napowietrznych sieci elektroenergetycznych rozdzielczych średniego napięcia 15 kV, zasilanych z trzech źródeł:

- Główny Punkt Zasilania (GPZ) Cieszyn Mnisztwo,
- Główny Punkt Zasilania (GPZ) Skoczów,
- Główny Punkt Zasilania (GPZ) Ustroń.

Ze względu na znaczne oddalenie źródeł energii, dużą rozległość sieci oraz układ sieci, występują czasami duże straty przesyłowe (sieciowe) mocy i energii. Napowietrzne linie elektroenergetyczne 15 kV, wykonane są z przewodów gołych, łączą pomiędzy sobą stacje elektroenergetyczne przetwórcze (stacje obniżające transformatoro-rozdzielcze), wykonane w większości jako napowietrzne słupowe,

wyposażone

w transformatory o mocy jednostkowej od 40 do 400 kVA.

2.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

Sieć telekomunikacyjna.

Teren Gminy Goleszów znajduje się w zasięgu działania sieci telekomunikacyjnych obsługiwanych przez kilku operatorów:

- Telekomunikacja Polska S.A. (sieć przewodowa),
- Netia (sieć przewodowa),
- PLUS GSM (sieć bezprzewodowa),
- ERA GSM (sieć bezprzewodowa),
- ORANGE (sieć bezprzewodowa),
- PLAY (sieć bezprzewodowa),
- CDMA (sieć bezprzewodowa).

Sieć komunikacyjna.

System sieci komunikacyjnej w Gminie Goleszów oparty jest przede wszystkim na układzie drogowym, który tworzą sieć dróg powiatowych oraz dróg gminnych (o łącznej długości ponad 130 km). W sieć dróg powiatowych wchodzi:

- Nierodzim – Kozakowice (nr drogi 2605 S),
- Goleszów – Hermanice (nr drogi 2606 S),
- Cieszyn – Ustroń (nr drogi 2607 S),
- Droga przez wieś Cisownica (nr drogi 2612 S),
- Leszna – Leszna Górna (nr drogi 2611 S),
- Cieszyn – Dzięgielów – Cisownica (nr drogi 2608 S),
- Goleszów – Dzięgielów – Leszna (nr drogi 2610 S),
- Bażanowie Dzięgielów (nr drogi 2609 S),
- Międzywiecie – Goleszów (nr drogi 2613 S),
- Skoczów – Kisielów – Ogrodzona (nr drogi 2614 S).

Nawierzchnia dróg gminnych oraz powiatowych jest zróżnicowana i obejmuje drogi nieutwardzone oraz drogi utwardzone o różnorodnej pod względem jakości nawierzchni bitumicznej.

Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu na drogach związane jest z kolizyjnością istniejących skrzyżowań, brakiem chodników, wydzielonych poboczy, złym stanem technicznym nawierzchni.

Parkingi na terenie Gminy Goleszów zlokalizowane są przede wszystkim przy obiektach użyteczności publicznej i usługowych. Pojemność od kilku do kilkunastu stanowisk uzależniona jest od funkcji obiektu.

Układ kolejowy tworzą dwa odcinki linii kolejowych, jednotorowych, zelektryfikowanych:

- Bielsko Biała – Cieszyn,
- Katowice – Goleszów – Wiśła Głębcze.

Sieć wodociągowa.

Stopień zwodociągowania w poszczególnych miejscowościach Gminy Goleszów jest zróżnicowany. Średnio dla Gminy wynosi ponad 74 %. Mieszkańcy znajdujący się poza siecią wodociągową czerpią wodę z przydomowych studni. Ujęcia znajdujące się na terenie Gminy ujmują wodę z czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Istniejący system zaopatrzenia w wodę oparty jest o wodociąg z Pogórza oraz lokalne ujęcia wody (UW Szwarc w Goleszowie i UW Dzięgielów) oraz wodociąg z Cieszyna. Właścicielem i administratorem ujęć i sieci wodociągowej są Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. z siedzibą w Ustroniu.

Na terenie Gminy do wodociągu podłączonych jest ponad 70 podmiotów usługowo-produkcyjnych zużywających około 160 m³ wody na dobę. Mieszkańcy zużywają zaś około 280 tys. m³ wody rocznie. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi ponad 169 km, zaś przyłączonych do niej jest ponad 1750 użytkowników indywidualnych.

Sieć kanalizacyjna.

Przebiegający przez teren Gminy Goleszów dział wodny I stopnia – rozdzielający zlewnię rzek Odry i Wisły, decyduje o kierunku i sposobie realizowania odprowadzania ścieków w Gminie Goleszów.

Na terenie Gminy Goleszów brak jest jeszcze kompleksowej sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej. W roku 1995 została oddana do użytku oczyszczalnia

biologiczna

2 x BOS100. W chwili obecnej na obszarze Gminy Goleszów zlokalizowana jest sieć kanalizacyjna o długości ponad 39 km. W ramach tej sieci przyłączonych jest ponad 720 użytkowników indywidualnych, którzy w roku wytwarzają ponad 62 tys. m³ ścieków. Na wyżej wymienionej oczyszczalni ścieków znajduje się także punkt zlewny ścieków dowożonych.

Na terenie Gminy istnieją również krótkie odcinki kanalizacji deszczowej wykonanej z rur betonowych. Istniejące odcinki kanałów znajdują się w bardzo złym stanie technicznym. Z pozostałego terenu wody deszczowe z ulic odpływają do przydrożnych rowów, a następnie do pobliskich cieków.

Gospodarka odpadami.

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Goleszów ustalono, że ilość wytwarzanych odpadów komunalnych (zmieszanych) o kodzie odpadu 20 03 01, od stanu określonego w dokumencie pierwotnym (jakim jest „plan gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów”) zmalała i wyniosła w 2009 roku ponad 1500 Mg. Na poniższym wykresie i poniższej tabeli przedstawiona została przedmiotowa tendencja we wskaźnikach. Zjawisko to jest wynikiem: wzrostu konsumpcji wśród mieszkańców Gminy, jak również wzrostu świadomości ekologicznej, w tym również stosowanie coraz częściej proekologicznych rozwiązań grzewczych, rozwoju systemu gospodarki odpadami oraz rozwoju cywilizacyjnym terenu Gminy. W poniższej tabeli w pozycjach pod latami 2007 i 2008 zostały zamieszczone ilości odpadów zmieszanych wyliczone na podstawie wskaźników, a nie rzeczywiste ilości zebranych odpadów (dane ze sprawozdania z realizacji programu gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów).

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ilość [Mg]	1865	1344	1232	3200	4300	1501

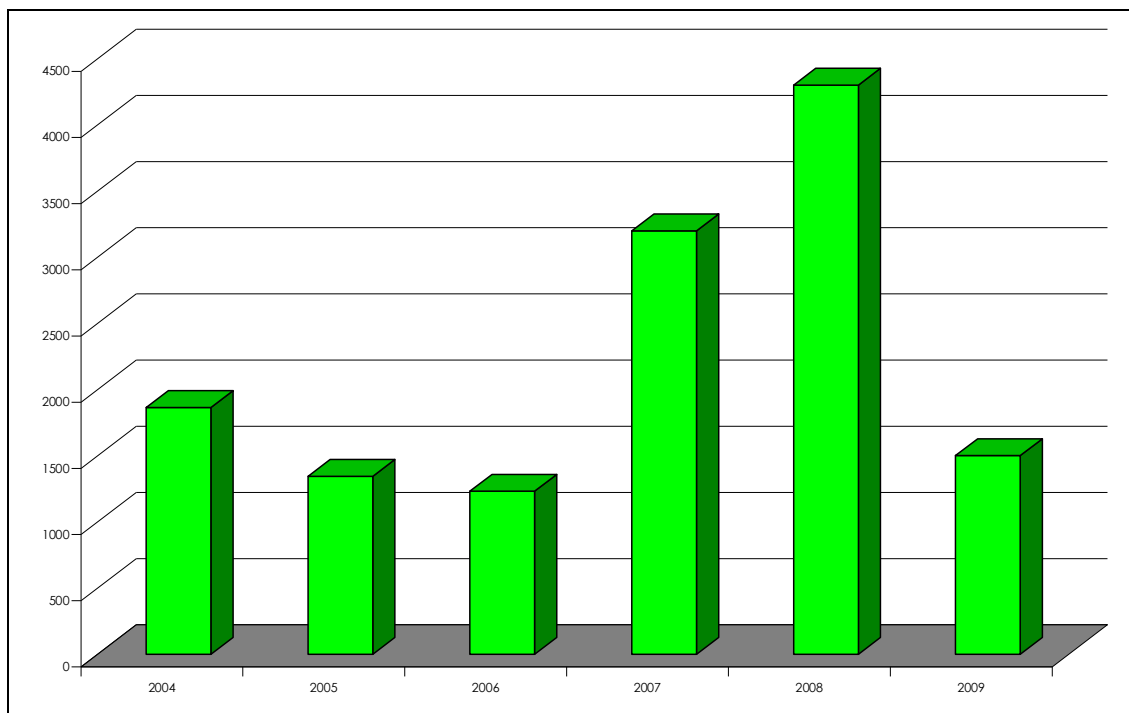
Tab. 3. Ilość odpadów komunalnych (zmieszanych) wytworzonych na obszarze Gminy Goleszów.

Gmina Goleszów w większej części jest gminą typowo wiejską z zabudową jednorodzinną. Zgodnie z planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego wraz

z jego aktualizacją (WPGO) dla tego typu zabudowy przyjmuję się, że 1 mieszkaniec wytwarza 223 kg odpadów komunalnych zmieszanych rocznie. Z tabeli 3 oraz wykresu 6

wyraźnie widać, że w Gminie Goleszów wskaźnik ten jest poniżej wyżej wymienionej wartości i w roku 2009 wyniósł około 120 kg/M*rok, co oznacza, że ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w Gminie Goleszów jest poniżej określonego standardu (warunek pozytywny).

Wykres. 6. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych (zmieszanych) na obszarze Gminy Goleszów [Mg/rok].

Do gromadzenia odpadów komunalnych powstających na terenie Gminy Goleszów służą zamknięte pojemniki, kontenery lub plastikowe worki. Ilość stosowanych pojemników jest dostosowana do średniej ilości produkowanych na nieruchomości odpadów, tak aby nie dopuścić do ich przepełnienia. Pojemniki na odpady komunalne ustawione są przy własnej nieruchomości w miejscu o twardym i równym podłożu, zapewniającym łatwy dostęp dla specjalistycznego samochodu zajmującego się odbiorem odpadów. Czas i miejsce odbioru odpadów z prywatnych posesji określony jest poprzez harmonogram wywozu śmieci. Na drogach publicznych, chodnikach, skwerach odpady komunalne gromadzone są w koszach ulicznych ustawionych w miejscach i ilości pozwalającej na swobodne korzystanie z nich przez przechodniów. Osoby prowadzące działalność gospodarczą ustawiają w miejscach publicznych, przed sklepami i podobnymi obiektami tego typu urządzenia do zbiórki odpadów komunalnych.

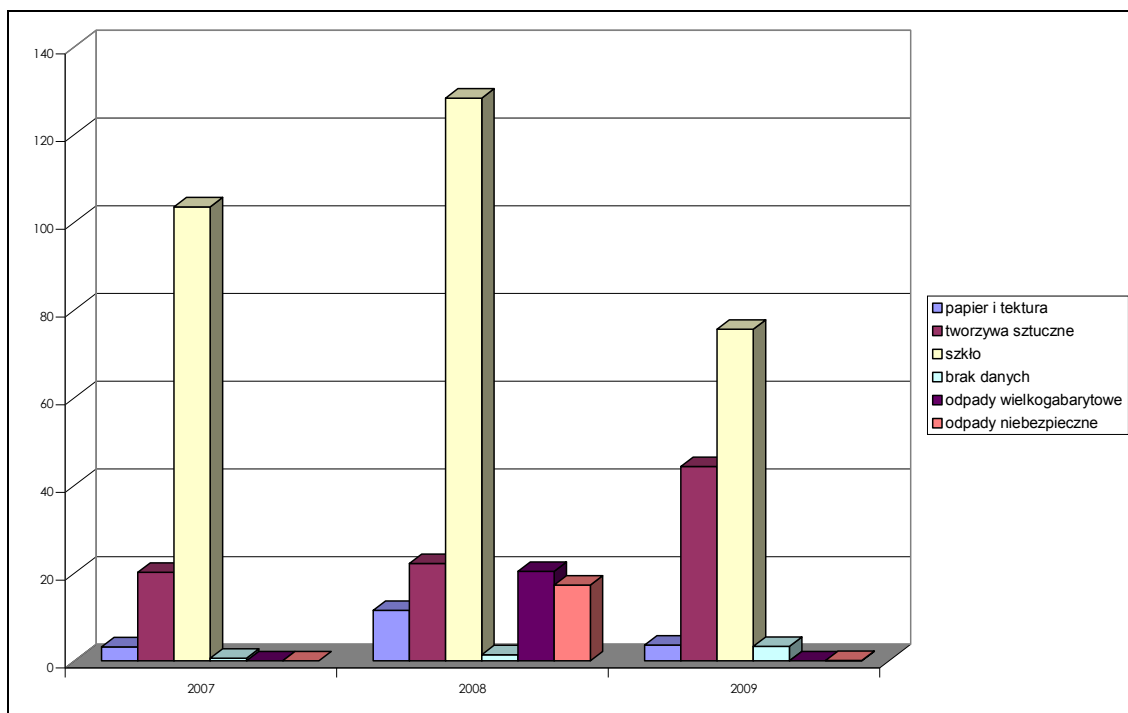
Na terenie Gminy Goleszów systematycznie rozwijana jest selektywna zbiórka odpadów „u źródła”. Tą formą systemu gospodarki odpadami objętych jest 2774 gospodarstw domowych (prawie 100% mieszkańców). Selektywnej zbiórce odpadów metodą „u źródła” podlegają następujące rodzaje odpadów:

- papier i tektura,
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- metale,
- odpady wielkogabarytowe.

W poniższej tabeli oraz poniższym rysunku (wykresie) przedstawione zostały wyniki prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów w Gminie Goleszów na przestrzeni lat od 2007 do 2009 roku.

rok	2007	2008	2009
papier i tektura	3,2	11,5	3,6
tworzywa sztuczne	20,2	22,2	44,3
szkło	103,5	128,3	75,6
puszki aluminiowe	0,6	1,4	3,3
odpady wielkogabarytowe	brak danych	20,4	brak danych
odpady niebezpieczne	brak danych	17,3	0,1

Tab. 4. Ilości zebranych selektywnie odpadów z obszaru Gminy Goleszów [Mg].

Wykres 7. Ilości zebranych selektywnie odpadów z obszaru Gminy Goleszów [Mg/rok].

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych oparta jest o tzw. system „workowy”. Poszczególne rodzaje odpadów gromadzone są w:

- workach w kolorze niebieski przeznaczonych na papier, tekturę i karton,
- workach w kolorze żółtym przeznaczonych na tworzywa sztuczne,
- workach w kolorze czerwonym przeznaczonych na metale,
- workach w kolorze zielonym przeznaczonych na szkło.

2.4. ZASOBY I SKŁADNIKI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

Budowa geologiczna.

Gmina Goleszów należy pod względem geologicznym do tzw. Karpat Zewnętrznych, czyli fliszowych. Flisz to naprzemianległe warstwy piaskowców i łupków, wśród których zdarzają się też warstwy skał wapiennych.

Występujące na terenie Gminy Goleszów utwory zaczęły się tworzyć na dnie morza, którego głębokość często się zmieniała, około 140 milionów lat temu, w okresie dolnej kredy w erze mezozoicznej. Najstarszymi utworami, które tu spotykamy na

powierzchni są tzw. dolne łupki cieszyńskie, zwane też marglami goleszowskimi. Są to bitumiczne (pachnące ropą) łupki barwy szarej lub ciemnoszarej. Ponieważ są one mało odporne na niszczenie, dlatego tworzą obniżenia, występując głównie na terenie Goleszowa pomiędzy wzgórzami Jasieniowy i Chełm. Dawniej były wykorzystywane do produkcji cementu w cementowni „Goleszów”. Młodszy od nich utworami są wapienie cieszyńskie (powstały około 130 mln lat temu). Ponieważ ich odporność na niszczenie przez siły natury jest większa niż łupków cieszyńskich, dlatego tworzą one wzgórza na Pogórzu Cieszyńskim np. Chełm, Tuł oraz pasmo Jasieniowa – Machowa – Jelenica. Dokładnie przypatrując się warstwom wapieni cieszyńskich można czasami znaleźć w nich skamieniałości otwornic, w których są wbudowane, albo ślady pełnienia zwierząt lub ciągnięcia roślin przez prąd płynącej wody, zwane hieroglifami. Skąły te wykorzystywane były już ponad 200 lat temu przez miejscową ludność do wypalania wapna, a później do produkcji cementu, stąd w okolicy Goleszowa, na Chełmie i Jasieniowej tak wiele jest nieczynnych już obecnie kamieniołomów. Obecnie wapienie cieszyńskie są eksploatowane w Lesznej Górnej, a wykorzystywane są głównie w budownictwie drogowym.

W południowej części Gminy Goleszów, głównie w dolinie Puńcówki, nad wapieniami cieszyńskimi zalegają górne łupki cieszyńskie. Często występują w nich wkładki rud żelaza, które w wieku XVIII i XIX (do 1870 roku) wydobywane były na terenie Cisownicy, Puńcowa i Lesznej Górnej na potrzeby pobliskiej huty w Ustroniu, a później huty w Trzyńcu. Ciekawostką geologiczną jest to, że w górnych łupkach cieszyńskich można spotkać skały wulkaniczne, którymi są cieszynity, skały barwy ciemnej z wyraźnymi czarnymi igłami minerału o nazwie trachit. Cieszynity można spotkać na terenie Puńcowa, Cisownicy, Godziszowa i Kozakowic.

Szczytową część góry Tuł (621 m npm) i Ostry (709 m npm) oraz zbocza Małej Czantorii (866 m npm) tworzą najmłodsze utwory fliszowe na terenie Gminy Goleszów – warstwy grodzkie, składające się głównie z piaskowców i łupków.

Opisane wcześniej utwory występują w postaci ponasuwanych na siebie warstw skalnych noszących nazwę płaszczowiny cieszyńskiej, tworzącej obszar Beskidu Śląskiego i Pogórza Cieszyńskiego.

Wody powierzchniowe.

Gminę Goleszów dzieli na dwie części dział wodny oddzielający dorzecza Wisły i Odry. Biegnie on od Małej Czantorii przez Tuł, Zadni Gaj, Machową, Jasieniową,

Centrum Goleszowa pod Chełm. W ten sposób do dorzecza Wisły należy wschodnia część Gminy Goleszów (miejscowości: Cisownica, Kozakowice Dolne i Górne, Godziszów, Kisielów i wschodnia część Goleszowa), zaś do dorzecza Odry – część zachodnia (miejscowości: Bażanowice, Leszna Górna, Dzięgielów, Puńców i zachodnia część Goleszowa).

Do dorzecza Wisły należy Radoń (15 km) wypływający z północnych zboczy Małej Czantorii na wysokości ok. 600 m npm. Tylko w górnym odcinku, na terenie Cisownicy, ma charakter potoku górskiego o dość dużym spadku. Później płynie leniwie tworząc zakola, czyli meandry. Radoń powstaje z połączenia dwóch dopływów, którymi są: Cisówka i Rzeczyca, na niektórych mapach podpiswana błędnie jako potok Czantoria. W dalszym odcinku uchodzą do niego: Cieplice, Podłączanka, Kisielówka i Kozakówka. Na terenie Skoczowa – Bładnic Radoń uchodzi do Bładnicy, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły.

Do dorzecza Odry należą Puńcówka i Bobrówka (Padoń), które są prawymi dopływami Olzy. Część źródłowa Puńcówki znajduje się w obrębie południowych stoków Jasieniowej oraz pomiędzy Machową i Zadni Gajem, na terenie Cisownicy, na wysokości 400 m npm. Jest to potok o niewielkim spadku, który odwadnia obszar Pogórza Cieszyńskiego u podnóża Ostrego, Tułu i Jasieniowej. Górny odcinek Puńcówki, od źródeł po Dzięgielów, nosi nazwę Łabański. Po przepłynięciu około 15 km Puńcówka uchodzi do Olzy (na terenie Cieszyna).

Bobrówka (Padoń) odwadnia centralną część Pogórza Cieszyńskiego. Jej źródła znajdują się na północno - zachodnich zboczach Chełmu na wysokości 390 m npm, a długość wynosi około 12 km, w tym na terenie Gminy Goleszów – 8 km.

Chętnie odwiedzanym miejscem przez mieszkańców Goleszowa oraz turystów jest jezioro „Ton”, które powstało przez naturalne wypełnienie wodą spływającą ze zboczy Jasieniowej, dawnego kamieniołomu marglu, eksploatowanego niegdyś dla cementowni „Goleszów”. Na terenie Gminy znajdują się też stawy, których największe skupisko występuje na terenie Kozakowic, wzdłuż potoku Kozakowianka (Kozakówka).

Przeprowadzone na terenie Gminy Goleszów badania geologiczne wykazały, że występują tu również wody solankowe, które na dzień dzisiejszy nie są wykorzystywane.

Świat roślinny.

Gminę Goleszów charakteryzuje niewielki stopień lesistości. Zaledwie 17% jej powierzchni zajmują lasy. Uwarunkowane jest to dużym udziałem gleb żyznych w ogólnej ilości gleb. Na podłożu łupkowym i marglistym utworzyły się gleby brunatne i dosyć żyzne bielice, na wapieniach – żyzne rędziny, a w dolinach rzek – mady typu redlinowego, które są najlepszymi glebami na tym terenie. Skutkiem tego od wielu lat lasy na terenie Gminy Goleszów były karczowane, a uzyskiwane w ten sposób tereny wykorzystywane rolniczo. Większe skupiska lasów pozostały jedynie w szczytowych partiach wzgórz Pogórza Cieszyńskiego lub na zboczach o dużym nachyleniu.

Pierwotną roślinnością na omawianym obszarze były grądy, występujące na żyznych glebach, na których rosły między innymi graby pospolite, lipy drobnolistne i dęby szypułkowe. Obecnie w lasach, poza wymienionymi drzewami, powszechnie występują też buki, jesiony, sosny, modrzewie oraz sztucznie wprowadzone świerki. Sporadycznie można spotkać cisy i jodły.

W celu ochrony cisa pospolitego utworzono w 1957 roku rezerwat „Zadni Gaj”. Jest to rezerwat leśny o powierzchni 6,39 ha, położony w Cisownicy na wysokości 500 – 519 m n.p.m. i obejmujący wierzchowinę wzgórza Zadni Gaj (to wzgórze nosi też nazwę Zagroń), znajdującego się niedaleko schroniska „Pod Tułem”. W drzewostanie rezerwatu dominuje świerk (nasadzony w połowie XIX wieku), z domieszką jodły, buka, jesionu, modrzewia, dębu szypułkowego, klonu polnego i jaworu. W podszyciu występuje głównie bez czarny i leszczyna. W rezerwacie rośnie około 41 okazów cisa, w tym liczne formy drzewiaste. Wiek najstarszych okazów cisa szacuje się na ponad 200 lat. Dwa najdojrodniejsze drzewiaste okazy rosną na wschodni stoku Zadniego Gaju. Wyższy z nich sięga wysokości 11 m, w pierśnicy ma obwód 108 cm. Ponadto ochronie podlega tu 17 spośród 170-tu występujących gatunków roślin naczyniowych (np. kalina koralowa, bluszcz pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, 2 gatunki storczyków).

„Góra Tuł” to utworzony w 1948 roku zabytek florystyczny z naturalnymi stanowiskami storczyków. Obejmuje wierzchowinę i południowy stok góry Tuł (621 m n.p.m.)

w Lesznej Górnej. Zajmuje powierzchnię 15,89 ha, a występuje na wysokości 600 – 621 m n.p.m. Większość tego terenu porasta roślinność łąkowa z mietlikiem dachówkowatym. Mniejsze powierzchnie zajmują zarośla o

charakterze ciepłolubnym (np. tarnina i głóg) oraz zbiorowisko leśne z jaworem i bukiem. Ponadto występuje tu 49 gatunków podlegających ochronie, w tym 20 gatunków storczyków. Ochroną gatunkową objęte są: m.in. lilia złotogłów, kosaciec syberyjski, dyptam jesionolistny oraz paprocie.

Rys. 1. Rezerваты na gruntach Nadleśnictwa Ustroń –
www.katowice.lasy.gov.pl/web/ustron/ochronaprzyrody

„Góra Tuł” była rezerwatem przyrody, jednakże ze względu na fakt, że został on utworzony zarządzeniem Wojewody Śląsko-Dąbrowskiego, a nie zarządzeniem odpowiedniego ministra, rezerwat „Góra Tuł” został wykreślony z oficjalnych rejestrów rezerwatów przyrody.

Ziemia Goleszowska to miejsce liczego występowania rzadkiej w Polsce rośliny, jaką jest zakwitająca wczesną wiosną cieszyńianka. Wprawdzie na Ziemi Cieszyńskiej są dwa rezerваты tej rośliny, lecz jak na razie nie ma takiego rezerwatu w Gminie Goleszów. Spośród ssaków licznie występują zające, sarny, jelenie i dziki. Spotkać też można borsuki. Do chronionych zwierząt, które tu występują należą: salamandra plamista, gniewosz plamisty, traszka karpicka oraz wiele gatunków chrząszczy i motyli.

W poniższych tabelach przedstawiono listę tworów przyrody będących pod ochroną, zlokalizowanych na obszarze Gminy Goleszów oraz listę obszarów będących pod ochroną.

lp.	podstawa prawna	lokalizacja	rodzaj	nr rej.
1	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z 23.04.1954r. nr RL.13b/10/54	Goleszów - Równia, ul. Przelotowa 4	Cis	60
2	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z 19.11.1955r. nr RL.13b/44/55	Bažanowice – nr 34	Dąb	71
3	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z 27.06.1957r. nr LO.13b/23/57	Cisownica – nr 53	Cis	75
4	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z 22.10.1960r. nr R-OP-b/32/60	Godziszów – nr 20	Lipa	109
5	Decyzja o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z 6.07.1962r. nr RL/OP/b/20/62	Cisownica – nr 13	Klon polny (3)	117
6	Rozporządzenie nr 12/98 o uznaniu za pomnik przyrody Wojewody Bielskiego z 1.09.1998r.	Bažanowice – nr 1	Miłorząb japoński	580
7	Rozporządzenie nr 7/2004 Wojewody Śląskiego z 25.02.2004r. o uznaniu za pomnik przyrody	Godziszów – na działce 1134	Modrzew europejski	535
8	Rozporządzenie nr 12/2004 Wojewody Śląskiego z 16.03.2004r. o uznaniu za pomnik przyrody	Cisownica – na działce 440/5	Lipa drobnolistna (2)	752

9	Rozporządzenie nr 13/2004 Wojewody Śląskiego z 16.03.2004r. o uznaniu za pomnik przyrody	Dzięgielów – Leszna Góra – na działce 1075	Dąb szypułkowy	753
10	Rozporządzenie nr 18/2004 Wojewody Śląskiego z 26.03.2004r. o uznaniu za pomnik przyrody	Goleszów – Ławki – na działce 841/1	Jesion wyniosły (2)	897
11	Uchwała nr XLIII/370/06 Rady Gminy Goleszów z 30.05.2006r.	Cisownica – na działce 888/7	Buk zwyczajny	
12	Uchwała nr XLIII/370/06 Rady Gminy Goleszów z 30.05.2006r.	Cisownica – na działce 1583	Cis pospolity	

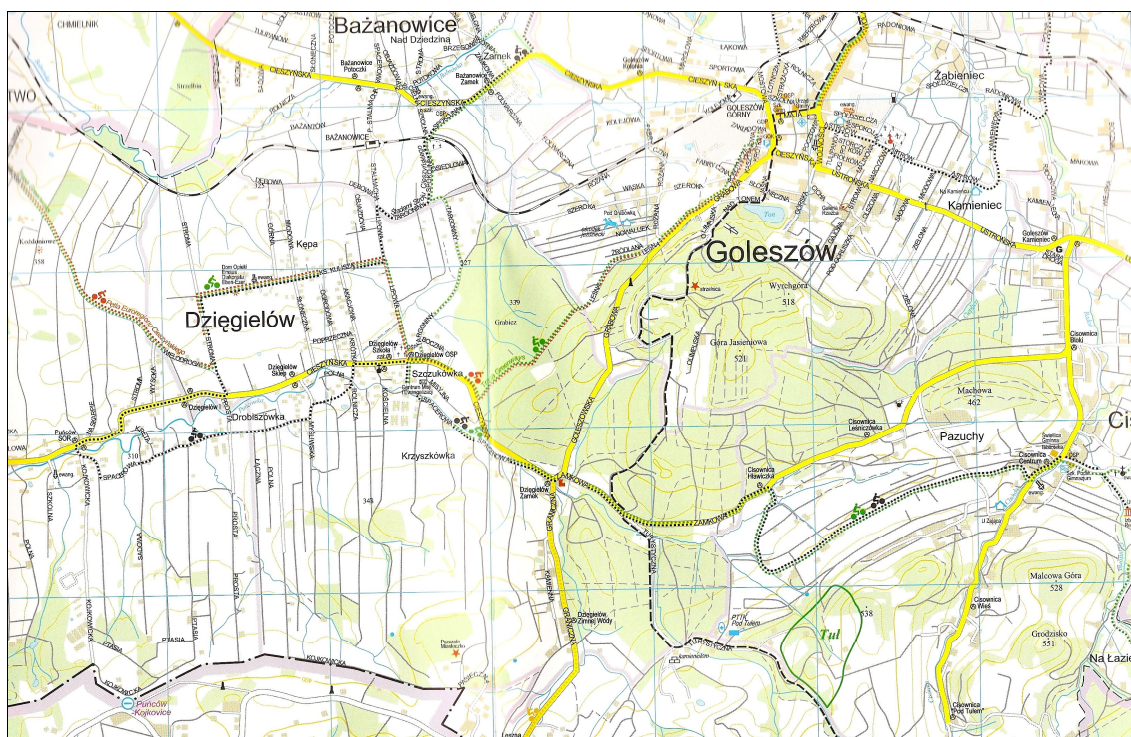
Tab. 5. Lista tworów przyrody będących pod ochroną, zlokalizowanych na obszarze Gminy Goleszów.

lp.	nazwa obszaru	powierzchnia [ha]	rok utworzenia	położenie	cel ochrony
1	„Zadni Gaj” - rezerwat Cisa	6,39	1957	Cisownica	Naturalne stanowisko cisa
2	„Góra Tuł” – użytek ekologiczny	6,94	1957	Leszna Góra	Naturalne stanowisko wielu roślin, głównie storczykowatych

Tab. 6. Lista obszarów będących pod ochroną, zlokalizowanych na obszarze Gminy Goleszów.

Jednym z największych obszarów leśnych na Pogórzu Cieszyńskim tzw. Kompleks Góry Jasieniowa. Ważnym elementem decydującym o tak dużej bioróżnorodności na Jasieniowej Górze jest przede wszystkim mnogość siedlisk, która determinuje występowanie wielu zbiorowisk roślinnych. Występowanie ponad 600 gatunków roślin umożliwia przetrwanie znacznej liczby zwierząt z nimi związanych (np. owadów – kowala bezskrzydłego, motyla paż królowej).

W dniu 2 kwietnia 2009 roku Wojewoda Śląski swoim rozporządzeniem ustanowił na wyżej wymienionym terenie, obejmującym obszar ponad 50 tys. m² stanowisko dokumentacyjne pod nazwą „Jasieniowa”. Celem utworzenia wyżej wymienionego stanowiska było zachowanie względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych unikatowych odstępów fliszu karpackiego, w tym wapieni cieszyńskich, a także stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Natura 2000.

Gmina Goleszów, a dokładniej mówiąc jej obszar, wchodzi w skład obszaru systemu Natura 2000: PLH240005 „Beskid Śląski”. Obszar ten położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie żywieckiej. Trzon obszaru tworzą dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu Śląskiego jest jaskinia Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m, wypływają źródła Czarnej Wisetki. Lasy, to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku około 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych.

Obszar niemal w całości położony na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (38 620 ha; 1998) z 8 rezerwatami przyrody:

- Barania Góra (383,04 ha; 1953),
- Czantoria (97,71 ha; 1996),
- Kuźnie (7,22 ha; 1995),
- Stok Szyndzielni (57,92 ha; 1953),
- Wiśła (17,61 ha; 1953),
- Zadni Gaj (5,77 ha; 1959),
- Dolina Łańskiego Potoku (46,89 ha; 1998),
- Jaworzyna (40,03 ha; 2003)

oraz 2 zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi:

- Cygański Las (925,53 ha),
- Park Ekologiczny Dolina Wapienicy (1519,02 ha; 2001).

Beskid Śląski jest mezoregionem, wchodzącym w skład makroregionu Beskidów Zachodnich, które należą do podprovincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich, prowincji Karpat Zachodnich, podobszaru Karpat i obszaru Europy Zachodniej. Beskid Śląski rozpościera się pomiędzy doliną Olzy i Przetęczą Jabłonkowską na zachodzie, Przetęczą Koniakowską na południu, doliną Soły, Kotliną Żywiecką i Bramą Wilkowicką na wschodzie i opada na północ w kierunku Pogórza Śląskiego. Otaczają go krainy: na północy Pogórze Śląskie, na wschodzie Kotlina Żywiecka i Beskid Żywiecki, na zachodzie Beskidy Morawsko-Śląskie i Pogórze Morawsko-Śląskie, które znajdują się na terytorium Czech.

Pod względem podziału administracyjnego Beskid Śląski leży na terenie powiatu cieszyńskiego. Beskid Śląski tworzą dwa południkowe pasma górskie, rozdzielone doliną Wiśły. Wschodnie pasmo Baraniej Góry jest znacznie wyższe i ma boczne ramiona. Ku północy ciągnie się ramię do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę ze Skrzycznym i lewą skierowaną ku północy do pasma Klimczoka. Drugie pasmo górskie to pasmo Czantorii. Jest to pasmo wododziałowe między dorzeczem Wiśły i Olzy. Od szczytu Kiczory przez Stożek do Czantorii pasmo stanowi granicę polsko-czeską. Na wschód od pasma Czantorii, skierowane ku północy, leży pasmo Równicy, na krańcu którego znajduje się miejscowość Ustroń.

Beskid Śląski budują masywne piaskowce godulskie i istebniańskie. Natomiast w części południowej góry zbudowane są z fiszu magurskiego. Występują tu złoża kruszyw mineralnych: piaskowców, wapieni i kruszyw naturalnych. Największe znaczenie surowcowe mają piaskowce godulskie. Na tym terenie występują ich dwa rodzaje:

- godulskie dolne wydobywane w kamieniołomie Obłaziec-Gahura w Wiśle,
- godulskie środkowe wydobywane w dwóch kamieniołomach w Brennej.

Na terenie gminy Ustroń występują wody mineralne, które pozyskuje się z dwóch odwiertów:

- odwiert U-3 – 11,4% - woda hipotermalna 27,8°C, chlorkowo-sodowo-wapniowa, bromkowa, jodkowa, żelazista, borowa, radoczynna,
- odwiert U-3A – 12,73% - woda hipotermalna 32,8°C chlorkowo-sodowo-wapniowa, bromkowa, jodkowa, borowa, radoczynna.

Cały teren Beskidu Śląskiego został uznany za park krajobrazowy. Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego graniczy od wschodu z Parkiem Krajobrazowym Beskidu Małego i Żywieckim Parkiem Krajobrazowym. Na terenie Beskidu Śląskiego można wyróżnić dwa piętra klimatyczno-roślinne: pogórskie w dolinach i na niższych stokach oraz regła dolnego na wzniesieniach. Urozmaicony krajobraz Beskidu Śląskiego charakteryzują wielkie połacie lasów przerywane polanami, łąkami, polami uprawnymi, osiedlami i przysiótkami. Do najbardziej widokowych należy pasmo graniczne Czantorii i Stożka oraz szczyt Baraniej Góry. Beskid to także rejon o wyjątkowo bogatym i zróżnicowanym środowisku naturalnym. Wśród fauny beskidzkiej występuje jeleń, sarna, kuna, dzik, borsuk, lis, zając. Od niedawna z powodzeniem próbuje się odnowić stanowiska bobra. W rezerwacie przyrody na Baraniej Górze znajdują się siedliska rzadkich i ściśle chronionych ptaków: cietrzewia i głuszca. Na zboczach gór można spotkać popularnego padalca, salamandrę, zaskrońca i żmiję. Przez Szczyrk płynie rzeka Żylica, która jest lewobrzeżnym dopływem Soły, a jej źródła znajdują się na stokach Malinowskiej Skąty. W Żylicy występują pstrągi i lipienie.

Na terenie Beskidu Śląskiego występują liczne rośliny: będące pod ochroną kwiaty, zioła i trawy oraz przede wszystkim drzewa: świerki istebiańskie (na terenie gminy Wiśła prowadzony jest regionalny bank genów świerka rasy istebiańskiej, założone jest archiwum potomstw 45 drzewostanów nasiennych, tzw. „świerki rodowodowe”), dęby, jawory, cisy, buki, jodły, klony, jesiony i modrzewia.

Utworzono kilka rezerwatów przyrody: „Barania Góra” (386 ha), porośnięta lasem jodłowo-bukowym, stanowiącym resztki pierwotnej puszczy karpackiej i posiadająca najpiękniejsze okazy starodrzewu, „Stok Szyndzielni” (55 ha) z lasem bukowym, jaworem, jodłą i świerkiem, „Tuł” pod Czantorią ze stanowiskiem storczyków. Wodny rezerwat „Wiśła” został utworzony w celu zachowania w stanie naturalnym obszaru źródłiskowego „królowej polskich rzek” - Wiśły. Obejmuje potoki Czarnej i Białej Wiśetki, które są położone na północno - zachodnim stoku Baraniej Góry na wys. 1106 m n.p.m. Teren źródłiska Czarnej Wiśetki to obszar leśny o dość znacznej powierzchni, potok tworzą licznie tu wypływające źródła zwane „wykapami”. Biała Wiśetka

powstaje z wielu bijących pod skała małych źródełek. Szczególnie piękne są wodospady w dolinie Białej Wisetki, największe w Beskidzie Śląskim, od 1987 roku nazwane Kaskadami Rodła. Potoki Czarna i Biała Wisetka oraz Malinka objęte są rezerwatem pstrąga potokowego.

Do osobliwości przyrodniczych Beskidu należą również formacje skalne, tzw. grzyby skalne przy szlaku ze Stożka na Kiczory i tzw. skałki na Kobylej przy szlaku z Wisły Dziechcinki na Stożek.

Na terenie Beskidu Śląskiego przeważają gleby mało urodzajne, głównie bielice, gleby bielcowo-brunatne, gleby bagienne, rędziny, gleby górskie oraz tzw. gleby początkowego stadium rozwoju. Jednocześnie gleby z tego rejonu są glebami ciężkimi (ponad 90% gruntów ornych) i w większości posiadają odczyn kwaśny.

W Beskidzie Śląskim bierze początek najdłuższa rzeka Polski, płynąca do Bałtyku - Wisła. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca tu swój początek Czadeczka. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj. Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Źródło Wisły jest źródłem zwierzelinowo-skalnym o obfitej wydajności. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczałkowice. Drugą co do wielkości rzeką przepływającą przez ten obszar jest Olza wpadająca do Odry.

Część obszaru Gminy Goleszów wchodzi również w skład obszaru sieci NATURA 2000: PLH 240001 Cieszyńskie Źródła Tufowe. Cieszyńskie Źródła Tufowe to zespół czterech obiektów (Morzyk, Góra Jasieniowa, Kamieniec, Skarpa Wiślicka) o łącznej powierzchni 268,9 ha położonych we wschodniej części powiatu cieszyńskiego i zachodniej bielskiego. Obszar ten jest terenem czynnych tufów wapiennych, ze zbiorowiskami mchów brunatnych. W ramach tego obszaru zlokalizowane są między innymi osobliwe źródła oraz cenne zespoły lasów liściastych:

- grąd środkowoeuropejski,
- żyzna buczyna.

Oprócz wyżej wymienionej roślinności liściastej na obszarze Cieszyńskich Źródeł Tufowych występują również gatunki zwierząt chronionych:

- traszka grzebieniasta,
- kumak górski,

- salamandra plamista
- oraz liczne gatunki roślin chronionych.

Dyrektywy Siedliskowa założyła, że „zostanie stworzona spójna Europejska Sieć Ekologiczna Specjalnych Obszarów Ochrony, pod nazwą Natura 2000.” Jednocześnie nie określono formy jak zapewniona zostanie łączność między obszarami. Uzupełniające dla prawa międzynarodowego jest prawo krajowe, gdzie w ustawie o ochronie przyrody mówi się m.in. o zakresie działań ochronnych w planie ochrony obszaru Natura 2000; jednym z nich jest „utrzymanie korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000”. Trwałe funkcjonowanie siedlisk przyrodniczych wymaga istnienia wielu kanałów przepływu, o których wcześniej wspomniano. Barierek dla takich kanałów mogą być niewielkie w sensie przestrzennym struktury antropogeniczne, np. progi wodne, sieć melioracyjna, nasypy, a nawet zalesienia. Dotyczy to zarówno struktur liniowych takich jak rzeki, ale także pozornie niepowiązanych ze sobą ekosystemów czy krajobrazów jak: obszary leśne i rzeki, jeziora i obszary rolnicze, źródła węglanowe i torfowiska. W każdym z tych przypadków elementem wiążącym jest woda: jej ilość w poszczególnych zbiornikach, dynamika przepływu i skład chemiczny.

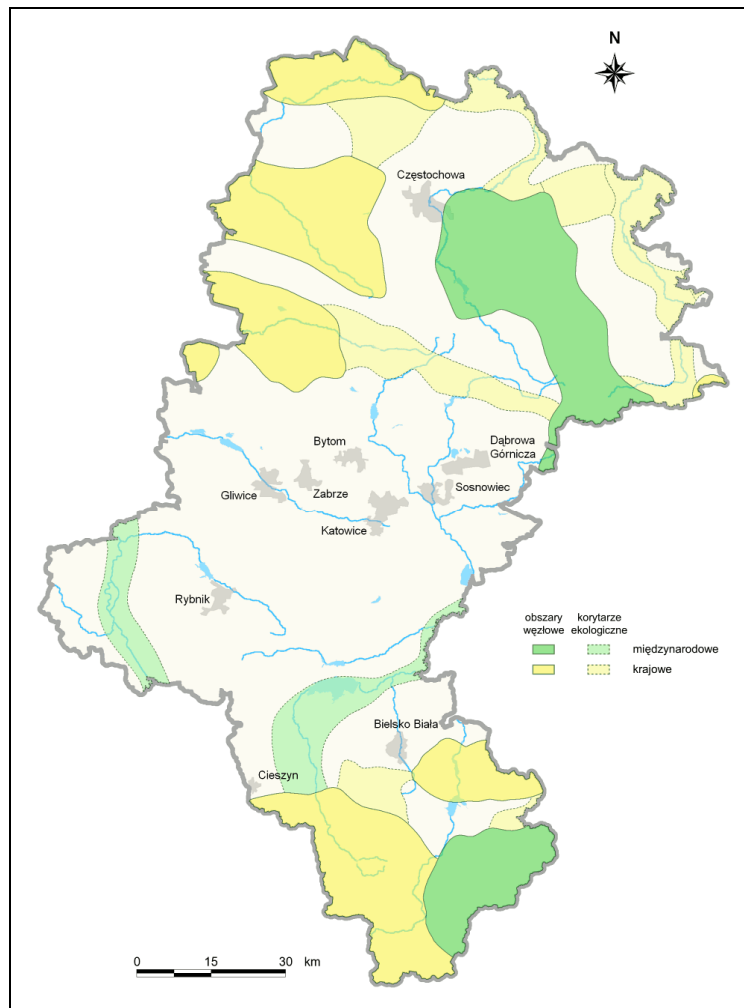
Poszczególne gatunki zwierząt przemieszczają się najczęściej wielokrotnie wzdłuż tych samych obszarów – które dobrze znają i które zapewniają im bezpieczeństwo. Duże ssaki drapieżne migrują przez wiele lat wzdłuż tradycyjnych szlaków. Wykorzystano to w badaniach związanych z rozmieszczeniem korytarzy – analiza przebiegu szlaków migracji wilka i rysia w XX w. oraz zmiany rozmieszczenia tych gatunków, pozwoliły na odtworzenie sieci leśnych korytarzy ekologicznych dla całej Polski. W 2005 roku opracowany został na zlecenie Ministerstwa Środowiska projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce.

Podstawą ich wyznaczania była analiza środowiskowa oraz rozmieszczenia aktualnego i historycznego, a także migracji wybranych gatunków wskaźnikowych: żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia. W zaprojektowanej sieci wyróżniono siedem korytarzy głównych, których rolą jest zapewnienie łączności w skali całego kraju i w skali międzynarodowej. Każdy z korytarzy głównych posiada szereg odnóg (korytarzy uzupełniających), dzięki którym łączy on wszystkie leżące w danym regionie kraju cenne obszary siedliskowe.

Przez obszar Gminy Goleszów przebiegają: międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Olza-Odra”, obszar węzłowy korytarzy ekologicznych dla ssaków kopytnych „Beskid Śląski”, obszar węzłowy korytarzy ekologicznych ssaków drapieżnych oraz ponadregionalny korytarz migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko-

Żywieckiego". Na poniższym rysunku przedstawiono w formie graficznej lokalizację korytarzy ekologicznych oraz obszarów węzłowych.

Międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych doliny Olza i Odra jest przede wszystkim korytarzem przemieszczania się materii biologicznej i przepływu energii. Korytarz Beskid Śląski jest korytarzem umożliwiającym przemieszczanie się drogą lądową organizmów występujących w bioregionach Karpat Zachodnich i Wyżyn Środkowo-polskich. Obszar węzłowy korytarzy ekologicznych ssaków drapieżnych (korytarz teriologiczny) umożliwia zaś przemieszczanie się drogą lądową organizmów występujących w bioregionach Niżu Środkowoeuropejskiego i Wyżyn Środkowopolskich. Ponadregionalny korytarz migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” (korytarz ornitologiczny) jest korytarzem obejmującym szlaki migracji ptaków oraz przystanki pośrednie.

Podstawowymi funkcjami korytarzy ekologicznych ekologicznego jest:

- zmniejszanie stopnia izolacji oddzielnych elementów krajobrazu i ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,
- modyfikacja spływu powierzchniowego i mikroklimatu,
- funkcja przeciwerozryjna,
- modyfikacja przebiegu zakłóceń,
- refugium,
- przemieszczanie materii i energii,
- wzbogacające i regulujące oddziaływanie na otaczające tło.

Podjęte prace nad Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jako dokumentem strategicznym o horyzoncie czasowym do roku 2033 powinny stworzyć olbrzymie szanse dla określenia kierunków działań mających na celu osiągnięcie jak największej spójności sieci ekologicznej kraju.

3. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM.

3.1. EDUKACJA EKOLOGICZNA.

Jednym z podstawowych warunków realizowania polityki ochrony środowiska jest włączenie w nią całego społeczeństwa. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do spraw rozwoju gospodarczego, przewartościowania hierarchii potrzeb i zrozumienia, czym jest dla człowieka przyroda i środowisko, w którym przebywa. Stąd konieczność możliwie wszechstronnej edukacji ekologicznej zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych oraz różnych grup zawodowych.

Jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa są: Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, nadleśnictwa i szkoły. Działania w zakresie edukacji ekologicznej podejmowane przez Starostwo Powiatowe mają charakter zajęć stałych. Należą do nich:

- prelekcje dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich w powiecie na tematy wybrane przez nauczycieli z zakresu ochrony powietrza, wody, gleb, gospodarki odpadami, itp.,
- dofinansowanie konkursów, akcji, imprez organizowanych przez szkoły w zakresie ochrony środowiska,

Działania podejmowane z ramienia Urzędu Gminy są zróżnicowane, koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach. Formy edukacji są zróżnicowane, a najważniejsze z nich obejmują:

- zajęcia edukacyjne organizowane w salach dydaktycznych lub w plenerze przybliżające walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- warsztaty ekologiczne,
- programy przyrodnicze w mediach oraz artykuły w prasie.

Podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy jest nie tylko potrzebą, ale również warunkiem zapewniającym Polsce miejsce w zjednoczonej Europie. Konieczne jest rozwiązywanie problemów wywołanych urbanizacją, motoryzacją, nadmierną eksploatacją ekosystemów. Dbając o rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Goleszów, cel do 2015 roku sformułowano następująco: *Wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku prowadzącej do oszczędnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska przy jednoczesnej maksymalnej jego ochronie.*

Cel ten wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej. Należy zadbać, aby został on osiągnięty zarówno wśród

młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych, pracujących, określonych grup zawodowych. Dlatego strategię realizacji ogólnego celu zogniskowano wokół dwóch zagadnień:

- edukacja ekologiczna w szkolnictwie,
- edukacja ekologiczna dorosłych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 roku, dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego określa podstawowe zadania szkoły w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej uwzględniając w nich działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej uczniów. Jedną ze ścieżek interdyscyplinarnych jest edukacja ekologiczna. Tematyka ekologiczna stanowi element wielu przedmiotów, a jej właściwa realizacja zależy przede wszystkim od zaangażowania nauczycieli, od ich znajomości najważniejszych problemów Gminy i powiatu.

Jednym z głównych problemów w Gminie Goleszów, jak i całym powiecie jest niska emisja, gospodarka odpadami oraz gospodarka wodno-ściekowa. Stąd ważnym zadaniem jest wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną ze szczególnym uwzględnieniem stosowania ekologicznych źródeł energii, selektywnej zbiórki odpadów, właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Stosowanie przez nauczycieli metod aktywizujących i poszukujących: burza mózgów, karty pracy, projekty; zajęć terenowych opartych na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawianą problematyką wykształci w uczniu umiejętność obserwacji, logicznego myślenia, kojarzenia, wyciągania wniosków. Zadaniem nauczyciela w szeroko pojętej edukacji ekologicznej jest:

- kształtowanie u ucznia postawy odpowiedzialności za stan środowiska,
- zachęcanie ucznia do prowadzenia własnych obserwacji, badań i analizy środowiska,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadaną wiedzą,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w ich otoczeniu.

Nauczyciele podejmujący się realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną na terenie Gminy i powiatu powinni nie tylko współpracować między sobą tworząc wspólne programy edukacji ekologicznej dla szkół Gminy, ale również powinni kontynuować dotychczasową współpracę z instytucjami wspierającymi ich działalność:

- Starostwo Powiatowe - organizowanie pogadanek, lekcji związanych z tematem ochrony środowiska, współorganizowanie konkursów, festynów, wycieczek, finansowanie nagród,
- Urząd Gminy w Wielgomłynach – zajmujący się ochroną środowiska – pomoc finansowa, współorganizowanie konkursów, festynów,
- Centrum Edukacji Ekologicznej w Bydgoszczy - szkolenia, konferencje, doradztwo,
- Zakłady Gospodarki Komunalnej – pomoc w organizowaniu wycieczek na składowiska odpadów, do oczyszczalni ścieków, kotłowni lokalnych,
- Nadleśnictwa – pomoc w organizowaniu zajęć terenowych dla uczniów i nauczycieli, organizowanie lekcji, prelekcji, dofinansowywanie nagród, wydawanie ulotek i folderów,
- Pozarządowe Organizacje Ekologiczne – pomoc w organizowaniu warsztatów, happeningów, szkoleń,
- Europejskie fundusze akcesyjne – pomoc uczniom w zdobyciu wiedzy i umiejętności, a nauczycielom w przekazaniu ich w interesujący i skuteczny sposób.

W systemie zarządzania zasobami środowiska w Gminie Goleszów coraz większą rolę powinno się przypisywać instrumentom społecznym zmierzającym do kształtowania prośrodowiskowych postaw mieszkańców oraz ich aktywizacji w rozwiązywaniu ważnych problemów ekologicznych. Efektywność rozwiązania ważnych społecznie problemów (uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarka odpadami) zależy od społecznej akceptacji i zrozumienia podejmowanych przez władze działań. Dlatego ważne jest rozbudzenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zainteresowanie osób dorosłych, grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki) zdobywaniem dodatkowej wiedzy ekologicznej, zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne.

Szczególnie ważną rolę w edukacji ekologicznej ma powiat. Organy samorządowe powinny współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej oraz z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społeczności lokalnych.

Nadal rozwijana powinna być edukacja leśno-przyrodnicza prowadzona przez pracowników Lasów Państwowych przy współudziale jednostek samorządu terytorialnego, kół łowieckich itp. Warto byłoby zinwentaryzować istniejące obiekty i poszerzyć liczbę miejsc do prowadzenia edukacji przyrodniczej o istniejące na terenie

powiatu obiekty przyrodnicze, rozbudować system ścieżek ekologicznych, obiektów do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Powiat to również obszar dający możliwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku (ekoturystyki, agroturystyki). Niewłaściwie organizowana masowa turystyka i rekreacja negatywnie oddziałuje na środowisko, zatem konieczne jest objęcie edukacją ekologiczną zarówno organizatorów turystyki i wypoczynku, osób korzystających z oferowanych usług, jak i ludność mieszkającą na terenach cennych przyrodniczo.

Równie istotna jest kwestia edukacji w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo poprzez podejmowane decyzje, osób ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska.

3.2. WSPÓŁPRACA W RAMACH WDRAŻANIA PROGRAMU.

Skuteczność działań w zakresie ochrony środowiska i promocji gospodarczej Gminy Goleszów w znacznym stopniu zależy od współpracy gmin powiatu radomszczańskiego między sobą, a także współpracy z władzami województwa, zwłaszcza w świetle możliwości wsparcia inwestycji ekologicznych ze środków Unii Europejskiej.

Zagrożenia dla środowiska mogą mieć pochodzenie lokalne, ale także mogą wynikać z zanieczyszczeń pochodzących spoza obszaru Gminy, powiatu a także województwa. Stąd wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę. Współpraca ta powinna dotyczyć przede wszystkim:

- poprawy stanu czystości wód,
- systemu powiązań komunikacyjnych: budowa i modernizacja głównych korytarzy transportowych,
- tworzenia obszarów chronionych oraz wdrażania systemu Natura 2000,
- rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa: restrukturyzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- modernizacji infrastruktury i urządzeń melioracyjnych.

Realizacja przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska w znacznym stopniu zależy od efektywnej współpracy z sąsiednimi gminami, która jest konieczna na każdym etapie „cyklu życia” polityki ochrony środowiska. Wiele działań musi być wdrażane na poziomie lokalnym, bądź, co najmniej wymaga udziału gmin. Do głównych kompetencji samorządu gminnego w zakresie ochrony środowiska należy:

- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zaopatrzenie w wodę dla celów komunalnych,

- oczyszczanie ścieków komunalnych,
- tworzenie prawa miejscowego w zakresie gospodarki przestrzennej,
- tworzenie niektórych obszarów chronionych,
- ochrona i tworzenie terenów zieleni miejskiej i parkowej,
- wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- prowadzenie kampanii i programów edukacyjnych.

Powyżej, w ramach zagadnienia edukacji ekologicznej, podano wiele działań, których wdrożenie wymaga uczestnictwa wielu gmin (sąsiednich). Do nich należą przede wszystkim zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi, zbiórki odpadów niebezpiecznych. Bardzo ważnym tematem będzie edukacja ekologiczna, gdzie udział gmin będzie ściśle sprecyzowany poprzez zdefiniowanie form współpracy zarówno z władzami powiatu, województwa, jak i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.

Posiadanie odpowiednich środków finansowych jest bardzo ważnym warunkiem wdrożenia programu ochrony środowiska. Pochodzenie tych środków może być różnorodne. W Polsce od początku lat dziewięćdziesiątych funkcjonuje zintegrowany system finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska.

Podstawę tego systemu stanowią przede wszystkim fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, funkcjonujące obecnie na czterech poziomach administracji państwowej. Fundusze te gromadzą wpływy z opłat płaconych przez podmioty gospodarcze za korzystanie ze środowiska (emisję zanieczyszczeń do powietrza, zrzut ścieków, pobór wody, składowanie odpadów) oraz z kar nakładanych za przekraczanie wymogów ochrony środowiska. Zebrane środki fundusze przeznaczają na dofinansowywanie, głównie w formie dotacji i preferencyjnych pożyczek, proekologicznych przedsięwzięć, podejmowanych przede wszystkim przez samorządy lokalne i podmioty gospodarcze.

System ten uzupełniają banki komercyjne, z Bankiem Ochrony Środowiska na czele, fundacja Ekofundusz, wydatkująca środki pochodzące z tzw. ekokonwersji, czyli zamiany zagranicznego długu polskiego na krajowe wydatki proekologiczne, realizowana także w innych formach pomoc zagraniczna, fundusze inwestycyjne, towarzystwa leasingowe, a wreszcie budżet centralny i budżety lokalne. System ten podlega ciągłym przemianom, pojawiają się nowe źródła finansowania, zmieniają się ich udziały w łącznych wydatkach na ochronę środowiska w Polsce, rozszerzają się formy finansowania ochrony środowiska.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w rozwoju przedsiębiorczości na wsi spełnia rolę znaczącą. ARiMR bierze udział we wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej poprzez:

- dopłaty do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa,
- realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji produkcji mięsa,
- wspieranie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych tworzących nowe, stałe miejsca pracy w działalnościach pozarolniczych w gminach wiejskich oraz gminach miejsko-wiejskich gwarantujących zatrudnienie ludności wiejskiej,
- wspieranie rozwoju usług mechanizacyjnych w ramach realizacji branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn rolniczych,
- udzielanie rolnikom zainteresowanym prowadzeniem działalności agroturystycznej w gospodarstwie rolnym pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- pożyczki na tworzenie nowych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych,
- dofinansowanie działalności związanej z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

Organizacje pozarządowe coraz częściej biorą udział w pracach nad programami ochrony środowiska, a przede wszystkim w działaniach związanych z edukacją

i informacją ekologiczną. Z punktu widzenia władz samorządowych, pozarządowe organizacje ekologiczne mogą spełniać następujące zadania:

- wyjaśniać znaczenie działań, mających na celu ochronę przyrody i środowiska,
- reprezentować opinie społeczeństwa szczególnie w przypadku, gdy cieszą się szerokim po-parciem społecznym,
- brać udział w komunikacji środowiskowej, edukacji ekologicznej i promowaniu zrównoważonego rozwoju,
- zabiegać o coraz to większe poparcie opinii publicznej dla polityki władz gminnych, powiatowych i wojewódzkich w zakresie ochrony środowiska,

stanowiąć przeciwwagę dla interesów, które brane są pod uwagę w procesie podejmowania decyzji dotyczących środowiska naturalnego,

- brać udział w opracowywaniu i wdrażaniu programu ochrony środowiska,
- wносить wiedzę oraz dostarczać alternatywne ekspertyzy przydatne w procesie opracowywania polityki ochrony środowiska i podejmowania decyzji.

Oczekuje się, że organizacje ekologiczne, w oparciu o własne siły, wykażą inicjatywę ukierunkowaną na mieszkańców i placówki edukacyjne, takie jak szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponad-gimnazjalne, aby rozszerzyć edukację ekologiczną nastawioną na podniesienie świadomości ekologicznej oraz wdrożyć projekty pilotażowe

i specjalne programy realizowane w ścisłej współpracy z samorządem wojewódzkim i samorządami gminnymi.

3.3. AKTYWIZACJA RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA.

Istotnym wsparciem ochrony środowiska jest aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska prowadząca do tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy (zwłaszcza w rolnictwie, turystyce, leśnictwie i ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, wykorzystania odpadów), rozwoju produkcji urządzeń służących ochronie środowiska bądź produkcji towarów przyjaznych środowisku.

Proponuje się, aby gminne i powiatowe władze samorządowe w porozumieniu z władzami wojewódzkimi przygotowały konkretny program tworzenia zielonych miejsc pracy.

4. CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBAMI PRZYRODY.

4.1. OCHRONA PRZYRODY.

W zakresie ochrony przyrody podstawowymi aktami prawnymi w Unii Europejskiej są Dyrektywa Siedliskowa (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) oraz Dyrektywa Ptasia (dyrektywa Rady 79/409 /EWG o ochronie dziko żyjących ptaków). Mają one na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Obszar Gminy Goleszów wchodzi w skład obszaru Natura 2000 – obszaru PLH240005 „Beskid Śląski”. Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form jego ochrony.

Celem prac inwentaryzacyjnych jest dostarczenie informacji o środowisku przyrodniczym dla prac planistycznych (plany zagospodarowania przestrzennego) a jednocześnie rozpoznanie walorów środowiska. Uzyskane w ten sposób dane będą stanowić podstawę objęcia ochroną obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych. Opracowania inwentaryzacyjne stanowić będą również cenną pomoc w kształtowaniu podstaw świadomości ekologicznej społeczności lokalnej. Należy się również skupić na działaniach ukierunkowanych na wykształcenie spójności między istniejącymi terenami leśnymi szczególnie na obszarach rolniczych i miejskich oraz kształtowaniu systemu zieleni w oparciu o system wodny oraz bieżącej ochronie terenów cennych przyrodniczo i ochronie lasów.

Głównym kierunkiem koniecznym do realizacji w perspektywie wieloletniej w sferze poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego powinno być:

- przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej Gminy,
- opracowanie programu zamierzeń inwestycyjnych w zakresie ochrony różnorodności przyrodniczej środowiska przyrodniczego w Gminie Goleszów,
- tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych,
- ochrona i renaturalizacja ciągów i połączeń ekologicznych,
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Polityka ekologiczna państwa a także wojewódzki i powiatowy program ochrony środowiska zakłada wsparcie tradycyjnych praktyk gospodarczych na obszarach

wiejskich oraz rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego (wspieranie form rolnictwa stosującego metody produkcji nienaruszające równowagi przyrodniczej) oraz działań na rzecz utrzymania tradycyjnego urozmaiconego krajobrazu rolniczego. Nadchodzące lata będą się charakteryzowały na obszarach rolniczych:

- wzrostem intensywności rolnictwa,
- zwiększaniem się liczby dużych, towarowych, wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych,
- rozwojem małych gospodarstw jako gospodarstw ekologicznych,
- rozwojem gospodarstw agroturystycznych na obszarach leśnych,
- rozwojem bazy turystycznej i agroturystycznej,
- rozwojem infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

Taki kierunek rozwoju może mieć istotny wpływ na jego walory przyrodnicze, ich degradację i przekształcanie.

Ważnym zadaniem będzie zapewnienie warunków do ochrony zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów. Na terenach tych rekreacja i turystyka będą przebiegały w sposób zorganizowany, a obiekty będą spełniały wymogi ochrony środowiska.

Gmina Goleszów ma sprzyjające warunki do rozwoju turystyki co stanowi jednocześnie największe zagrożenie dla ich obszarów, szczególnie w obliczu obserwowanego w ostatnich latach wzrostu zainteresowania mieszkańców wypoczynkiem w okresach sobotnio-niedzielnym. Kolejnym zagrożeniem jest gospodarka rolna i związane z nią sploty powierzchniowe substancji biogennej oraz rozproszona zabudowa mieszkaniowa o nieuregulowanej gospodarce ściekowej.

Ważnym zadaniem będzie zapewnienie możliwości mieszkania, pracy oraz wypoczynku i rekreacji mieszkańcom przy jednoczesnym zapewnieniu warunków dla właściwej ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych poprzez odpowiednie udostępnianie obiektów i obszarów chronionych oraz wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

Edukacja ekologiczna mieszkańców w tym zakresie jest bardzo ważna w świetle faktu, że wszystkie istniejące na terenie województwa formy ochrony przyrody są dostępne społeczeństwu bez ograniczeń.

4.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW.

Lasy na terenie Gminy Goleszów zarządzane są przez Nadleśnictwo Ustroń.

W Nadleśnictwie gospodarka prowadzona jest w oparciu o szczegółowy Plan Urządzenia Lasu, rozpisany na 10 letni okres. Omawia on wszystkie czynności gospodarcze, jakie wykonane być muszą w poszczególnych drzewostanach. Pozwala to na prowadzenie racjonalnej gospodarki poprzez kontrolowanie ilości drewna, jakie może być pozyskane bez szkody dla ekosystemu, propagowanie odnowienia naturalnego w drzewostanach, które będą przeznaczone do wycięcia (nawet na kilkadziesiąt lat przed projektowanym wycięciem), pielęgnowanie drzewostanów w sposób zapobiegający rozwojowi chorób i szkodników leśnych oraz umożliwiające wytwarzanie wysokiej jakości surowca.

Przed leśnikami stoi trudne zadanie dbania o powierzono dobro społeczne, stosując starą maksymę „Przede wszystkim nie szkodzić”, starają się dobrze wypełniać swoje zadanie. Narastające jednocześnie zagrożenia tj.: zmiany klimatu, postępujące w całej Europie choroby zamierania nie tylko wiązów, ale i dębów, jesionu, olszy; powodują, iż wszyscy w miarę możliwości musimy dbać o las – środowisko życia wielu organizmów.

Zgodnie ze światową polityką zwiększania i ochrony zasobów leśnych w Polsce opracowany został „Krajowy program zwiększania lesistości”. Każdy region ma za zadanie realizować politykę ukierunkowaną na priorytetowe traktowanie spraw związanych z ochroną i rozbudową drzewostanów.

Zgodnie z założeniami będzie następowało stopniowe przeznaczanie gruntów rolnych nierokujących możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej pod zalesienia. Ochrona środowiska naturalnego, w tym przypadku gleby przed jej zubożeniem i wymywaniem wymaga rozwinięcia akcji zalesiania i zadrzewiania terenów zagrożonych erozją.

4.3. OCHRONA GLEB.

Na rozwój rolnictwa ma również wpływ wielkość i charakter gospodarstw rolnych oraz ilość osób utrzymujących się z pracy w tymże gospodarstwie. Średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie Gminy wynosi niewiele ponad 3 ha. Są to gospodarstwa małej opłacalności i w związku z powyższym nie są w stanie ponieść kosztów modernizacji i unowocześnienia sprzętu rolnego, a także zmienić charakteru produkcji na bardziej opłacalny.

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, powinno polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej,
- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji.

Według art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska, w zakresie obowiązków Starosty leży prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi. Natomiast zakres i sposób prowadzenia tych badań może określić Minister właściwy ds. środowiska w drodze rozporządzenia.

Właściwa polityka ochrony gleb oprócz ww. punktów, będzie również uwzględniać działania zapobiegające procesom erozji.

Dla utrzymania optymalnego zwilgocenia gleby i prawidłowego systemu odwadniania konieczne będzie utrzymanie urządzeń melioracyjnych, rowów i drenażów

w dobrym stanie. Eksploatacja tych systemów powinna polegać na regulacji odpływu wód i możliwie długim utrzymaniu zasobów wody w profilu glebowym.

Ważna przy samodzielnych działaniach rolników staje się pomoc organizacyjna Urzędu Gminy, polegająca na koordynowaniu działań i wsparciu merytorycznym. Grunty wyłączone z użytkowania rolniczego i gleby zdegradowane na obszarach rolniczych powinny być zalesiane.

Obok wyżej wymienionych działań w pierwszej kolejności prowadzone będą działania z zakresu edukacji ekologicznej rolników, mające na celu uświadomienie konsekwencji nieprawidłowej gospodarki rolnej i wskazanie właściwych rozwiązań. Istotnym kierunkiem działań będzie wdrażanie i upowszechnianie.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa spowoduje, że coraz silniej popierane będzie rolnictwo ekologiczne. Szczególnie na obszarach o cennych walorach przyrodniczych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Rolnictwo ekologiczne, zwłaszcza połączone z turystyką stanie się szansą dla rolników indywidualnych. Stopniowo odstępować się będzie od bezściółkowej hodowli bydła, propagując hodowlę ściółkową, dostarczającą obornika, ważnego składnika strukturotwórczego gleby. Preferowane będą nawozy organiczne, które są naturalnym składnikiem środowiska i ich właściwe wykorzystanie zależy od naturalnych procesów przyrodniczych. Ważną formą wykorzystania zagospodarowania wsi, obok rolnictwa ekologicznego będzie agroturystyka.

4.4. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH.

Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych zlokalizowanych na obszarze Gminy Goleszów będzie polegać na uwzględnianiu tych obszarów w planach zagospodarowania przestrzennego i gminnych studiach uwarunkowań w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

W świetle ochrony powierzchni ziemi istotne znaczenie ma rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych, przede wszystkim eksploatacją kruszyw na cele budowlane przez mieszkańców Gminy.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na podejmującego eksploatację złoża lub prowadzącego eksploatację obowiązek sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracania do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze. Obowiązek ten dotyczyć będzie przede wszystkim podmiotów prywatnych, którzy na obszarze Gminy prowadzą prace związane z wydobywaniem „cieszynitów” - skał magmowych, które są niezbędnym materiałem w budownictwie. Prace te prowadzone są w kamieniołomie „Leszna Góra” – kamieniołomie wapienia, który w chwili obecnej należy do firmy KOSBUD Sp. z o.o. i zajmuje powierzchnię ponad 16 ha (złoża KD 804). Wyżej wymieniona spółka eksploatuje kamieniołom na podstawie obowiązującej koncesji.

5. CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.

5.1. JAKOŚĆ WÓD.

Najważniejsza z punktu widzenia ochrony wód jest ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku. Ustawa ta ostatecznie wprowadza i reguluje zasady zlewniowego zarządzania gospodarką wodną. Wprowadzenie regionów zlewniowych jest zgodne z duchem i literą prawa przepisów Unii Europejskiej, a w szczególności Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) oraz dyrektywami:

- 96/61/EEC dotyczącą zintegrowanej ochrony przed zanieczyszczeniem,
- 91/271/EEC w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych,
- 91/676/EEC w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami, pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- 76/464/EEC w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego.

Istotne z punktu widzenia niniejszego programu ochrony środowiska są zapisy prawa wodnego nakładające na aglomeracje, o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) od 2000 do 15000, obowiązek wyposażenia się w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie do 31 grudnia 2015 roku.

Zwiększenie skuteczności ochrony jakości wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. Duże znaczenie będzie mieć zapewnienie właściwej ochrony wód w strefach szczególnie wrażliwych, a więc tam gdzie podatność na ich zanieczyszczenie jest największa. Do osiągnięcia tego celu konieczne jest uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływania na środowisko wodne projektowanej zabudowy i wszelkich obiektów, a także obszarów funkcjonalnych na terenie powiatu. Sporządzenie na ich podstawie projektów stref ochronnych, a następnie odpowiednie ich wdrożenie da możliwość sprawowania dostatecznej kontroli nad procesami migracji zanieczyszczeń i tym samym ograniczy degradację wód. Głównymi czynnikami, które powinny być brane pod uwagę są parametry hydrogeologiczne, takie jak, głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych, litologia i zdolności filtracyjne warstwy wodonośnej, rodzaj i miąższość warstwy glebowej, topografia, a także dane na temat istniejących już obiektów mogących zagrażać jakości wód (magazyny substancji niebezpiecznych i

trasy ich przewozu, składowiska odpadów, stacje paliw) oraz urządzeń lub miejsc związanych z pozyskiwaniem wody (ujęcia), a także zbiorników i cieków powierzchniowych.

Istotnym źródłem zanieczyszczenia zwłaszcza wód podziemnych są spływy obszarowe oraz przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, ścieki przedostające się z nieszczelnej kanalizacji, bądź zanieczyszczenia migrujące ze składowisk odpadów oraz jako skutki zdarzeń awaryjnych.

Ograniczanie zanieczyszczeń z tytułu spływów powierzchniowych będzie realizowane poprzez systematyczne wdrażanie zasad prowadzenia gospodarki rolnej zgodnych z założeniami ochrony środowiska. Silnym oparciem dla tego typu działań jest odpowiednia edukacja i promocja w zakresie ekologicznych praktyk rolniczych.

Przy nowych inwestycjach związanych z rozbudową i modernizacją sieci komunikacyjnej powstawać będą systemy podczyszczania w postaci rowów i separatorów na substancje ropopochodne.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód powierzchniowych, których stan decyduje o walorach krajobrazowych, rekreacyjnych, a także warunkuje bytowanie i rozwój wielu gatunków roślin i zwierząt, ale także zapobiegnie zanieczyszczeniu wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej do poprawy ich jakości.

5.2. GOSPODAROWANIE ODPADAMI.

Uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 29 grudnia 2006 roku Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 określił cele gospodarki odpadami komunalnymi na lata 2007-2014. Cele te w pewnym zakresie odbiegają od określonych w obowiązujących planach: wojewódzkim i powiatowym. W niniejszym opracowaniu przyjęto do realizacji następujące cele, zgodne przede wszystkim KPGO 2010:

Zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnego zbierania następujących odpadów:

- odpadów zielonych z ogrodów,
- papieru i tektury (w tym opakowań, gazet, czasopism itd.),
- odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzyw sztucznych i metali,
- zużytych baterii i akumulatorów,

- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- przeterminowanych leków,
- chemikaliów (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe itd.),
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlano-remontowych.

Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:

- w 2010 roku więcej niż 75 %,
- w 2013 roku więcej niż 50 %,

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 85 % wytworzonych odpadów do końca 2014 roku.

Do osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań:

- konsekwentne wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy,
- sukcesywna eliminacja odpadów ulegających biodegradacji z odpadów kierowanych na składowisko, poprzez wdrażanie systemu kompostowania przydomowego na terenach zabudowy jednorodzinnej,
- wdrożenie systemu zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- dalszy rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych,
- podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów.

Stosownie do wymogów Unii Europejskiej plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli określają ilość odpadów ulegających biodegradacji, jakie mogą być składowane na składowiskach odpadów. Składowanie tych odpadów powoduje emisję do atmosfery gazu składowiskowego (głównie metan) i ma podlegać ograniczeniu w kolejnych latach. Ilość odpadów biodegradowalnych, jakie mogą zostać składowane

w poszczególnych latach określa się w porównaniu do odpadów wytworzonych w 1995 roku. I tak w roku 2010 będzie można składować 75 % masy odpadów biodegradowalnych wytworzonych w roku 1995, w roku 2013 – 50%, a w 2020 jedynie 35% masy tych odpadów.

Na podstawie celów zawartych w KPGO, planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego (wraz z aktualizacją), planie gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego (wraz z aktualizacją) oraz obowiązujących uregulowań prawnych w zakresie odpadów komunalnych określa się szczegółowe cele do osiągnięcia na poziomie Gminy Goleszów w horyzoncie krótkookresowym na lata 2010-2012 i długookresowym na lata 2013-2015.

Cele krótkookresowe na lata 2010-2012:

- dalsze systematyczne podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców całej gminy w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- utrzymanie zorganizowanego systemu zbiórki odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy,
- wspieranie działań w zakresie objęcia wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnego zbierania odpadów w zakresie: odpadów zielonych z ogrodów, odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym: zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych i niewykorzystanych leków, chemikaliów, zużytych olejów itp.),
- doskonalenie systemu selektywnej zbiórki w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu i uzyskania odpowiednich limitów odzysku odpadów:
 - wielkogabarytowych na poziomie 45 %,
 - niebezpiecznych na poziomie 20 %,
 - opakowaniowych – odzysk 60 %, recykling 55 – 80 %,
- wspieranie działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowisko odpadów komunalnych niesegregowanych i nieprzetworzonych,
- prowadzenie działań zmierzających do eliminacji praktyk nielegalnego deponowania odpadów w środowisku (tzw. „dzikie składowiska”).

Cele długookresowe 2013-2015:

- kontynuacja prowadzenia działań na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- doskonalenie systemu selektywnej zbiórki w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu i uzyskania odpowiednich limitów odzysku odpadów:
 - wielkogabarytowych na poziomie 65 %,
 - niebezpiecznych na poziomie 35 %,
 - opakowaniowych – odzysk 60 %, recykling 55 – 80 %,
- wspieranie działań do składowania wyłącznie odpadów przetworzonych.

Istniejący system powinien zostać wyłącznie dostosowany do założeń przedstawionych w:

- dokumentach strategicznych, w szczególności w Polityce ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- krajowym planie gospodarki odpadami w zakresie zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego,
- planie gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego,
- obowiązujących uregulowaniach prawnych w zakresie gospodarki odpadami.

Proponowany system zbierania odpadów od mieszkańców powinien objąć dodatkowo wdrożenie:

- zbierania frakcji odpadów ulegających biodegradacji oraz zielonych,
- zbierania odpadów budowlanych i remontowych,
- zbierania odpadów elektrycznych i elektronicznych,
- zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.

Do systemu tego proponuje się włączyć odpady powstające w obiektach infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo, i inne. W celu zapewnienia skuteczności realizacji przedsięwzięcia proponuje się dalsze przeprowadzanie akcji edukacyjnych w zakresie selektywnego zbierania ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dotyczącej zbierania odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.

W strumieniu odpadów komunalnych występują odpady niebezpieczne m.in.: leki cytotoksyczne i cytostatyczne, termometry, rozpuszczalniki, farby i lakiery oraz

opakowania po nich, przeterminowane środki ochrony roślin wraz z opakowaniami, zużyte baterie i akumulatory, lampy fluorescencyjne, oleje i smary, emulsje olejowe, chemikalia. Szacuje się, że ilość odpadów niebezpiecznych w ogólnym strumieniu odpadów stanowi ok. 0,33% odpadów komunalnych. Odpady ze względu na duże zagrożenie jaki stwarzają dla środowiska powinny być zbierane oddzielenie i poddawane procesom unieszkodliwiania.

Proponuje się realizację zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych poprzez:

- odbieranie odpadów bezpośrednio od mieszkańców specjalistycznym samochodem w ustalonych terminach (Mieszkańcy powinni zostać poinformowani jakie rodzaje odpadów niebezpiecznych należy dostarczyć do samochodu oraz o miejscu i czasie postoju specjalistycznego samochodu. Informacje takie mogą być przekazywane przez firmy wywozowe lub np. w formie harmonogramu, kalendarza, a także powinny się znajdować na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy. Informacja ta powinna być również umieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz udzielana na telefoniczne zapytanie),
- odbieranie z wyznaczonych punktów zbierania, do których mieszkańcy donoszą odpady (Poddanie odpadów niebezpiecznych tradycyjnemu selektywnemu zbieraniu do pojemników mogłoby stworzyć zagrożenie dla środowiska, a przede wszystkim dla zdrowia ludzi. W związku z powyższym pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów powinny być zamykane, oznakowane oraz nadzorowane (aby nie zostały uszkodzone a odpady zgromadzone w nich nie spowodowały zanieczyszczenia środowiska). Wiąże się to z wyznaczeniem odpowiednich miejsc na pojemniki, akcją informacyjną mieszkańców, dodatkowymi obowiązkami dla dozorców lub właścicieli budynków oraz dodatkowymi kosztami).

Aby system zbierania odpadów przyniósł efekt w postaci zmniejszenia odpadów kierowanych na składowisko, system ten powinien również obejmować obiekty infrastruktury, a także tereny zielone:

Szkoły i przedszkola.

Wdrażanie zasad selektywnego zbierania u dzieci i młodzieży przyczynia się do kształtowania postaw proekologicznych. Ustawienie pojemników do segregacji poszczególnych frakcji w szkołach powinno zostać poprzedzone akcją edukacyjną.

Proponuje się na terenie szkół rozstawienie pojemników do selektywnego zbierania następujących odpadów: tworzyw sztucznych, złomu metali (głównie puszek aluminiowych), makulatury i szkła, a także pojemnik na odpady ulegające biodegradacji.

Tereny zielone.

Na skwerach proponuje się ustawić przy wejściu pojemniki do selektywnego zbierania w podziale na odpady „mokre” i „suche”. W miejscach o natężonym ruchu turystycznym proponuje się również postawić pojemniki do selektywnego zbierania.

Obiekty infrastruktury i zakłady przemysłowe.

Odpady wytwarzane w tych obiektach proponuje się zbierać w systemie tzw. wielopojemnikowym (pojemnikowym lub workowym), z podziałem na:

- odpady ulegające biodegradacji,
- oddzielne na każdy rodzaj surowców wtórnych (szkło, papier, tworzywa, metale),
- pozostałe odpady.

Proponuje się również zbierać odpady ulegające biodegradacji w workach ulegających biodegradacji lub w pojemnikach przystosowanych do zbierania tego typu odpadów, w kolorze szarym i z napisem BIO.

5.3. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZMIANY KLIMATU.

Miejscowość Goleszów pod względem czystości powietrza należy do III klasy (najwyższa klasa czystości) we wszystkich ocenianych parametrach. Niewielkie zanieczyszczenia (poniżej dopuszczalnych) pochodzą z pieców grzewczych opalanych węglem.

Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń. Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,

- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów.

Na terenach wiejskich, gdzie względy ekonomiczne ograniczają rozwój gazyfikacji i sieci ciepłowniczej w znaczącym stopniu wykorzystywane będą lokalne zasoby energii odnawialnej i wprowadzane takie źródła energii jak gaz bezprzewodowy (propan-butan) i olej.

Poza emisją zanieczyszczeń typowych przy spalaniu tradycyjnych paliw, duży problem stanowi spalanie w paleniskach domowych i lokalnych kotłowniach materiałów takich jak opakowania z powłoką aluminiową, butelki PET, powodujących emisję substancji specyficznych do powietrza.

Dodatkowym działaniem powodującym zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, co skutkuje zmniejszeniem emisji niskiej, będzie termomodernizacja zasobów budownictwa mieszkaniowego oraz obiektów publicznych.

Kompleksową regulację Unii Europejskiej w tej dziedzinie stanowi tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu – 96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy prawne, w tym ujednolicone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana licznymi pochodnymi aktami prawnymi. Ustawa Prawo ochrony środowiska uwzględnia praktycznie wymagania wszystkich dyrektyw UE.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach i taką strefą jest obszar powiatu cieszyńskiego (zgodnie z Prawem ochrony środowiska).

5.4. HAŁAS.

Ze względu na rodzaj źródeł hałasu wyodrębniamy hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Największy zasięg ma hałas komunikacyjny, odbierany przez mieszkańców jako najbardziej dokuczliwy. Jego ograniczenie przedstawia też największe problemy techniczne. W ostatnich latach globalnie nie obserwuje się znaczącego wzrostu emisji hałasu komunikacyjnego. Wiąże się to z coraz lepszym technicznie taborom transportowym, lepszymi drogami zapewniającymi płynność ruchu, posiadającymi nowe nawierzchnie o właściwościach pochłaniających dźwięk i wyposażanymi przy każdej modernizacji w środki ograniczające emisję. Ekrany wzdłuż nowych arterii komunikacyjnych są coraz częstszym elementem krajobrazu nie tylko w pobliżu nowych dróg tranzytowych i autostrad, ale także w obrębie miast i wsi. Niestety, w warunkach lokalnych, najczęściej na terenach zwartej zabudowy śródmiejskiej z wąskimi ulicami obciążonymi ruchem na granicy przepustowości, stwierdza się bardzo

duże odstępstwa od wartości dopuszczalnych poziomu hałasu w środowisku. Hałas uliczny oceniany jest jako szczególnie uciążliwy.

Na obszarach Gminy Goleszów zagrożenie hałasem w stopniu przekraczającym dopuszczany próg może wystąpić jedynie czasowo, w obszarze głównych ciągów komunikacyjnych.

5.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.

W ostatnich latach nastąpił rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i rozwój sieci telefonii komórkowej. Anteny nadawcze stacji bazowych lokalizowane są najczęściej na wolnostojących wieżach antenowych lub na masztach antenowych instalowanych na dachach budynków, a także na istniejących wieżach lub kominach.

Na terenie Gminy Goleszów występuje pełny zasięg wszystkich operatorów sieci komórkowych świadczących usługi w naszym kraju. Postępowanie administracyjne związane z lokalizacją stacji odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa ochrony środowiska. Przepisy ochrony środowiska nakładają na inwestora obowiązek wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych bezpośrednio po uruchomieniu obiektu. Lokalizacja anten na znacznych wysokościach (20-40 m npt.) oraz kierunkowa charakterystyka ich promieniowania powodują, że w miejscach dostępnych dla ludności pole elektromagnetyczne emitowane przez anteny nadawcze stacji bazowych jest wielokrotnie niższe niż dopuszczalne. Potwierdzają to badania WSSE. Stacje bazowe nie stanowią więc zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.

Negatywną konsekwencją lokalizacji anten na dużych wysokościach, jest konieczność wznoszenia wysokich konstrukcji wsporczych, najczęściej w postaci wież kratowych, które są widocznym akcentem w krajobrazie. Dlatego istotne jest lokalizowanie tych obiektów poza miejscami objętymi szczególną ochroną, z uwzględnieniem zakazów wynikających z aktów prawa miejscowego powołujących określone formy ochrony przyrody i w taki sposób, aby ich wpływ na krajobraz był jak najmniejszy

5.6. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU.

Postanowienia dyrektywy 2004/35/WE z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu przetransponowała do prawa polskiego ustawa z 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Ustawa weszła w życie 30 kwietnia, jednak nie zostały jeszcze do niej wydane akty wykonawcze. Zgodnie z art. 1 ustawa określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę takich szkód, a więc odpowiedzialności zarówno zapobiegawczej, jak i kompensacyjnej. Jest to jednak odpowiedzialność przede wszystkim o charakterze administracyjnym, oparta na ustawowym ustaleniu zobowiązań adresowanych do określonych podmiotów, których egzekwowanie ma się odbywać poprzez stosowanie przez upoważnione organy administracji określonych instrumentów o charakterze głównie administracyjno-prawnym. Możliwe jest też korzystanie z roszczeń cywilnoprawnych, mają one jednak charakter uzupełniający, podobnie jak odpowiedzialność karna.

5.7. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.

Kwestia statusu i zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii regulowana jest w Polsce w wielu aktach prawnych. Największe znaczenie dla energetyki ma ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, w której to pojawiła się pierwsza definicja OZE (art. 3 pkt. 20). Ustawa ta m.in. nakłada na określone w niej przedsiębiorstwa energetyczne obowiązek zakupu energii oraz ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych. Ustawa z dnia 18 grudnia 1998r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych, zakłada wspieranie m.in. takich działań, które mają na celu „całkowitą lub częściową zamianę konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne, w tym źródła odnawialne”. Z kolei w rezolucji z dnia 8 lipca 1999 roku w sprawie wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych Sejm RP uznał, że „użytkowanie odnawialnych źródeł energii umożliwia osiągnięcie korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych” oraz stwierdził, że „wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych powinien stać się integralnym elementem zrównoważonego rozwoju państwa”. Po roku 2000 sformułowano m.in. dokument Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej, w którym za cel strategiczny postawiono zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki z 19 grudnia 2005 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej oraz zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii, konkretyzujące wspomniane obowiązki określone w Prawie energetycznym. W myśl rozporządzenia

uznaje się je za spełnione jeżeli udział ilościowy energii wytworzonych w OZE wyniesie 4,8% w 2007r., 6% w 2008r., 7,5 % w 2009r. a w latach 2010-2014 9%.

Z punktu widzenia Unii Europejskiej bezpieczeństwo energetyczne, konkurencyjne systemy energetyczne oraz ochrona środowiska przyrodniczego stanowią trzy priorytetowe cele w zakresie zrównoważonego rozwoju, na których opierają się wszystkie stare, jak i te obecnie tworzone unijne regulacje prawne w dziedzinie energetyki. Ze starszych aktów warto wymienić przykładowo przyjętą 26 listopada 1997 roku Białą Księgę: Energia dla przyszłości - odnawialne źródła energii, Zieloną Księgę: Ku europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego z 29 listopada 2000 roku czy też Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 roku w sprawie promowania energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł energii na wewnętrznym rynku energetycznym. Z nowszych aktów duże znaczenia ma zaprezentowana 8 marca 2006 roku przez Komisję Europejską Zielona Księga: Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii przedstawiająca sugestie i opcje, które mogą stanowić podstawę nowej kompleksowej europejskiej polityki energetycznej. Wśród sześciu kluczowych dziedzin określonych w owym akcie, szczególne znaczenie dla OZE mają – „różnicowanie form energii”, tj. wszelkie działania mające na celu wspieranie przyjaznego dla klimatu różnicowania źródeł energii, „zrównoważony rozwój” oznaczający m.in. stworzenie długoterminowych, bezpiecznych i przewidywalnych ram dla inwestycji w dalszy rozwój źródeł czystej i odnawialnej energii w UE oraz „innowacje i technologia”, czyli poszukiwanie takich źródeł energii, które z jednej strony przyniosłyby oszczędności, z drugiej natomiast byłyby przyjazne dla środowiska.

6. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU.

6.1. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY PROGRAMOWO-PLANISTYCZNE.

- Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe stanowią narzędzia o zupełnie podstawowym znaczeniu; są one sporządzane przez władze gmin i uzgadniane przez starostę; sposób ich opracowania, stopień szczegółowości i zasady współpracy z gminami w trakcie udzielania przez starostę pozwoleń na budowę będą w znacznej części decydowały o możliwości realizacji zapisów Programu.
- Oceny oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowią istotny materiał umożliwiający uzgodnienie planu miejscowego.
- Oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć inwestycyjnych realizowane między innymi w ramach procedury zmierzającej do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, pozwolenia na budowę, koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, na wydobywanie kopalin ze złóż, na bezbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz innych procedur zawartych w art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
- Programy gospodarki odpadami przedsiębiorstw.

6.2. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REGLAMENTUJĄCE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA.

- Pozwolenia i decyzje administracyjne na emisję, zintegrowane, wodno-prawne, na wytwarzanie, zbiórkę i recykling odpadów, zobowiązujące do prowadzenia pomiarów.
- Zgłoszenia instalacji niewymagających pozwoleń dokonywane przez zakłady je eksploatujące.
- Przeglądy ekologiczne dokonywane w sytuacjach powstawania wątpliwości, w przypadku składowisk zawsze.
- Instrukcje eksploatacji obiektów związanych z gospodarką odpadami.

- Wymagania kwalifikacyjne stawiane eksploatującym obiekty gospodarki odpadami.
- Strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody.
- Strefy ograniczonego użytkowania terenu.
- Ograniczenia lub zakazanie użytkowania niektórych jednostek pływających na wodach stojących.

6.3. NARZEDZIA I INSTRUMENTY FINANSOWE.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy w dużej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, zakładającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Gminy i określającym wynikające z niej działania. Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działania decyzyjne Gminy. Program powinien być wykorzystywany, jako instrument strategicznego zarządzania Gminą w zakresie ochrony środowiska, jako podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania umów, porozumień z innymi jednostkami administracji i podmiotami gospodarczymi. Przygotowana aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów” stanowi przesłankę konstruowania budżetu gminy i jest podstawą do ubiegania się o fundusze pomocowe ze źródeł krajowych i Unii Europejskiej. Poszczególne wytyczne, zawarte niniejszej aktualizacji powinny być respektowane i uwzględniane w zadaniach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Program służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska Gminy.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju jest zgodna z II Polityką Ekologiczną Państwa. Polityka ekologiczna Gminy będzie realizowana przy zastosowaniu instrumentów:

- prawnych,
- finansowych,
- społecznych.

Instrumenty prawne.

Instrumenty prawne służące realizacji polityki ekologicznej Gminy to:

1. pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii:

- a. pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
 - b. pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód i budowę urządzeń wodnych,
 - c. pozwolenia na wytwarzanie odpadów, programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi, informacje dotyczące ilości wytwarzanych odpadów,
 - d. decyzje ustalające kierunek rekultywacji terenów zdegradowanych i poeksploatacyjnych,
 - e. pozwolenia na emitowanie hałasu do środowiska,
 - f. pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych,
 - g. pozwolenia zintegrowane,
2. decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach,
 3. koncesje geologiczne wydawane na poszukiwanie, rozpoznanie i wydobywanie złóż kopalin,
 4. decyzje organów kontrolnych w związku z realizacją monitoringu środowiska.

Organami ochrony środowiska, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, są Minister Środowiska, Marszałek Województwa, Wojewoda, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Starosta Powiatowy oraz Wójt Burmistrz lub Prezydent Miasta. Zakres kompetencyjny organów ochrony środowiska określa wyżej wymieniona ustawa.

Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin wydawane są przez organy ochrony środowiska – Ministra Środowiska, Marszałka Województwa lub Starostę Powiatowego. Minister Środowiska jest organem właściwym do wydawania koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie złóż kopalin podstawowych lub kopalin zaliczonych rozporządzeniem MŚ do kopalin podstawowych. Na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych, w zależności od skali przedsięwzięcia, koncesji udzieli Marszałek Województwa lub Starosta Powiatowy.

Jednym ze szczególnych instrumentów prawnych są decyzje organów kontrolnych (WIOŚ, SANEPID) realizujących pomiary i badania związane z monitoringiem środowiska.

Instrumenty finansowe.

Realizacja celów ekologicznych, możliwa jest poprzez wykorzystanie m.in.:

- środków publicznych – pochodzących z budżetu Gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- środków prywatnych – środków własnych inwestora/przedsiębiorcy,
- środków publiczno-prywatnych – pochodzących z budżetu Gminy oraz pozabudżetowych instytucji publicznych lub środków własnych inwestora.

Formy finansowania inwestycji ekologicznych:

- udział własny Gminy lub przedsiębiorstwa,
- zobowiązania kapitałowe (kredyty, pożyczki, obligacje, leasing),
- udział kapitałowy – (akcje i udział w spółkach),
- dotacje.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wnioskodawcami ubiegającymi się o środki finansowe z NFOŚiGW mogą być m.in.:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje i urzędy,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
- administracja państwowa,
- osoby fizyczne.

W NFOŚiGW stosowanych jest kilka form dofinansowywania:

- udzielanie oprocentowanych pożyczek,
- udostępnianie środków finansowych bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów na wskazane przez Narodowy Fundusz programy i przedsięwzięcia,
- przyznawanie dotacji,
- dokonywanie dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych i pożyczek,
- poręczanie spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- przekazywanie środków jednostkom budżetowym,

- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej może finansować we współpracy z bankami poprzez linie kredytowe:

- budowę małych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowę kanalizacji sanitarnej,
- zagospodarowanie odpadów,
- ograniczenie emisji spalin poprzez dostosowanie silników wysokoprężnych do paliwa gazowego lub wymiany silników na mniej emisyjne w komunikacji zbiorowej,
- inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- budowę ścieżek rowerowych,
- ograniczenie hałasu,
- termomodernizację,
- czystszą produkcję,
- uszczelnianie i hermetyzacja przeładunku i dystrybucji paliw,
- inwestycje służące ograniczeniu zużycia energii elektrycznej,
- systemów ciepłowniczych,
- budowę lub modernizację stacji uzdatniania wody

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Katowicach.

Naczelnym zadaniem Wojewódzkiego Funduszu jest dofinansowanie inwestycji i innych działań na rzecz ochrony środowiska oraz takie zarządzanie posiadanymi środkami finansowymi, aby maksymalnie je pomnożyć, zapewnić ciągłość finansowania i stworzyć optymalne warunki dla realizacji idei ochrony środowiska w województwie śląskim.

Główne zadania i kierunki działalności Funduszu wyznaczane są przez Radę Nadzorczą w przyjętym i corocznie aktualizowanym planie działalności oraz w liście przedsięwzięć priorytetowych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej województwa śląskiego.

Fundusz stosuje jawne zobiektywizowane procedury rozpatrywania wniosków i kryteria ich oceny, ujęte w Cykl Rozpatrywania Wniosków i Wyboru Zadań. Dla każdego działania tego cyklu przewidziane są określone procedury. Fundusz operuje zestawem formularzy dokumentów, których przygotowanie i przedstawienie jest podstawą

i warunkiem podejmowania decyzji na kolejnych etapach ich rozpatrywania.

Każdy wnioskodawca, chcący zgłosić wniosek z własnej inicjatywy, otrzymuje w Biurze Funduszu informacje o procedurach postępowania Funduszu przy rozpatrywaniu wniosków i wyborze zadań, o zasadach udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji, a także wykaz priorytetów Funduszu na dany rok oraz Kartę Informacyjną Zadania, odpowiednią dla typu zadania, którego wniosek będzie dotyczył. Fundusz stosuje kilka wersji Kart Informacyjnych dla zadań inwestycyjnych – w czterech zakresach:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrony powietrza,
- termomodernizacji,
- gospodarki odpadami.

Środki finansowe z pożyczki i dotacji przekazywane są wyłącznie na realizację dyspozycji płatniczych wystawionych każdorazowo na dotowanego lub pożyczkobiorcę. W uzasadnionych przypadkach środki finansowe mogą być przekazywane na jednostki zależne od dotowanego lub pożyczkobiorcy (na podstawie rachunków wystawionych na te jednostki). Inwestor przedkłada Funduszowi do wglądu oryginały faktur sporządzone przez wykonawcę lub dostawcę. W przypadku zadań inwestycyjnych faktury muszą być sprawdzone przez inspektora nadzoru. Dotacja lub pożyczka może być wypłacona zaliczkowo do wysokości 20% wartości zadania, gdy bez zaliczki nie jest możliwe przystąpienie do ich realizacji. Dotowany, któremu dotacja została przekazana zaliczkowo, obowiązany jest rozliczyć i wpłacić na rachunek Funduszu kwoty uzyskane z oprocentowania tych środków na własnym rachunku bankowym.

Fundusz nie finansuje kwot zabezpieczeń wynikających z zawartych umów między inwestorem a wykonawcą. W przypadku rozliczania zadań fakturami VAT Fundusz wypłaca inwestorowi do kwoty netto z faktury VAT, a w przypadku rachunków do kwoty brutto. Uruchomienie dofinansowania ze środków Funduszu może nastąpić pod warunkiem wykazania przez wnioskodawcę, że zostało zapewnione pełne zbilansowanie finansowania kosztów zadania.

Dotacja udzielona ze środków Funduszu nie może przekroczyć 40% kosztów zadania, z wyłączeniem zalesiania, zadrzewiania i zakrzewiania oraz budowy ekranów biologicznych, prac pielęgnacyjnych związanych z utrzymaniem pomników przyrody i parków ustanowionych przez Radę Gminy oraz parków i ogrodów będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prenumeraty czasopism dla dzieci i młodzieży na wniosek Kuratorium Oświaty lub jednostek edukacyjnych samorządu województwa, edukacji ekologicznej i propagowania działań proekologicznych wyłanianych w drodze konkursu, zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska i ich likwidacji, opracowanie planów ochrony obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz prowadzeniu monitoringu przyrodniczego, (w tym aktywna ochrona bio i georóżnorodności) – dla których dotacja stanowić może do 60% kosztów zadania. W uzasadnionych wypadkach Rada Nadzorcza może podjąć decyzję o przyznaniu wyższej dotacji – do 90% kosztów zadania. Dotacje na zadania z zakresu edukacji ekologicznej powtarzające się corocznie wynoszą do 20% kosztów zadania. Zarząd może udzielić dotacji powyżej 40% wysokości kosztów zadania, jeżeli jej wielkość nie przekracza kwoty określonej odrębną uchwałą Rady Nadzorczej. Podstawy przekazania środków finansowych nie mogą stanowić dyspozycje płatnicze wystawione przed datą podjęcia decyzji w przedmiocie dofinansowania.

Fundacja EkoFundusz.

EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Finansów, dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. ekokonwersja długu). Dotychczas decyzję o ekokonwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy, Szwecja (do końca 2003 r.) i Norwegia.

Zadaniem Fundacji jest finansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych w skali europejskiej, a nawet światowej uznanych za priorytetowe przez społeczność międzynarodową. W Statucie EkoFunduszu pięć sektorów uznanych zostało za dziedziny priorytetowe. Są nimi:

- ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł ich emisji (ochrona powietrza),
- ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku oraz ochrona zasobów wody pitnej (ochrona wód),
- ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu),
- ochrona różnorodności biologicznej (ochrona przyrody),
- racjonalizacja gospodarki odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych.

Środki EkoFunduszu mają charakter bezzwrotnej pomocy zagranicznej i stosuje się do nich preferencje wynikające z obowiązujących przepisów. EkoFundusz nie dofinansowuje projektów dotyczących prowadzenia badań naukowych, akcji monitoringowych, konferencji i sympozjów oraz innych form działalności edukacyjnej. Wszystkie wnioski o dofinansowanie oceniane są według obowiązujących procedur EkoFunduszu na podstawie kryteriów: ekologicznego, technologicznego, ekonomicznego i organizacyjnego. Aby otrzymać dotację wszystkie te oceny muszą być pozytywne, a wnioskodawca musi wykazać się wiarygodnością finansową, a także zapewnieniem pełnego finansowania projektu w części nie objętej dotacją EkoFunduszu.

EkoFundusz może wspierać finansowo zarówno projekty dopiero rozpoczynane, jak i będące w fazie realizacji, jeżeli ich zaawansowanie finansowe nie przekracza 60% w dniu złożenia wniosku do EkoFunduszu.

EkoFundusz nie finansuje projektów, które uzyskały, bądź starają się o dotację z Funduszu Spójności, Regionalnych Programów Operacyjnych (dawny Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego Unii Europejskiej, a także z Funduszu EOG (tzw. fundusz norweski). Beneficjentami EkoFunduszu mogą być:

- samorządy,
- przedsiębiorcy,
- instytucje, społeczne organizacje ekologiczne, dyrekcje parków narodowych i krajobrazowych, placówki oświatowe, edukacyjne, placówki służby zdrowia oraz spółdzielnie mieszkaniowe.

Beneficjentami mogą być właściciele zakładów zajmujących się gospodarką odpadami w tym samorządy lokalne oraz przedsiębiorstwa komunalne, które spełniają funkcje komunalne, niezależnie od struktury własności.

Komisja Europejska wnosi, aby priorytety polityki strukturalnej w latach 2007-2013 były osiągnęte w ramach trzech nowych celów:

- konwergencja,
- regionalna konkurencyjność i zatrudnienie,
- współpraca terytorialna.

Źródłami finansowania nowej polityki są trzy fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Społeczny,
- Fundusz Spójności.

Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–2013. Celem strategicznym NSS (NSRO) jest „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Celami horyzontalnymi NSS (NSRO) są:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSRO będą realizowane za pomocą Programów Operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), zarządzanych przez Zarządy poszczególnych Województw i projektów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, tj.:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – EFRR i FS,
- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – EFRR,

- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – EFS,
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – EFRR,
- Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej – EFRR,
- Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna – EFRR,
- Programów Operacyjnych Europejskiej Współpracy Terytorialnej – EFRR.

Łączna suma środków zaangażowanych w realizację NSRO w latach 2007-2013 wyniesie około 85,56 mld euro. Z tytułu realizacji NSRO średniorocznie (do roku 2015) będzie wydatkowe około 9,5 mld euro, co odpowiada około 5% produktu krajowego brutto. Z tej sumy:

- 67,3 mld euro będzie pochodziło z budżetu UE,
- 11,86 mld euro z krajowych środków publicznych (w tym ok. 5,93 mld euro z budżetu państwa),
- ok. 6,4 mld euro zostanie zaangażowanych ze strony podmiotów prywatnych.

Szczegółowy podział funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych kształtuje się w następujący sposób:

- PO Infrastruktura i Środowisko – 41,3% całości środków (27,8 mld euro),
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 23,8% całości środków (15,9 mld euro),
- PO Kapitał Ludzki – 14,4% całości środków (9,7 mld euro),
- PO Innowacyjna Gospodarka – 12,3% całości środków (8,3 mld euro),
- PO Rozwój Polski Wschodniej – 3,4% całości środków (2,3 mld euro),
- PO Pomoc Techniczna – 0,8% całości środków (0,5 mld euro),
- PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej – (0,7 mld euro).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest jednym z programów operacyjnych stanowiących instrumenty realizacji Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013. Strategia ta zakłada znaczne przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, wzrost zatrudnienia oraz zwiększenie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z pozostałymi krajami UE. Dnia 1 sierpnia 2006 roku Rada Ministrów zaakceptowała kierunkowo projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości

kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Ponadto Program zakłada realizację pięciu celów szczegółowych:

- budowę infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego,
- zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu,
- zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa narodowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski,
- wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 15 priorytetów:

- gospodarka wodno-ściekowa,
- gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- bezpieczeństwo ekologiczne,
- przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska,
- ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych,
- transeuropejskie sieci transportowe TEN-T,
- transport przyjazny środowisku,
- bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe,
- infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej,
- infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku,
- bezpieczeństwo energetyczne,
- kultura i dziedzictwo kulturowe,
- bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia,
- pomoc techniczna dla wsparcia procesu zarządzania Programem oraz upowszechnienia wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej,
- pomoc techniczna dla wsparcia zdolności instytucjonalnych w instytucjach uczestniczących we wdrażaniu priorytetów współfinansowanych z Funduszu Spójności.

Obecny zakres priorytetów i działań stanowi projekt dokumentu. Ostateczny zakres uzależniony będzie od przebiegu konsultacji społecznych oraz negocjacji z Komisją Europejską Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013 zostanie przeznaczonych 26.054,7 mln euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 21.275,2 mln euro (w tym ze środków Funduszu Spójności 18.927,6 mln euro oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 2.347,6 mln euro), z publicznych środków krajowych – 3 754,5 mln euro, a ze środków prywatnych 1 025 mln euro.

Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko” wspiera projekty środowiskowe z zakresu:

- gospodarki wodno – ściekowej:

Realizowane będą kompleksowe inwestycje komunalne dotyczące rozbudowy infrastruktury wodno – ściekowej, czyli m.in. budowa, rozbudowa, modernizacja systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków; kwota do dyspozycji z Funduszu Spójności: 2.475,0 mln euro. Beneficjenci: przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego i ich związki.

- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi:

Głównym celem jest zwiększenie korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych oraz ochronę brzegów morskich. W zakresie gospodarki odpadami wspierane będą działania w zakresie zapobiegania oraz ograniczania wytwarzania odpadów komunalnych, wdrażania technologii odzysku, w tym recyklingu, wdrażania technologii ostatecznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Beneficjenci: przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego i ich związki.

- bezpieczeństwa ekologicznego:

Wspierane będą projekty, dzięki którym zwiększy się ilość zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju; ponadto wsparcie uzyskają projekty dotyczące ochrony przed powodzią i innymi katastrofami naturalnymi oraz przedsięwzięcia obejmujące obserwację i kontrolę stanu środowiska; kwota do dyspozycji z Funduszu Spójności: 495,0 mln euro.

- dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska:

Przedsiębiorstwa będą mogły ubiegać się o dofinansowanie inwestycji z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza, wspierane będą też projekty z zakresu systemów zarządzania środowiskowego oraz projekty dotyczące wsparcia dla przedsiębiorstw we wdrażaniu najlepszych dostępnych technik (BAT); kwota do dyspozycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 200,0 mln euro.

- ochrony przyrody i edukacji ekologicznej:

Realizowane będą projekty, których celem będzie ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz ochrona różnorodności biologicznej; wspierane będą również „miękkie” projekty z zakresu edukacji ekologicznej; kwota do dyspozycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 89,8 mln euro

Warunki konieczne do uzyskania wsparcia finansowego: spełnianie przez przedsięwzięcie inwestycyjne kryteriów określonych w dokumentach programowych i innych dokumentach pomocniczych, przygotowanie przez wnioskodawcę dokumentacji (studium wykonalności, wniosek aplikacyjny) spełniającej określone wymogi, przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych decyzji administracyjnych. Wsparcie z Programu Infrastruktura i Środowisko otrzymają zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, urzędy morskie, parki narodowe i szeroki wachlarz innego rodzaju beneficjentów.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013.

Oś priorytetowa III. Działanie: „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”.

W ramach działania przeznaczone są środki na tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych. Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki wykonujące zadania jednostek samorządu terytorialnego, operatorzy sieci energetycznych

Instrumenty społeczne.

Ważnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa. Właściwa informacja przyspiesza proces edukacji. W przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie odbierane i

wykorzystywane. Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej polityki ekologicznej. Gmina, przy wsparciu organizacji ekologicznych oraz placówek oświatowych i badawczych, powinny zapewnić odpowiednie wsparcie medialne, zadbać o sprzyjającą atmosferę oraz promować wyniki akcji na rzecz ochrony środowiska. Tradycyjne instrumenty, takie jak pozwolenia oraz system opłat i kar nie spełnią całego zakresu celów i zadań wyznaczonych przez władze samorządowe Gminy. Każda grupa zadaniowa (jednostka realizująca zadanie oraz mieszkańcy gminy) ponosi odpowiedzialność za zapewnienie jak najlepszego stanu środowiska naturalnego i zapobieganie poważnym awariom. Mieszkańcy Gminy powinni być informowani o zadaniach poprzez prasę, biuletyny, czy też poprzez działalność pozarządowych organizacji ekologicznych.

Kampania informacyjno-edukacyjna w szkołach.

Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny związany z problematyką ochrony środowiska. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych.

Szkoła powinna:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej; szkołami wyższymi; jednostkami badawczymi; terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej i innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),
- inicjować oraz uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u

wszystkich mieszkańców Gminy. Spośród zalecanych form należy wymienić, między innymi:

- ścieżki tematyczne w ramach przedmiotu Środowisko w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- rozmowy i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele władz lokalnych, zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych, jednostek badawczych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych i w jednostkach badawczych,
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami poprzez Internet.

Kampania informacyjno-edukacyjna dla podmiotów gospodarczych.

Główny ciężar działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych z terenu Gminy powinny przejąć izby gospodarcze, izby rzemieślnicze, cechy, kongregacje kupieckie, itp. Zakres szkoleń powinien obejmować, między innymi:

- zagadnienia prawne,
- obowiązki podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony środowiska,
- zagadnienia związane ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik,
- zagadnienia związane z obniżaniem materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności procesów technologicznych,
- zagadnienia związane z możliwością pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarkę odpadami przemysłowymi wraz z recyklingiem odpadów.

Zdecydowana większość osób czynnych zawodowo ma bezpośredni wpływ na stan środowiska. Wynika to z mniej lub bardziej świadomych decyzji podejmowanych na każdym stanowisku pracy. Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska w znacznej mierze zależy jest, więc od konkretnych działań podejmowanych w zakładach pracy. Skuteczność tych działań wymaga spełnienia następujących warunków:

- wiedza o ochronie środowiska w miejscu pracy powinna być upowszechniana przez kierownictwo zakładu, specjalistyczne służby pracownicze i związki zawodowe, włączając w to program doskonalenia zawodowego kadry oraz elementy edukacji środowiskowej związanej ze specyfiką prowadzonej działalności,
- w programach szkoleniowych służb BHP, w zakładach pracy, należy podjąć tematykę skutków oddziaływania zakładów pracy na lokalne środowisko i zdrowie ludzi w zakresie ochrony środowiska,
- we wszystkich działaniach promocyjnych należy zwrócić uwagę na technologie i rozwiązania przyjazne środowisku.

Kampania informacyjno-edukacyjna prowadzona przez organizacje społeczne.

Działania pozarządowych organizacji ekologicznych polegają głównie na:

- kształtowaniu świadomości ekologicznej osób zaangażowanych w działania społeczne,
- przybliżaniu społeczeństwu istoty i znaczenia problemów ekologicznych,
- wpływaniu na osoby i instytucje odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem,
- propagowaniu humanistycznego i kulturowego wzorca ekologii.

Współpraca władz Gminy oraz przedsiębiorstw oraz włączenie się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny jest ukierunkowana na:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego i mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie różnego rodzaju kampanii ekologicznych.

6.4. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY KARNE I ADMINISTRACYJNE.

- Odpowiedzialność cywilna za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko uregulowana jest także w Kodeksie Cywilnym; pozwala on każdemu, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko zagraża lub została wyrządzona szkoda, żądać jej naprawienia lub zaprzestania działalności; jeżeli

naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem może wystąpić jednostka samorządu terytorialnego.

- Odpowiedzialność karna za szkody wyrządzone środowisku zagrożona jest karą grzywny lub ograniczenia wolności w wypadku wprowadzania do obrotu substancji stwarzających szczególne zagrożenie, eksploatacji bez pozwolenia instalacji lub lekceważenia przepisów przez prowadzącego zakład o dużym ryzyku.
- Odpowiedzialność administracyjna sprowadza się do możliwości nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska i oddziałujący na niego negatywnie, obowiązku ograniczenia negatywnego wpływu i przywrócenia właściwego stanu środowiska.
- Administracyjne kary pieniężne są ponoszone za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

6.5. UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu.

W pierwszej kolejności powinien zostać rozszerzony (zaktualizowany) zakres informacji dostępny na stronach internetowych Urzędu Gminy Goleszów o dane dot. oceny stanu środowiska w Gminie i informacje nt. realizacji niniejszego programu. Wstępem powinno być umieszczenie Programu na stronie internetowej, po jego przyjęciu Uchwałą Rady Gminy.

Istotną rolę będą pełniły pozarządowe organizacje ekologiczne prowadzące działalność informacyjną lub konsultacyjną dla społeczeństwa. Intensyfikowane będą działania wynikające z „Narodowej strategii edukacji ekologicznej” oraz jej programu wykonawczego.

6.6. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA GMINY.

Możliwość skutecznego korzystania z instrumentów administracyjnych wiąże się z podejmowaniem czynności kontrolnych. W przypadku samorządu gminnego konieczna jest dobra współpraca ze starostwem i z Inspekcją Ochrony Środowiska w celu systematycznej kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą zapisów zawartych w pozwoleniach na emisję i pozwoleniach zintegrowanych.

7. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.

Podstawową zasadą realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez poszczególne jednostki włączone w zagadnienia ochrony środowiska, świadome istnienia programu i swojego uczestnictwa w nim. Szansę na skuteczne wdrożenie programu daje dobra organizacja zarządzania nim.

7.1. UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem.
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące.
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu.
- społeczność Gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Wójcie Gminy, który co 2 lata składa Radzie Gminy raporty z wykonania programu. Wójt współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Wojewoda (oraz podległe mu służby zespolone) dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW). Ponadto Wójt współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska, prowadzą monitoring wód.

Optymalizacja zarządzania procesem wdrażania programu związana jest z utworzeniem komórki wykonawczej programu – Zespołu Realizacji Programu, w którym wiodącą rolę będą pełnili wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy. Zadaniami tego Zespołu powinny być przede wszystkim: koordynacja działań i współdziałania uczestników programu, monitoring realizacji zadań programu, sprawozdawczość przed Radą Gminy programu oraz udrażnianie kanałów przepływu informacji niezbędnych w koordynacji działań w programie.

Wypracowane procedury i strategie powinny po ustaleniu i weryfikacji stać się rutyną i podstawą zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych i środowisk odpowiedzialnych za ostateczny wizerunek obszaru.

Jak już wspomniano wcześniej, odbiorcą programu są mieszkańcy, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć. Ocenę taką można uzyskać poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników świadomości społecznej.

7.2. MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU.

Podstawową zasadą realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Goleszów powinna być zasada zrównoważonego rozwoju. Program skierowany jest w szczególności do:

- podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność Gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

W II Polityce Ekologicznej Państwa do szczególnie ważnych mierników realizacji polityki ekologicznej zaliczono:

- stopień zmniejszenia różnicy (w %) między faktycznym zanieczyszczeniem środowiska a naukowo uzasadnionym dopuszczalnym (ładunkiem krytycznym),
- ilość zużywanej energii, materiałów, wody oraz ilość wytwarzanych odpadów i emitowanych zanieczyszczeń w przeliczeniu na jednostkę dochodu narodowego lub wielkość produkcji (wyrażoną w wielkościach fizycznych lub wartością sprzedaną),
- stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów ekologicznych (dla oceny Programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska).

Wskaźniki te powinny być gromadzone i wykorzystywane w celu oceny realizacji polityki ekologicznej. Poza wymienionymi wyżej miernikami stosowane są również wskaźniki:

- wskaźniki społeczno-ekonomiczne,
- wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko,
- wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa.

Celem realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska Gminy Goleszów jest poprawa stanu środowiska naturalnego. Zmiany wartości wskaźników charakteryzujących elementy środowiska będą wymiernym efektem realizacji Programu. Problemy związane z realizacją Programu ochrony środowiska powinny być rozpatrywane w ramach obrad Rady Gminy z częstotliwością co najmniej 2 razy w roku.

Podstawą oceny efektywności wdrażania Programu Ochrony Środowiska jest wynik prowadzonego monitoringu. Monitoring dostarcza informacji na podstawie,

których można ocenić, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu. W pracach kontrolujących wyróżniamy:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Monitoring środowiska może być traktowany jako system kontroli stanu środowiska, dostarczający informacji o efektach wszystkich działań na rzecz jego ochrony. Jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Zakres, sposób i częstotliwość prowadzenia badań monitoringowych jest określony odpowiednimi rozporządzeniami oraz wskazówkami i wytycznymi, dostępnymi w literaturze, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

Badania stanu środowiska realizowane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Prace badawcze wchodzi w skład systemu pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku pozwalającym na ocenę prawidłowości realizowanej polityki ekologicznej. Ocenie podlegają oddzielnie poszczególne elementy środowiska:

- monitoring wód powierzchniowych,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring zbiorników zaporowych,
- monitoring wody pitnej,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring gleb,
- monitoring hałasu,
- i inne.

Monitoring polityki ochrony środowiska polega na dokonywaniu w regularnych odstępach czasu oceny realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska, poprzez:

- określenie stopnia wykonania zadań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy celami i zadaniami,
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Najważniejszym wskaźnikiem osiągnięć Gminy jest monitorowanie stopnia realizacji zadań. Koordynator wdrażania Programu powinien, co dwa lata oceniać stopień wdrożenia Programu Ochrony Środowiska Gminy. Wyniki oceny, rozbieżności pomiędzy celami i analiza przyczyny tych rozbieżności będą stanowiły wkład do

opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska. Istotnym elementem jest rozważenie możliwości stworzenia odrębnego stanowiska pracy przeznaczonego do monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami. Pomiar stopnia realizacji Programu powinien odbywać się poprzez wskaźniki realizacji (mierniki). Mierniki, przydatne przy monitorowaniu polityki ekologicznej Gminy, zestawiono w poniższej tabeli.

Wyróżnia się trzy rodzaje wskaźników (mierników): presji, stanu i reakcji. Wskaźniki presji wywieranej na środowisko odnoszą się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów środowiska, przy czym możliwe jest rozróżnienie:

- wskaźników presji bezpośredniej, wyrażonej w kategoriach emisji zanieczyszczeń lub konsumpcji zasobów środowiska,
- wskaźników presji pośredniej, opisujących te szkodliwe formy działalności ludzkiej, które w efekcie prowadzą do wywierania presji bezpośredniej.

Wskaźniki stanu odnoszą się do jakości środowiska i jakości jego zasobów; odnoszą się do ostatecznych celów realizacji Programu i powinny być konstruowane w sposób umożliwiający dokonanie przeglądowej oceny stanu środowiska i zmian dokonujących się w czasie. Wskaźniki reakcji wskazują, w jakim stopniu społeczeństwo zainteresowane jest odpowiedzią na stan środowiska; reakcja społeczna dotyczyć może indywidualnych i kolektywnych działań prowadzących do ograniczenia, opanowania lub uniknięcia negatywnego oddziaływania na środowisko, ewentualnie powstrzymanie postępującej już degradacji środowiska.

dziedzina	cel	mierniki
ochrona walorów przyrodniczych	wzbogacenie i racjonalna gospodarka zasobami leśnymi, ukształtowanie i ochrona gminnego systemu obszarów chronionych	• wzrost lesistości; • przyrost terenów zrekultywowanych w kierunku leśnym, • powierzchnia obszarów chronionych; • zachowanie naturalnych ekosystemów, • powierzchnia użytków rolnych objętych programem rolno-środowiskowym,
ochrona zasobów kopalin	racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin	• wskaźnik wykorzystania zasobów przemysłowych, • sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
ochrona wód	poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona zasobów i jakości wód podziemnych	• ocena jakości wód powierzchniowych, • ocena jakości wód podziemnych, zwykłych i leczniczych, • wzrost liczby mieszkańców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, • likwidacja „dzikich wysypisk odpadów” oraz nieszczelnych zbiorników na fekalia „szamb”
ochrona powietrza atmosferycznego	poprawa jakości powietrza atmosferycznego	• obniżenie wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, • stopień redukcji zanieczyszczeń, • wzrost udziału energii odnawialnej,

<i>ochrona gleb i ziemi</i>	<i>racjonalne wykorzystanie gleb i ziemi</i>	• jakość gleb, • przyrost terenów zrekultywowanych w kierunku rolnym,
ochrona przed hałasem	zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy i spełnienie obowiązujących standardów w zakresie klimatu akustycznego	• obniżenie natężenia hałasu, • jakość klimatu akustycznego,
ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	ograniczenie i monitoring promieniowania elektromagnetycznego	• ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców,

Tab. 7. Mierniki stopnia realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów”.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań przedstawionych w Programie będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych. Uzyskane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm środowiskowych przeprowadzoną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą stopień zaawansowania realizacji Programu i umożliwią dokonywanie na bieżąco niezbędnych korekt w tym dokumencie.

7.3. GŁÓWNE DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA PROGRAMEM.

W oparciu o poprzednie punkty niniejszego rozdziału przedstawiono najważniejsze działania w ramach następujących zagadnień: wdrażanie programu ochrony środowiska (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami), edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskiem, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

8. PODSUMOWANIE.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów”. Analizowane opracowanie jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ekologicznej Gminy. Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działania decyzyjne, przez co winien być wykorzystywany jako instrument strategicznego zarządzania Gminą w zakresie ochrony środowiska. Powinien wspomagać procesy tworzenia programów operacyjnych, zawierania umów oraz porozumień z innymi jednostkami administracji i podmiotami gospodarczymi. Założenia niniejszego Programu powinny zostać uwzględnione w procesie przygotowywania budżetu Gminy.

Zasadniczym zadaniem, jakie niniejsze opracowanie ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań, jakie stoją przed samorządem gminnym – Gminą Goleszów w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz, w znacznej mierze wynikającej z nich, Polityki Ekologicznej Państwa.

Gminny Program Ochrony Środowiska powstał w ścisłej współpracy z Urzędem Gminy Goleszów. Konieczne było bowiem uwzględnienie zadań planowanych przez Gminę, która będzie realizowała je jako własne. Zwracając się o udostępnienie danych, Wykonawca miał świadomość, że pewne rejestry (bazy danych) nie są prowadzone, albo są niekompletne. Nieliczne braki zostały w programie uwidocznione gdyż

i taka jest jego rola. Zaproponowane zostały też środki zaradcze. Program składa się z kilku części charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, z analizą stanu istniejącego Gminy Goleszów odnośnie ochrony przyrody, gospodarki leśnej, ochrony gleb, zasobów kopalin, wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, wykorzystanie energii odnawialnej, oddziaływania pól elektromagnetycznych, oddziaływania hałasu. W programie zawarte są również problemy wynikające z prowadzonej działalności człowieka oraz zagrożenia środowiska przyrodniczego, jak również przewidywane kierunki zmian, jakie nastąpią z uwzględnieniem rozwoju zrównoważonego.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z

przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (program wojewódzki, strategia wojewódzka) i lokalnym zwłaszcza z programu powiatowego oraz z dokumentów, koncepcji władz Gminy, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji poza-rządowych i mieszkańców. Przy opracowywaniu programu, duży nacisk położono na poprawę stanu świadomości ekologicznej oraz edukację ekologiczną mieszkańców Gminy.

8.1. ZADANIA GMINNY MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ ŚRODOWISKA.

Zadania inwestycyjne zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego mają na celu realizację celów strategicznych Gminy Goleszów. Celami strategicznymi mającym wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego w Gminie są:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszenie ilości odpadów i uporządkowanie gospodarki odpadami (między innymi poprzez rozwinięcie istniejącej już segregacji odpadów pochodzących z gospodarstw domowych),
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- poprawa infrastruktury komunikacyjnej,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów,
- propagowanie odnawialnych źródeł energii.

Wyżej wymienione cele mają bezpośredni wpływ na:

- zapewnienie mieszkańcom oraz inwestorom i turystom optymalnego poziomu jakości życia, pracy i wypoczynku w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym,
- rozwój sprzyjającej przedsiębiorczości i inwestowanie w kluczowe elementy gospodarki Gminy jakimi są: działalność produkcyjno usługowa spełniająca standardy ekologiczne, zrestrukturyzowane rolnictwo i jego otoczenie oraz agroturystyka,
- bogate dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Gminy.

Aby móc zrealizować postawione przez siebie cele Gmina Goleszów zamierza w krótkiej perspektywie podjąć się realizacji kilkunastu działań, w skład których wejdą przede wszystkim:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- dalszy rozwój gospodarki odpadami,
- poprawa jakości systemu komunikacyjnego Gminy,

- termomodernizacja placówek oświatowych w Gminie,

W poniższej tabeli wyszczególnione zostały priorytetowe zadania, które ujęto w gminnym Programie Rozwoju Lokalnego Gminy oraz których realizacja przyczyni się do wypełnienia założonych przez siebie celów.

Nazwa zadania	Kapitałne remonty dróg (wg harmonogramu)
Obszar strategiczny Cel strategiczny Cel operacyjny	Infrastruktura komunikacyjna Poprawa jakości systemu komunikacyjnego gminy Sieć dróg dostosowana do potrzeb
Charakterystyka zadania	Remonty dróg gminnych dotyczyć będą przede wszystkim: - poprawienia przejezdności dróg w sensie ich poszerzenia, wykonania mijanek, - na drogach klasy Z wybudowanie drugiego pasa ruchu, zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, - wykonanie rowów odwadniających, - wykonanie nowych nawierzchni asfaltowych.
Przewidywany okres realizacji	2010-2013
Nazwa zadania	Wieloletni plan gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy
Obszar strategiczny Cel strategiczny Cel operacyjny	Infrastruktura społeczna Gmina przyjazna dla społeczeństwa Mieszkania i budynki komunalne
Charakterystyka zadania	Kompleksowy remont budynków w Cisownicy (7 bloków) będących w złym stanie technicznym, wymagających pilnego remontu. Planowany remont obejmuje: termomodernizację polegającą na wymianie stolarki okiennej, wymianie ogrzewania z piecowego na gazowe, ociepleniu i remoncie tynków elewacji. Adaptacja strychów w trzech blokach z wymianą pokrycia dachowego i ociepleniem więźby (uzysk 12 mieszkań, po 4 w każdym bloku).
Przewidywany okres realizacji	2010-2013
Nazwa zadania	Oczyszczalnia i kanalizacja Goleszów
Obszar strategiczny Cel strategiczny Cel operacyjny	Infrastruktura ochrony środowiska Wysoka jakość środowiska naturalnego Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa
Charakterystyka zadania	Ścieki z Goleszowa Górnego i Dolnego należy odprowadzić do nowowybudowanej oczyszczalni. Oczyszczalnia powinna być dostosowana do przyjmowania ścieków zarówno z kanalizacji, jak i z osadników przydomowych. Przepustowość oczyszczalni winna być przewidziana do odbioru ścieków również z kierunku Kozakowic. Do oczyszczalni dla Goleszowa z jego terenu przewiduje się podłączenie około 700 budynków. Długość sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami około 60 km. Ścieki z Goleszowa Równi należy odprowadzić do oczyszczalni w Cisownicy. Do kanalizacji podłączonych będzie około 800 budynków.
Przewidywany okres realizacji	2010-2011
Nazwa zadania	Termomodernizacja placówek oświatowych
Obszar strategiczny Cel strategiczny Cel operacyjny	Infrastruktura społeczna Gmina przyjazna dla społeczeństwa Mieszkania i budynki komunalne
Charakterystyka zadania	Na lata 2009-2011 przewidziano termomodernizację budynków szkół i przedszkoli w naszej gminie. W ramach zadania planuje się: - wymianę stolarki okiennej wraz z ociepleniem i wykonaniem elewacji w Szkole Podstawowej w Bażanowicach, - wymianę stolarki okiennej i ocieplenie budynku przedszkola i Szkoły Podstawowej w Dzięgielowie, - ocieplenie budynku Przedszkola w Goleszowie, - termomodernizację budynków Szkoły Podstawowej w Cisownicy i Szkoły Podstawowej w Puńcowie
Przewidywany okres realizacji	2010-2013

Nazwa zadania	Kanalizacja Cisownica
Obszar strategiczny	Infrastruktura ochrony środowiska
Cel strategiczny	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Cel operacyjny	Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa
Charakterystyka zadania	Zadanie wymaga sporządzenia nowego projektu (opracowywana jest Cisownica do Pasiek). Można przewidzieć, że do podłączenia w obydwu częściach Cisownicy będzie około 220 budynków. Długość sieci kanalizacyjnej wyniesie około 9,5 km.
Przewidywany okres realizacji	2010-2012
Przewidywany okres realizacji	2010
Nazwa zadania	Kanalizacja Dzięgielów, Bażanowice
Obszar strategiczny	Infrastruktura ochrony środowiska
Cel strategiczny	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Cel operacyjny	Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa
Charakterystyka zadania	Planowana kanalizacja pozwoli podłączyć około 300 budynków. Długość sieci z przyłączami wyniesie około 17 km.
Przewidywany okres realizacji	2012-powyżej 2013

BIBLIOGRAFIA.

1. Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych
2. „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, Ministerstwo Środowiska
3. Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska, Materiały i opracowania statystyczne”
4. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej
5. Projekt Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
6. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010
7. II Polityka Ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025)
8. Kondracki J. „Geografia fizyczna Polski”, Warszawa
9. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów”
10. „Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Goleszów” wraz z jego aktualizacją
11. „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Goleszów”
12. „Informacja o stanie środowiska w województwie śląskim w roku 2008”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
13. „Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego”
14. „Krajowy Program Oczyszczania Ścieków”
15. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego”
16. Materiały otrzymane od Urzędu Gminy Goleszów
17. Materiały zawarte w „Panoramie Goleszowskiej”

CZĘŚĆ II

PLANU GOSPODARKI ODPADAMI GMINY GOLESZÓW

AKTUALIZACJA 2010

Wykonawca:

Kancelaria Samorządowa – Kansa
ul. Skalskiego 5/141
42-500 Będzin
tel. 32 290-05-09
fax. 32 290-05-09
NIP 625-122-41-19
REGON 240943069

Zleceniodawca:

Gmina Goleszów
Urząd Gminy Goleszów
ul. 1-go Maja 5
43-440 Goleszów
tel. 33 479-05-10
fax. 33 479-05-16
goleszow@ug.pl
NIP 548-240-49-96

Część II

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	5
1.1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA	6
1.2.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	6
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, DANE ADMINISTRACYJNE	9
3.	STAN AKTUALNY W GOSPODARCE ODPADAMI	12
3.1.	ODPADY KOMUNALNE	12
3.2.	ODPADY NIEBEZPIECZNE	18
3.2.1.	AZBEST	19
3.3.	ODPADY REMONTOWO-BUDOWLANE	20
3.4.	ODPADY BIODEGRADOWALNE	20
3.5.	OSADY ŚCIEKOWE	21
3.6.	RODZAJ I ILOŚCI ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA	22
3.7.	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.	25
4.	PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	28
5.	PLANOWANE CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	32
5.1.	PLANOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI	34
6.	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	38
6.1.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE NA TERENIE GMINY	38
6.2.	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	41

6.3.	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI OPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA	42
6.4.	DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA	43
7.	HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA ZADAŃ	44
8.	SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW	48
9.	ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	52
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNY	53
	BIBLIOGRAFIA	57
	ZAŁĄCZNIKI	
-	wykaz firm prowadzących działalność w zakresie odbierania nieczystości stałych od właścicieli nieruchomości	
-	wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie: zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	

1. WPROWADZENIE.

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, ginięcie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym niedopuszczeniu do dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do restytucji zniszczonych elementów środowiska. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Efektywność działań w zakresie ochrony (przede wszystkim) mieszkańców przed odpadami zależy od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio planem – planem gospodarki odpadami, sporządzonym na podstawie analizy sytuacji dla danego rejonu.

Aktualizacja „Planu gospodarki odpadami Gminy Goleszów” została sporządzona jako realizacja zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity z 2007 roku, Dz. U. Nr 39, poz. 251, ze zmianami), która w art. 14 wprowadziła obowiązek opracowywania planów gospodarki odpadami oraz ich aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Opracowana aktualizacja planu gospodarki odpadami stanowi jeden z elementów tworzonego systemu gospodarki odpadami w kraju. Przedstawia działania zmierzające do utworzenia nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami na lata 2009-2015, zgodnego z Polityką Ekologiczną Państwa (Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016), Krajowym planem gospodarki odpadami 2010 (KPGO), Planem gospodarki odpadami województwa śląskiego (Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego) oraz Planem gospodarki odpadami dla

powiatu cieszyńskiego (Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy długoterminowej do roku 2015).

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Formalną podstawą przedmiotowego opracowania jest podpisana umowa pomiędzy Urzędem Gminy Goleszów a firmą Kancelaria Samorządowa „Kansa” Iwona Kubik z Będzina.

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie aktualizacji istniejącego już kompleksowego „Planu gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów” (PGO) na podstawie obowiązującego ustawodawstwa. Zakres szczegółowy niniejszego opracowania wynika bezpośrednio z warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska

z dnia 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. Nr 66, poz. 620, ze zmianami). Zgodnie z wyżej wymienionym rozporządzeniem niniejszy plan gospodarki odpadami (gminny) określa:

- aktualny stan gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych,
- cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami,
- projektowany system gospodarki odpadami, w szczególności gospodarki odpadami innymi niż niebezpieczne, w tym odpadami komunalnymi, uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie,
- szacunkowe koszty inwestycyjne i eksploatacyjne proponowanego systemu, szacunkowe koszty realizacji poszczególnych działań oraz sposoby finansowania realizacji zamierzonych celów,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA (dane źródłowe).

Przy tworzeniu niniejszej aktualizacji wykorzystano szereg dokumentów o charakterze strategicznym w gospodarce odpadami dla Gminy Goleszów oraz powiatu cieszyńskiego:

- krajowy plan gospodarki odpadami 2010 (KPGO),
- plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego (wraz z jego aktualizacją),
- plan gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego (wraz z jego aktualizacją),
- plan gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów,
- politykę ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego,
- raport z realizacji planu gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- dane z Wojewódzkiej Bazy Danych o Odpadach,
- program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
- plan rozwoju lokalnego dla Gminy Goleszów na lata 2007-2013.

Ogólny zakres zagadnień, który został przedstawiony w niniejszym dokumencie oparty został przede wszystkim na ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity z 2007 roku, Dz.U. Nr 39, poz. 251, ze zmianami) – art. 14 ust. 2 oraz art. 15 ust. 3 i ust. 4 oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. Nr 66, poz. 620, ze zmianami) - § 4 i § 6 pkt 2 i pkt 4.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity w Dz. U. z 2007 roku Nr 39, poz. 251 ze zmianami) określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Posiadacz odpadów jest obowiązany do pozbywania się substancji lub przedmiotów niespełniających wymagań technicznych. Posiadacz odpadów jest obowiązany do postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami. Posiadacz jest obowiązany w pierwszej kolejności do poddania ich odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady te należy unieszkodliwiać w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami.

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad:

- zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewniania zgodnego z zasadami ochrony środowiska odzysku, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów,
- zapewniania zgodnego z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwiania odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi, a także stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska,

opracowywane są plany gospodarki odpadami.

Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (tekst jednolity z 2005 roku, Dz.U. Nr 236, poz. 2008 ze zmianami) określa zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku, a także warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w zakresie objętym regulacją ustawy. Gmina zapewnia czystość i porządek na swoim terenie i tworzy warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności:

- tworzy warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnia wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych,
- zapewnia budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami: stacji zlewnych, instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
- zapobiega zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych,
- udostępnia mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych,
- zapewnia zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziała z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie.

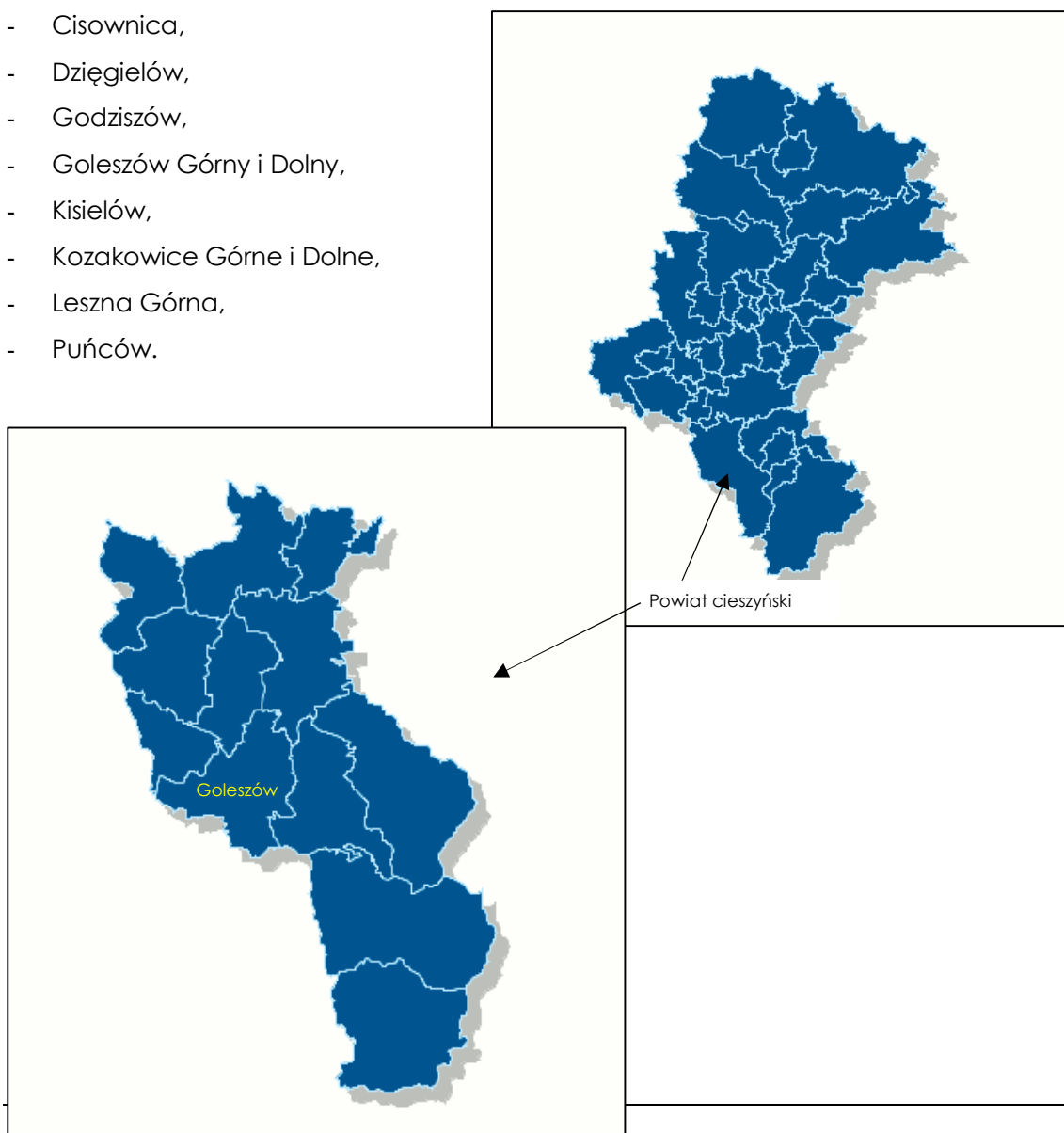

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLESZÓW.

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, DANE ADMINISTRACYJNE.

Gmina Goleiszów zlokalizowana jest na obszarze województwa śląskiego, powiatu cieszyńskiego (w południowo-zachodniej części powiatu), na terenie urokliwego krajobrazowo Pogórza Cieszyńskiego, będącego przedpołem Beskidu Śląskiego. Goleiszów jest gminą typowo wiejską, a w jej skład wchodzi następujące sołectwa:

- Bażanowice,
- Cisownica,
- Dziągiewów,
- Godziszów,
- Goleiszów Górny i Dolny,
- Kisielów,
- Kozakowice Górne i Dolne,
- Leszna Górna,
- Puńców.

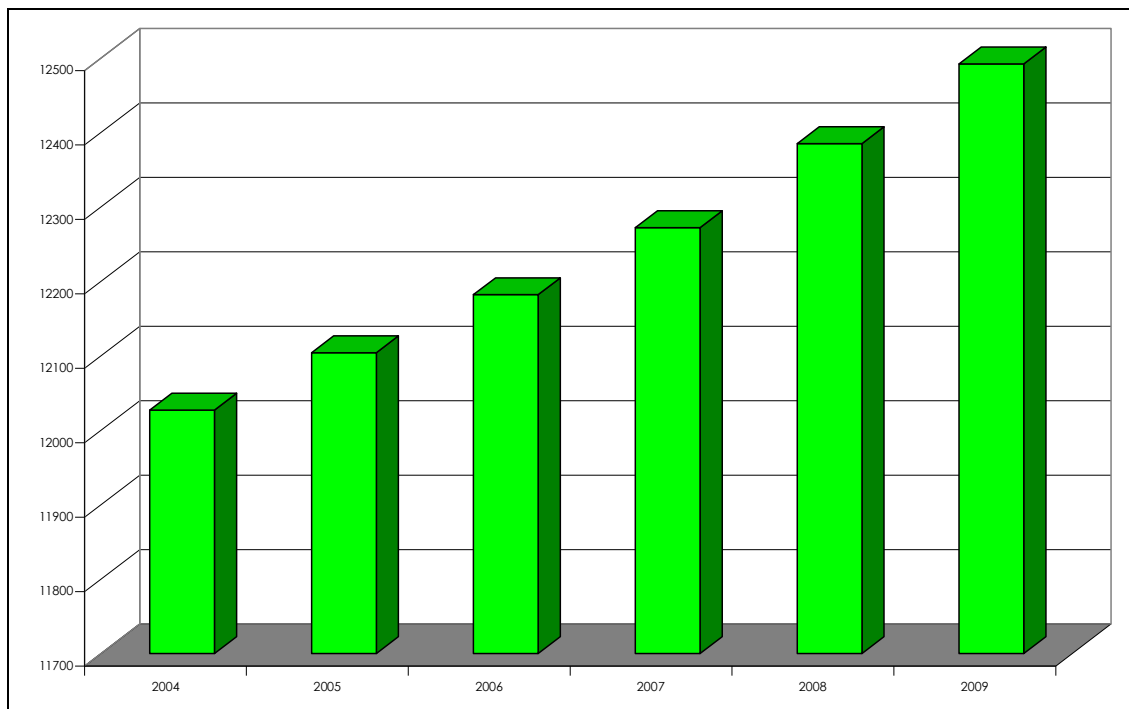
Rys. 1. Lokalizacja Gminy Goleszów na tle województwa śląskiego i powiatu cieszyńskiego.

Gmina Goleszów graniczy od południa z Czechami, od wschodu z miastem Ustroń, od północy z gminami Skoczów i Dębowiec, a od północnego zachodu z miastem Cieszyn. Z Czechami Gmina Goleszów graniczy na długości około 19 km. Położenie Goleszowa przy ruchliwej drodze pomiędzy Cieszynem i Ustroniem oraz obecność znajdującego się na terenie Gminy przejścia granicznego w Lesznej Górnej i pobliskiego przejścia granicznego w Cieszynie powoduje, że przez teren Gminy przejeżdża wielu turystów.

W Gminie Goleszów zamieszkuje obecnie ponad 12 tys. osób. Szczegółowa demografia Gminy przedstawiona została w poniższej tabeli.

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ilość mieszkańców	12027	12104	12182	12272	12385	12492

Tab. 1. Demografia Gminy Goleszów.

Wykres. 1. Demografia Gminy Goleszów.

Powierzchnia Gminy Goleszów znajduje się w obrębie dwóch większych jednostek fizyczno-geograficznych: Pogórza Cieszyńskiego, zajmującego większość powierzchni opisywanego terenu oraz Beskidu Śląskiego, obejmującego tylko najbardziej południowy skrawek Gminy, położony pomiędzy Tułem (621 m npm), Ostrem (709 m npm) i zboczami Małej Czantorii (866 m npm). Najwyższym punktem jest położona na granicy z Czechami góra Ostry (709 m npm), a innymi wybitniejszymi wzniesieniami są Tuł (621 m npm), Grodzisko (552 m npm), Wróżna (571 m npm), Cis (523 m npm), Malcowa (528 m npm), Jasieniowa (520 m npm), Machowa (464 m npm) i Chełm (451 m npm). Najniższe miejsce tworzy dolina Pucówki (269 m npm) na granicy z miastem Cieszyn. Maksymalna różnica wysokości wynosi więc 440 m.

Pogórze Cieszyńskie, będące zachodnią częścią Pogórza Karpackiego tworzy wzgórze i garby o deniwelacji 50 – 150 m. Jego wysokość nad poziomem morza obniża się z południa na północ od wysokości przekraczającej 500 m npm. U podnóża Małej Czantorii do około 300 m npm w północnej części Gminy. Bardzo wyraźny jest tzw. „Próg Beskidów”. Przez tę nazwę należy rozumieć znaczną różnicę wysokości między szczytami Beskidu Śląskiego, a przylegającymi do nich wzgórzami Pogórza Cieszyńskiego. W rejonie Małej Czantorii wysokość tego progu osiąga ponad 350 m.

Pogórze Cieszyńskie na terenie Gminy Goleszów dzieli się na dwie jednostki o odrębnych cechach: Dział Cieszyński i Kotlinę Ustronia.

Dział Cieszyński składa się z dwóch stopni: wyższego – wzniesień Goleszowskich o wysokości 500 – 550 m npm zbudowanych z wapieni cieszyńskich oraz niższego, który tworzą płaskie garby o wysokości 300 – 330 m npm. Wschodnia część Gminy wkracza na teren Kotliny Ustronia, utworzonej przez osady naniesione przez Wisłę i jej dopływy. Obszar ten cechuje niewielkie urozmaicenie terenu.

3. STAN AKTUALNY W GOSPODARCE ODPADAMI.

3.1. ODPADY KOMUNALNE (ZMIESZANE I OPAKOWANIOWE).

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o odpadach jako odpady komunalne przyjmuje się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Z przytoczonej definicji wynika, że źródłami ich powstawania mogą być:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty handlowo-usługowe i produkcyjne,
- restauracje, stołówki, punkty gastronomiczne,
- instytucje i urzędy,
- szkoły i zakłady wychowawcze,
- placówki kulturalno-oświatowe,
- ulice i place, parki i cmentarze,
- podmioty gospodarcze.

Zgodnie z KPGO (Krajowym planem gospodarki odpadami), w odpadach komunalnych wyszczególniono:

- odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie,
- odpady zielone z ogrodów i parków,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym: odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odpady zielone, papier i tektura, odpady wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, metal, odzież, tekstylia, drewno, odpady niebezpieczne, odpady mineralne, w tym frakcja popiołowa,
- odpady z targowisk,
- odpady z czyszczenia ulic i placów,
- odpady wielkogabarytowe (w tym meble i inne dużych rozmiarów, poza zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym).

Z danych statystycznych (według KPGO) wynika, że około 70% odpadów komunalnych generują gospodarstwa domowe a pozostałe 30% powstaje w obiektach infrastruktury (handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, przemysł, jako odpady socjalne głównie wytworzone przez pracowników). W gospodarstwach domowych i obiektach infrastruktury powstają typowe rodzaje odpadów takie jak:

- odpady organiczne (pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i inne),
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- materiały tekstylne,
- szkło,
- metale,
- odpady mineralne,
- opakowania wielomateriałowe,
- drewno.

Z uwagi na fakt, iż na terenie Gminy Goleszów nigdy nie prowadzono badań morfologii odpadów komunalnych, dla określenia źródeł i ilości powstających odpadów komunalnych przyjęto morfologię odpadów zgodną z aktualizacją Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego.

średni % skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych wiejskich	
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	18,0
odpady zielone	4,0
papier i tektura	12,0
odpady wielomateriałowe	3,0
tworzywa sztuczne	12,0
Szkło	8,0
Metal	5,0
odzież, tekstylia	1,0
Drewno	1,5
odpady niebezpieczne	0,5
odpady mineralne	35,0

Tab. 2. Średni % skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych wiejskich (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego).

podział zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych według ich charakteru	
charakter odpadów	ilość odpadów wiejskich
odpady ulegające biodegradacji	35,5
odpady niebezpieczne	0,5
odpady inne	64

Tab. 3. Podział zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych według ich charakteru (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego).

średni % skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury wiejskiej	
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	10,0
odpady zielone	2,0
papier i tektura	27,0
odpady wielomateriałowe	18,0
tworzywa sztuczne	18,0
Szkło	10,0
Metal	5,0
odzież, tekstylia	3,0
Drewno	1,4
odpady niebezpieczne	0,6
odpady mineralne	5,0

Tab. 4. Średni % skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury wiejskiej (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego).

podział zmieszanych odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury według ich charakteru	
odpady ulegające biodegradacji	40,4
odpady niebezpieczne	0,6
odpady inne	59

Tab. 5. Podział zmieszanych odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury według ich charakteru (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego).

podział pozostałych rodzajów odpadów komunalnych	
odpady z ogrodów i parków	3
odpady z targowisk	3
odpady z czyszczenia ulic i placów	2
odpady wielkogabarytowe	10,1

Tab. 6. Podział pozostałych rodzajów odpadów komunalnych – przyjęte wskaźniki na 2008 rok (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego).

Gmina Goleszów jest gminą typowo wiejską z zabudową jednorodzinną (98% wszystkich budynków). Zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego dla tego typu zabudowy przyjmuje się, że (na rok 2008) z gospodarstw domowych wytwarzanych jest 142,9 kg odpadów komunalnych rocznie na

1 mieszkańca, zaś z obiektów infrastruktury 30,3 kg odpadów komunalnych rocznie na

1 mieszkańca. Według wskaźników wytwarzania odpadów przyjętych w aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego w 2008 roku na terenie Gminy Goleszów wytworzonych zostało:

- 1769,8 Mg odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych,
 - 375,3 Mg odpadów komunalnych pochodzących z infrastruktury,
 - 224,2 Mg pozostałych odpadów komunalnych,
- co w sumie daje ilość 2369,3 Mg.

bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 w gospodarstwach domowych	
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	318,6
odpady zielone	70,8
papier i tektura	212,4
odpady wielomateriałowe	53,1
tworzywa sztuczne	212,4
Szkło	141,6
Metal	88,5
odzież, tekstylia	17,7
Drewno	26,5
odpady niebezpieczne	8,8
odpady mineralne	619,4

Tab. 7. Bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 w gospodarstwach domowych (według wskaźników w Mg).

bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 w obiektach infrastruktury	
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	37,5
odpady zielone	7,5
papier i tektura	101,3
odpady wielomateriałowe	67,6
tworzywa sztuczne	67,6
Szkło	37,5
Metal	18,8
odzież, tekstylia	11,3
Drewno	5,3
odpady niebezpieczne	2,3
odpady mineralne	18,8

Tab. 8. Bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 w obiektach infrastruktury (według wskaźników w Mg).

bilans pozostałych odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008	
odpady z ogrodów i parków	37,2
odpady z targowisk	37,2
odpady z czyszczenia ulic i placów	24,8
odpady wielkogabarytowe	125,1

Tab. 9. Bilans pozostałych odpadów komunalnych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 (według wskaźników w Mg).

bilans odpadów wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 ulegających biodegradacji	
odpady zielone z ogrodów i parków	29,7
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – część ulegająca biodegradacji	779,9
odpady z targowisk – część ulegająca biodegradacji	18,6

Tab. 10. Bilans odpadów wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 ulegających biodegradacji (według wskaźników w Mg).

Odpady komunalne na terenie Gminy Goleszów powstają przede wszystkim w gospodarstwach domowych. Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w 2008 roku na terenie Gminy podpisanych było 2311 umów na wywóz odpadów komunalnych. W Gminie Goleszów, na stan z 2008 roku, zlokalizowanych jest 2766 budynków. Odsetek gospodarstw domowych, które posiadają podpisaną umowę na odbiór odpadów komunalnych wynosi ponad 83,6%. Odpady od mieszkańców odbierane są na podstawie umów podpisywanych z firmami zajmującymi się wywozem odpadów komunalnych. Gmina poprzez wybiórczą weryfikację realizuje obowiązek kontroli mieszkańców pod kątem posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych.

Do gromadzenia odpadów komunalnych powstających na terenie Gminy Goleszów służą zamknięte pojemniki, kontenery lub plastikowe worki. Ilość stosowanych pojemników jest dostosowana do średniej ilości produkowanych na nieruchomości odpadów, tak aby nie dopuścić do ich przepełnienia. Pojemniki na odpady komunalne ustawione są przy własnej nieruchomości w miejscu o twardym i równym podłożu, zapewniającym łatwy dostęp dla specjalistycznego samochodu zajmującego się odbiorem odpadów. Czas i miejsce odbioru odpadów z prywatnych posesji określony jest poprzez harmonogram wywozu śmieci. Na drogach publicznych, chodnikach, skwerach odpady komunalne gromadzone są w koszach ulicznych ustawionych w miejscach i ilości pozwalającej na swobodne korzystanie z nich przez

przechodniów. Osoby prowadzące działalność gospodarczą ustawiają w miejscach publicznych, przed sklepami i podobnymi obiektami tego typu urządzenia do zbiórki odpadów komunalnych.

Na poniższej tabeli przedstawiono ilości faktycznie zebranych – odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Goleszów.

Ilości faktycznie zebranych – odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Goleszów w latach 2007 – 2008 [Mg]		
	2007	2008
ogółem	1 769,3	1 821,0
z gospodarstw domowych	1 442,3	1 354,2

Tab. 11. Ilości faktycznie zebranych – odebranych odpadów komunalnych zmieszanych z terenu Gminy Goleszów w latach 2007 – 2008 [Mg].

Na terenie Gminy Goleszów systematycznie rozwijana jest selektywna zbiórka odpadów „u źródła”. Tą formą systemu gospodarki odpadami objętych jest 2311 gospodarstw domowych (ponad 83,6% mieszkańców). Selektywnej zbiórce odpadów metodą „u źródła” podlegają następujące rodzaje odpadów:

- papier i tektura,
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- metale,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych oparta jest o tzw. system „workowy”. Poszczególne rodzaje odpadów gromadzone są w:

- workach w kolorze niebieski przeznaczonych na papier, tekturę i karton,
- workach w kolorze żółtym przeznaczonych na tworzywa sztuczne,
- workach w kolorze czerwonym przeznaczonych na metale,
- workach w kolorze zielonym przeznaczonych na szkło.

W poniższej tabeli przedstawione zostały wyniki prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów w Gminie Goleszów na przestrzeni lat od 2007 do 2008 roku.

Ilości zebranych selektywnie odpadów z obszaru Gminy Goleszów [Mg]		
Rok	2007	2008

papier i tektura	3,2	11,5
tworzywa sztuczne	20,2	22,2
Szkło	103,5	128,3
puszki aluminiowe	0,6	1,4
odpady wielkogabarytowe	brak danych	20,4
odpady niebezpieczne	brak danych	1,7

Tab. 12. Ilości zebranych selektywnie odpadów z obszaru Gminy Goleszów [Mg].

Odpady wielkogabarytowe odbierane są od mieszkańców Gminy metoda tzw. „wystawki” raz lub dwa razy w roku bezpośrednio z terenu posesji. Zgodnie ze wskaźnikami zawartymi w aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego w roku 2008 na terenie Gminy Goleszów powinno zostać wytworzonych około 125,1 Mg odpadów tego typu.

3.2. ODPADY NIEBEZPIECZNE.

Odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych to między innymi:

- rozpuszczalniki,
- kwasy, alkalia,
- odczynniki fotograficzne,
- środki ochrony roślin (np. herbicydy, insektycydy),
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (np. termometry),
- urządzenia zawierające freony (np. lodówki, zamrażarki),
- oleje i tłuszcze zawierające substancje niebezpieczne,
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne,
- detergenty zawierające substancje niebezpieczne,
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne,
- baterie i akumulatory,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,

Odpady tego typu ze względu na swój charakter wymagają selektywnego gromadzenia i przekazywania do odzysku lub unieszkodliwiania w specjalistycznych instalacjach tego typu. Wytwórcami odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych na terenie gminy są przede wszystkim gospodarstwa domowe.

Odpady te ze względu na swój charakter wymagają selektywnego gromadzenia i przekazywania do odzysku lub unieszkodliwiania w specjalistycznych instalacjach dla tego typu odpadów. Obecnie Urząd Gminy Goleszów we współpracy z aptekami z terenu Gminy prowadzi akcję zbierania przeterminowanych leków. Akcja ma na celu ograniczenie ilości przeterminowanych leków, pochodzących z indywidualnych gospodarstw domowych i wyrzucanych na składowisko odpadów bądź trafiających do środowiska w sposób niekontrolowany. Gmina Goleszów prowadzi również selektywną zbiórkę zużytych baterii i akumulatorów małogabarytowych. Zużyte baterie i akumulatory małogabarytowe oddawać można do pojemników firmy REBA (REBA Organizacja Odzysku S.A.) ustawionych w szkołach oraz w budynku Urzędu Gminy. Gmina Goleszów prowadzi również okresową zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. Sprzęt elektryczny można oddawać do sklepów prowadzących sprzedaż tego typu sprzętu. Oszacowana ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych na obszarze Gminy Goleszów w 2008 roku wynosi około 11,1 Mg.

bilans odpadów niebezpiecznych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008	
odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych	11,1

Tab. 13. Bilans odpadów niebezpiecznych wytworzonych w Gminie Goleszów w roku 2008 (według wskaźników w Mg).

W 2008 roku na obszarze Gminy Goleszów zebrano 1,7 Mg odpadów niebezpiecznych. Odpady niebezpieczne zebrane selektywnie z obszaru Gminy Goleszów są i będą w dalszym ciągu poddawane procesowi odzysku. Ze względu na fakt, że na terenie Gminy Goleszów nie ma instalacji, na których można by prowadzić proces odzysku odpadów niebezpiecznych odpady te będą przekazywane do specjalistycznych firm – zakładów prowadzących procesy odzysku tego typu odpadów, zlokalizowanych poza obszarem Gminy. Odpady, które nie będą mogły zostać poddane procesowi odzysku będą poddawane procesowi ich unieszkodliwiania; również poza obszarem Gminy Goleszów.

3.2.1. **AZBEST.**

Zgodnie z przyjętym „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest” występowanie materiałów azbestowych stwierdzono występowanie około 889 Mg odpadów tego typu. W poniższej tabeli przedstawiono ilość wyrobów azbestowych, która została już zinwentaryzowana.

Ilość zinwentaryzowanego azbestu na obszarze Gminy Goleszów	
Sołectwo	Ilość [Mg]
Bažanowice	5,7
Cisownica	80,8
Dzięgielów	293,7
Godziszów	10,5
Goleszów	97,9
Kisielów	21,6
Kozakowice	19,9
Łesna Górna	82,8
Puńców	190,0

Tab. 14. Ilość zinwentaryzowanego azbestu na obszarze Gminy Goleszów.

Z uwagi na wysokie koszty związane z demontażem, transportem oraz unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych planuje się, że Gmina Goleszów ubiegać się będzie

w przyszłości o dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Szacuje się, że wysokość planowanego dofinansowania na lata następne sięgać będzie do 90% kosztów kwalifikowanych. Pozostałe koszty pokryte zostaną ze środków własnych Gminy, bądź też mieszkańców Gminy. Z informacji otrzymanej od pracowników Urzędu Gminy wynika, że od 2007 roku z obszaru Gminy usunięto ponad 76 Mg tych odpadów i poddano je unieszkodliwieniu na specjalnie do tego celu przygotowanym składowisku odpadów, zlokalizowanym poza terenem Gminy.

3.3. ODPADY REMONTOWO-BUDOWLANE.

Tego rodzaju odpady odbierane są od mieszkańców Gminy po wcześniejszym zgłoszeniu wykonania usługi. Odpady odbierane są przez uprawniony podmiot „luzem” bądź z podstawionego wcześniej kontenera. Obecnie, brak jest informacji o ilości odebranych odpadów remontowo-budowlanych.

3.4. ODPADY BIODEGRADOWALNE.

Zgodnie z uchwalonym Regulaminem utrzymania czystości i porządku w Gminie, odpady organiczne powstające na terenie nieruchomości powinny być w miarę możliwości kompostowane we własnym zakresie w sposób nie powodujący uciążliwości dla otoczenia. Aktualnie Urząd Gminy nie posiada informacji o ilości odpadów biodegradowalnych odebranych w sposób selektywny. Zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego z obszaru Gminy Goleszów w roku 2008 powinno powstawać około 828,2 Mg odpadów ulegających biodegradacji.

bilans odpadów ulegających biodegradacji w Gminie Goleszów w roku 2008	
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	356,1
odpady zielone	78,3
papier i tektura	313,7
Drewno	31,8
odpady zielone z ogrodów i parków	29,7
odpady z targowisk	18,6

Tab. 15. Bilans odpadów ulegających biodegradacji w Gminie Goleszów w roku 2008 (według wskaźników w Mg).

3.5. OSADY ŚCIEKOWE.

Osady ściekowe są produktem oczyszczania ścieków i powstają na skutek szeregu procesów fizycznych, fizyczno-chemicznych i biologicznych zachodzących w oczyszczalniach ścieków. Wg definicji zaproponowanej przez Europejski Komitet Normalizacyjny – CEN osadem ściekowym nazywamy mieszaninę wody i ciał stałych oddzielonych z różnych typów wody w rezultacie procesów naturalnych lub sztucznych. W Polskim ustawodawstwie w zakresie gospodarowania odpadami w tym osadami ściekowymi obowiązuje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – o odpadach, która w sposób jednoznaczny reguluje podstawy prawne i administracyjne.

W Gminie Goleszów zlokalizowana jest wyłącznie jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków bytowych (w Cisownicy), o przepustowości $Q = 187 \text{ m}^3/\text{d}$. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki z części sołectwa Cisownica. Na oczyszczalni znajduje się także punkt zlewny ścieków dowożonych. Wytwarzane osady ściekowe ze

wspomnianej powyżej oczyszczalni ścieków są przekazywane do zagospodarowania na oczyszczalnię ścieków w Ustroniu.

Ilość wytworzonych osadów ściekowych w Gminie Goleszów w roku 2008	
osady ściekowe	2,0

Tab. 16. Ilość wytworzonych osadów ściekowych w Gminie Goleszów w roku 2008 (w Mg).

3.6. RODZAJ I ILOŚCI ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA.

Podstawą systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Goleszów jest zbiórka odpadów przez podmioty gospodarcze posiadające zezwolenie wójta na prowadzenie tego typu działalności oraz ich transport na składowisko, gdzie odbywa się ich unieszkodliwienie. W chwili obecnej na obszarze Gminy Goleszów pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbioru i transportu odpadów komunalnych posiadają następujące podmioty gospodarcze:

nieczystości ciekłe:

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Ustronia,
- FANEX Spółka cywilna ze Skoczowa,
- Kontrans II Spółka Cywilna ze Skoczowa,
- Transport Ciężarowy Jan Stasiuk z Goleszowa,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych z Goleszowa,
- Wiesław Husar z Ustronia,
- Spółka jawna WC z Zabrza,
- SKOWRON Sp. z o.o. z Cieszyna,
- FU JĘDRUŚ z Cisownicy,
- ZGK Spółka z o.o. w Cieszynie.

nieczystości stałe:

- ZOM Tros-Eko Sp. z o.o. z Ustronia,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Ustronia,
- FANEX Spółka cywilna ze Skoczowa,
- Kontrans II Spółka Cywilna ze Skoczowa,

- EKOM PUH ze Strumienia,
- PUK Sp. z o.o. z Rudy Śląskiej,
- ZGK Spółka z o.o. w Cieszynie.

Wszystkie podmioty gospodarcze świadczące usługi odbioru i transportu odpadów komunalnych posiadają odpowiedni sprzęt oraz właściwie przeszkoloną kadrę.

Z uzyskanych informacji od pracowników Urzędu Gminy oraz pracowników przedsiębiorstw wywozowych można stwierdzić, że odpady z Gminy Goleszów transportowane są do dwóch miejsc ich unieszkodliwiania: do składowiska w Knurowie i składowiska

w Jastrzębiu Zdroju (w przeważającej części).

Składowisko odpadów komunalnych w Knurowie

Zarządcą istniejącego na terenie Knurowa składowiska odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KOMART” Sp. z o.o., zlokalizowane przy ul. Szpitalnej 7 w Knurowie, natomiast składowisko odpadów znajduje się w Knurowie-Szczygłowicach przy ul. Szybowej 44.

W trakcie eksploatacji wykonany został system odgazowania składowiska, a wytwarzający się biogaz odpompowywany jest przez stację odgazowania i transportowany do generatora prądotwórczego, a ten z kolei połączony jest linią elektroenergetyczną z siecią zakładu energetycznego Vattenfall. Ponadto, wybudowana została podczyszczalnia odcieków ze składowiska. W lipcu 2002 roku została oddana kwatery do składowania odpadów budowlanych zawierających azbest. Całkowita pojemność składowiska wynosi 3.500000 m³. Obecnie składowisko odpadów zajmuje się unieszkodliwianiem następujących rodzajów odpadów komunalnych:

- 20 01 08 – odpady kuchenne ulegające biodegradacji,
- 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji,
- 20 02 02 – gleba i ziemia, w tym kamienie,
- 20 02 03 – inne odpady nieulegające biodegradacji,
- 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- 20 03 02 – odpady z targowisk,
- 20 03 03 – odpady z czyszczenia ulic i placów,

- 20 03 04 – szlasy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości,
- 20 03 06 – odpady ze studzienek kanalizacyjnych,
- 20 03 07 – odpady wielkogabarytowe,
- 20 03 99 – odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach.

Składowisko zajmuje powierzchnię 30 ha, z czego 3,6 ha to teren zakończony eksploatacją. Uszczelnieniem obiektu jest warstwa mineralna (0,5 m gliny) oraz folia PEHD o grubości 2 mm z geowłókniną. Dodatkowo składowisko wyposażone zostało w drenaż, system odgazowywania oraz wagę. Składowisko posiada w pełni uregulowany stan formalno-prawny w postaci decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji (Wojewoda Śląski – Decyzja nr ŚR-II-6623/1/02/4/D/03 z 27 czerwca 2003 roku) oraz pozwolenia zintegrowanego (Wojewoda Śląski - Decyzja z dnia 14 lipca 2006 roku Nr ŚR-III-6618/PZ/43/18/06, termin obowiązywania do: 14 lipiec 2016 roku).

Składowisko odpadów komunalnych w Jastrzębiu Zdroju

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane jest przy ul. Debina 36 w Jastrzębiu Zdroju. Właścicielem składowiska jest Cofinco-Poland Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Granicznej 29 w Katowicach. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w grudniu 2005 roku zostało dostosowane do obowiązujących wymogów prawnych w zakresie budowy i eksploatacji składowisk odpadów. Składowisko posiada całkowicie uregulowane zagadnienia formalno-prawne. W 2006 roku Wojewoda Śląski decyzją ŚR-II-6623/6/06 zatwierdził instrukcję eksploatacji składowiska, w 2006 roku wydane zostało pozwolenie zintegrowane przez Wojewodę Śląskiego – decyzja nr ŚR-III-6618/PZ/74/05/8/06. Planowany termin zamknięcia składowiska odpadów to 2030 rok. Całkowita pojemność składowiska odpadów wynosi 4.500.000 m³. Obecnie na składowisku prowadzone jest unieszkodliwianie następujących rodzajów odpadów komunalnych:

- 20 02 03 – inne odpady nieulegające biodegradacji,
- 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- 20 03 02 – odpady z targowisk,
- 20 03 03 – odpady z czyszczenia ulic i placów,
- 20 03 06 – odpady ze studzienek kanalizacyjnych,
- 20 03 07 – odpady wielkogabarytowe.

Odzyskiem zaś objęte są odpady komunalne o kodach:

- 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji,
- 20 02 02 – gleba i ziemia, w tym kamienie.

Składowisko odpadów posiada uszczelnienie w postaci warstwy gliny o miąższości 0,6 m oraz izolację syntetyczną wykonaną z folii HDPE o grubości 2 mm. Instalacja posiada system drenażu odcieków oraz zbiornik retencyjny do ich gromadzenia i system odgazowywania. Obiekt wyposażony jest w wagę dla samochodów, brodzik do dezynfekcji kół pojazdów opuszczających teren składowiska, naturalną barierę zieleni o szerokości 10 m oraz częściowe ogrodzenie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi eksploatacji składowiska prowadzony jest jego regularny monitoring obejmujący: wody powierzchniowe i podziemne, gaz składowiskowy, osiadanie powierzchni składowiska oraz skład morfologiczny odpadów.

Na terenie Gminy zlokalizowany jest podmiot gospodarczy, który prowadzi działalność gospodarczą związaną również z odzyskiem odpadów zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego: Zakłady Elektromaszynowe Elektronarzędzi CELMA S.A. W ramach swojej działalności, polegającej przede wszystkim na produkcji i sprzedaży elektronarzędzi, podmiot ten świadczy również usługi polegające na naprawie zużytych już wyżej wymienionych urządzeń. W ramach posiadanego zezwolenia na odzysk odpadów Spółka poddaje odzyskowi odpady o kodzie:

- 16 02 13* - zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12,
- 16 02 14 – inne zużyte urządzenia nie wymienione w 16 02 09 do 16 02 13,
- 20 01 35* – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki,
- 20 01 36 – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35.

Odzysk polega przede wszystkim na wyremontowaniu zużytych już części poprzez ich dostosowanie do stanu pierwotnego (np. w procesie toczenia) oraz zastąpieniu wadliwych części w całym urządzeniu nowymi. Spółka w ramach swojej działalności może poddawać rocznie odzyskowi 460 Mg zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

3.7. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.

Podstawowym problemem w zakresie gospodarki odpadami jest szczegółowe określenie wagowo i rodzajowo ile odpadów komunalnych wytwarzanych jest w Gminie przez mieszkańców oraz ile odpadów komunalnych wytwarzają prowadzący działalność gospodarczą oraz pozostałe jednostki (szkoły, placówki handlowe, budynki biurowe itd.). Wynika to z faktu, że firmy zbierające odpady komunalne, ze względów logistycznych i opłacalności ekonomicznej prowadzonej działalności, podczas jednego przejazdu samochodem zbierają odpady zarówno od osób fizycznych, jak i od zakładów. Waga zebranych odpadów określana jest dopiero na składowisku odpadów. Dla celów sprawozdawczych w rzeczywistości stosuje się przelicznik wskaźnikowy (średnia waga danego typu kontenera czy pojemnika) dla określenia ilości wytwarzanych odpadów przez mieszkańców. Dużym utrudnieniem dla celów kontrolnych oraz sprawozdawczości jest brak na terenie Gminy szczegółowej ewidencji źródeł powstawania odpadów komunalnych (baza danych) np. gospodarstwo domowe jednorodzinne, które wytwarza odpady czy ma podpisaną umowę na wywóz odpadów, czy prowadzi selektywną zbiórkę odpadów, ile i jakie wytwarza odpady w poszczególnych miesiącach, charakterystyka gospodarstwa domowego, co w znacznym stopniu wpływa na skład morfologiczny odpadów (czy jest to zabudowa zagrodowa typu wiejskiego, czy jest to zabudowa jednorodzinna typu miejskiego, czy zabudowa wielorodzinna, czy budynek ogrzewany jest z własnej kotłowni i czym jest ogrzewany, itd.). Przy określeniu pojedynczego źródła odpadu (gospodarstwa domowego) charakterystyka takiego źródła wpływa bezpośrednio na ilość i rodzaj wytwarzanych odpadów, czyli na skład morfologiczny odpadów oraz na ciężar wytwarzanych odpadów np. opalanie gospodarstwa domowego węglem może świadczyć o tym, że część odpadów będzie spalona w palenisku, ale zostanie za to wytworzony dodatkowy odpad w postaci popiołu paleniskowego.

Problemem jest system ewidencji i jakości selektywnie zbieranych odpadów, w odpadach selektywnie zbieranych np. w systemie workowym powinny być jedynie opakowania, a w rzeczywistości często znajdują się tam elementy nie przypisywane do opakowań.

Problemem jest również uchwycenie ilości i rodzaju wytworzonych odpadów, a zagospodarowanych we własnym zakresie przez mieszkańców, dotyczy to przede wszystkim zabudowy jednorodzinnej np. odpady kuchenne czy skoszona trawa wykorzystywane w przydomowej kompostowni, a nawet spalane na powierzchni ziemi (nagminne palenie skoszonej trawy czy zgrabionych liści mimo zakazu takiego postępowania) zaniżają ilość oraz zaburzają rodzaj zbieranych odpadów.

Problemem są też tzw. „dzikie wysypiska”, na których nielegalnie mieszkańcy Gminy pozbywają się odpadów, mogą to też być odpady dowieszone przez mieszkańców spoza terenu Gminy. „Dzikie wysypiska” powstają przede wszystkim dlatego, aby wytwórca odpadów nie poniósł kosztów odebrania odpadów. Dodatkowo można jeszcze mówić o problemach w Gminie, które również są uwypuklone w KPGO, wynikających z:

- braku instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów z podaniem ich lokalizacji, jeżeli znajdują się poza terenem Gminy,
- wysokiej opłaty za składowanie zmieszanych odpadów komunalnych,
- braku szczegółowego i jednolitego systemu ewidencji odpadów oraz sprawozdawczości z wytworzonych czy zebranych odpadów (poczynając od wytwórcy, po firmy zbierające, aż do miejsc ostatecznego zagospodarowania).

4. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.

Zaproponowane w niniejszym rozdziale cele do osiągnięcia w gospodarce odpadami na terenie Gminy Goleszów, wynikają z przeprowadzonej analizy obowiązujących przepisów prawnych jak również zapisów zawartych w zaktualizowanym Krajowym planie gospodarki odpadami oraz aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego. Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami jest:

- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów,
- dalszy rozwój systemu selektywnego zbierania wytworzonych odpadów,
- usprawnienie systemu zbierania wytworzonych odpadów,
- przekazanie wytworzonych odpadów w maksymalnym stopniu do odzysku,
- unieszkodliwianie wszystkich niebezpiecznych odpadów,
- ograniczenie składowania wytworzonych odpadów do niezbędnego minimum,
- wyeliminowanie z użycia odpadów zawierających substancje niebezpieczne,
- objęcie 100% mieszkańców systemem zbierania odpadów oraz umowami na odbiór odpadów komunalnych.

Obowiązująca ustawa o odpadach nakłada na samorządy terytorialne obowiązek objęcia wszystkich mieszkańców Gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych oraz zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania tego rodzaju odpadów. Z kolei ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

Jednym z celów wyznaczonych przez KPGO w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest do końca roku 2014 zmniejszenie masy odpadów unieszkodliwianych poprzez składowanie do maksymalnego poziomu 85% w stosunku do masy odpadów komunalnych wytworzonych. Z zapisu takiego wynika, że minimum 15% odpadów powinno być poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu innemu niż składowanie. Osiągnięcie wskazanych celów, wymaga realizacji działań wskazanych w KPGO, czyli:

- kontrola przez gminy stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, aż do objęcia stosownymi umowami wszystkich mieszkańców,

- kontrola przez gminy sposobu i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – ustaleń zawartych w zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenie systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych.

KPGO w rozdziale dotyczącym zbierania i transportu odpadów komunalnych wskazuje na konieczność prowadzenia selektywnej zbiórki następujących frakcji odpadów komunalnych:

- odpady zielone z ogrodów i parków,
- papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma),
- odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzywa sztuczne i metale,
- zużyte baterie akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe.

Obecnie firmy zbierające odpady komunalne na terenie gminy prowadzi ograniczoną ewidencję zbieranych odpadów. Aby możliwy był podział strumienia odpadów komunalnych na te wytworzone w gospodarstwach domowych oraz na te wytworzone przez podmioty gospodarcze, należy uściślić i ujednolicić system ewidencjonowania odpadów.

Według Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego wzrost jednostkowego wskaźnika nagromadzenia odpadów w skali roku będzie się kształtował na poziomie 1% i w najbliższych latach będzie wyglądał następująco:

- 2010 rok – 176,3 kg/M/rok,
- 2013 rok – 181,2 kg/M/rok,
- 2018 rok – 189,5 kg/M/rok.

Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami wynikają głównie ze zmian demograficznych i gospodarczych. W Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego wyznaczone zostały wskaźniki wytwarzania odpadów na lata 2010, 2013 oraz 2018.

przewidywane jednostkowe wskaźniki nagromadzenia odpadów dla Gminy Goleszów.			
	2010	2013	2018
odpady zmieszane z gospodarstw domowych	145,7	150,1	157,7
odpady zmieszane z obiektów infrastruktury	30,6	31,1	31,8
odpady z targowisk	3,0	3,0	3,0
odpady z oczyszczania ulic i placów	2,0	2,0	2,0
odpady wielkogabarytowe	10,2	10,4	10,6
odpady z ogrodów i parków	3,0	3,0	3,0

Tab. 17. Przewidywane jednostkowe wskaźniki nagromadzenia odpadów dla Gminy Goleszów.

Obliczony powyżej wskaźnik posłużyć może do obliczenia przewidywanej masy odpadów wytworzonej w poszczególnych latach przez wszystkich mieszkańców Gminy. Łączna masa odpadów jest iloczynem liczby mieszkańców Gminy i wskaźnika nagromadzenia odpadów (liczbę ludności przyjęto według szacunków przeprowadzonych przez Urząd Gminy).

rodzaj odpadów	Ilości odpadów Mg		
	2010	2013	2018
liczba ludności	12587	12823	13121
odpady zmieszane z gospodarstw domowych	1833,9	1924,7	2069,2
odpady zmieszane z obiektów infrastruktury	385,2	398,8	417,2
odpady z targowisk	37,8	38,5	39,4
odpady z oczyszczania ulic i placów	25,2	25,6	26,2
odpady wielkogabarytowe	128,4	133,4	139,1
odpady z ogrodów i parków	37,8	38,5	39,4
	2448,2	2559,5	2730,5
z podziałem na strumień z gospodarstw domowych			
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	330,1	346,4	372,5
odpady zielone	73,4	77,0	82,8
papier i tektura	220,1	231,0	248,3
odpady wielomateriałowe	55,0	57,7	62,1
tworzywa sztuczne	220,1	231,0	248,3
Szkło	146,7	154,0	165,5
Metale	91,7	96,2	103,5
odzież, tekstylia	18,3	19,2	20,7
Drewno	27,5	28,9	31,0

odpady niebezpieczne	9,2	9,6	10,3
odpady mineralne	641,9	673,6	724,2
z podziałem na strumień z obiektów infrastruktury			
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	38,5	39,9	41,7
odpady zielone	7,7	8,0	8,3
papier i tektura	104,0	107,7	112,6
odpady wielomateriałowe	69,3	71,8	75,1
tworzywa sztuczne	69,3	71,8	75,1
Szkło	38,5	39,9	41,7
Metal	19,3	19,9	20,9
odzież, tekstylia	11,6	12,0	12,5
Drewno	5,4	5,6	5,8
odpady niebezpieczne	2,3	2,4	2,5
odpady mineralne	19,3	19,9	20,9

Tab. 18. Przewidywana masa wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Goleszów w latach 2010-2018 [Mg].

rodzaj odpadów	Ilości odpadów Mg		
	2010	2013	2018
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	368,6	386,3	414,2
odpady zielone	81,1	85	91,1
papier i tektura	324,1	338,7	360,9
Drewno	32,9	34,5	36,8
odpady zielone z ogrodów i parków	30,2	30,7	31,5
odpady z targowisk	18,9	19,3	19,7

Tab. 19. Przewidywana masa wytwarzanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w Gminie Goleszów [Mg].

5. PLANOWANE CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.

Odpady komunalne.

Cele krótkoterminowe do osiągnięcia w latach 2009-2010:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy (100%) systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez sprawdzanie podpisanych umów z firmą odbierającą odpady,
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów –wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów w workach we wszystkich gospodarstwach domowych jednorodzinnych oraz systemu kontenerowego przy każdym „śmietniku” w budynkach wielorodzinnych,
- uszczegółowienie zakresu ewidencji wytwarzanych i zbieranych odpadów komunalnych (odpady zbierane selektywnie i zmieszane, odpady zbierane z gospodarstw domowych oraz z pozostałych jednostek, ilość i rodzaj, w tym sposób zbierania i ewidencjonowania odpadów szczególnych wyodrębnionych z odpadów komunalnych: różne odpady niebezpieczne, odpady wielkogabarytowe, odpady remontowo-budowlane, odpady biodegradowalne, odpady opakowaniowe),
- uzyskanie do 50% poziomu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 5,7 Mg w roku 2010,
- uzyskanie do 40% poziomu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 51,4 Mg w roku 2010,
- uzyskanie do 50% poziomu selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
- uzyskanie do 10% poziomu selektywnej zbiórki odpadów przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 220,3 Mg w roku 2010,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytworzonych,
- uszczegółowienie i wyznaczenie miejsc zagospodarowania odpadów wytworzonych w gminie –składowiska, kompostownia, inne.

Cele długoterminowe do osiągnięcia w latach 2011-2018:

- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 60% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych,

- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych do poziomu 80% w 2015 roku oraz 90% w 2018 roku tj. 9,6 Mg w roku 2015 i 11,5 Mg w roku 2018,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych do poziomu 70% w 2015 roku oraz 90% w 2018 roku tj. 91,3 Mg w roku 2015 i 125,2 Mg w roku 2018,
- wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów budowlano-remontowych do poziomu 80%,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu w tym odpadów opakowaniowych do poziomu 15% w 2015 roku oraz 20% w 2018 roku tj. 353,7 Mg w roku 2015 i 491,5 Mg w roku 2018.

Odpady ulegające biodegradacji:

Cele krótkoterminowe do osiągnięcia w latach 2009-2010:

Aby możliwe było uzyskanie założonych poziomów odzysku odpadów biodegradowalnych, konieczne jest rozpoczęcie działań zmierzających w tym kierunku:

- w pierwszej kolejności należy rozważyć wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych w systemie workowym w zabudowie jednorodzinnej,
- prowadzenie akcji promujących i zachęcających do selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych,

Cele długoterminowe do osiągnięcia w latach 2011-2018:

W perspektywie kilkuletniej celem strategicznym gminy jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów. Zakłada się osiągnięcie następujących poziomów ograniczenia przekazywania odpadów biodegradowalnych na składowiska odpadów:

- w 2010 do 75%,
- w 2013 do 50%,

masy tych odpadów wytworzonych w roku 1995.

Zgodnie ze danymi zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2010 wskaźnik wytworzenia odpadów biodegradowalnych w 1995 roku wynosi około 47 kg na 1 mieszkańca. W roku 1995 na obszarze Gminy Goleszów zamieszkiwało 11659 osób (dane GUS) wobec powyższego, wskaźnikowo, w Gminie Goleszów w 1995 roku wytworzono: 548,0 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Biorąc powyższe poziomy

ograniczenia przekazywania odpadów biodegradowalnych na składowiska odpadów pod uwagę wynika, że:

- w 2010 roku ilość odpadów ulegających biodegradacji, która trafi na składowiska odpadów nie może przekroczyć: 411,0 Mg,
- w 2013 roku ilość odpadów ulegających biodegradacji, która trafi na składowiska odpadów nie może przekroczyć: 274,0 Mg.

Analizując wyżej wyszczególnione ilości odpadów biodegradowalnych, które będą mogły trafić na składowiska odpadów oraz prognozowane ilości odpadów biodegradowalnych wytwarzanych należy stwierdzić, że Gmina Goleszów będzie musiała zagospodarować w inny sposób niż poprzez składowanie w 2010 roku: 444,7 Mg, zaś w 2013 roku: 620,4 Mg odpadów biodegradowalnych.

prognoza wytwarzania odpadów biodegradowalnych w Gminie Goleszów oraz poziomy ograniczenia ich składowania.			
	1995	2010	2013
ilość wytwarzanych odpadów	548 Mg	855,7 Mg	894,4 Mg
ilość odpadów, która może zostać poddana unieszkodliwieniu poprzez składowanie	-	411,0 Mg	274,0 Mg
ilość odpadów, która będzie musiała być zagospodarowana w inny sposób, niż składowanie	-	444,7 Mg	620,4 Mg

Tab. 20. Prognoza wytwarzania odpadów biodegradowalnych w Gminie Goleszów oraz poziomy ograniczenia ich składowania.

5.1. PLANOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.

Obecny system gospodarki odpadami na terenie Gminy Goleszów jest stale modernizowany i docelowo zostanie dostosowany do założeń przedstawionych w:

- dokumentach strategicznych, w szczególności w Polityce ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- krajowym planie gospodarki odpadami w zakresie zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego,
- aktualizacji planu gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego,
- obowiązujących uregulowaniach prawnych w zakresie gospodarki odpadami.

Istniejący system zbierania odpadów zmodernizowany powinien zostać przede wszystkim poprzez wdrożenie bardziej efektywnego:

- zbierania frakcji odpadów ulegających biodegradacji oraz zielonych,
- zbierania odpadów budowlanych i remontowych,
- zbierania odpadów elektrycznych i elektronicznych,
- zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.

W celu zapewnienia skuteczności realizacji przedsięwzięcia dalej przeprowadzana będzie akcja edukacyjna w zakresie selektywnego zbierania ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dotyczącej zbierania odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.

W strumieniu odpadów komunalnych występują odpady niebezpieczne m.in.: leki cytotoksyczne i cytostatyczne, termometry, rozpuszczalniki, farby i lakiery oraz opakowania po nich, przeterminowane środki ochrony roślin wraz z opakowaniami, zużyte baterie i akumulatory, lampy fluorescencyjne, oleje i smary, emulsje olejowe, chemikalia. Odpady ze względu na duże zagrożenie jaki stwarzają dla środowiska powinny być zbierane oddzielnie i poddawane procesom unieszkodliwiania.

Realizacja zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych następować będzie poprzez:

- odbieranie odpadów bezpośrednio od mieszkańców specjalistycznym samochodem w ustalonych terminach (Mieszkańcy powinni zostać poinformowani jakie rodzaje odpadów niebezpiecznych należy dostarczyć do samochodu oraz o miejscu i czasie postoju specjalistycznego samochodu. Informacje takie mogą być przekazywane przez firmy wywozowe lub np. w formie harmonogramu, kalendarza, a także powinny się znajdować na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy. Informacja ta powinna być również umieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz udzielana na telefoniczne zapytanie),
- odbieranie z wyznaczonych punktów zbierania, do których mieszkańcy donoszą odpady (Poddanie odpadów niebezpiecznych tradycyjnemu selektywnemu zbieraniu do pojemników mogłoby stworzyć zagrożenie dla środowiska, a przede wszystkim dla zdrowia ludzi. W związku z powyższym pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów powinny być zamykane, oznakowane oraz nadzorowane (aby nie zostały uszkodzone a odpady zgromadzone w nich nie spowodowały zanieczyszczenia środowiska). Wiąże się to z wyznaczeniem odpowiednich miejsc

na pojemniki, akcją informacyjną mieszkańców, dodatkowymi obowiązkami dla dozorców lub właścicieli budynków oraz dodatkowymi kosztami).

Aby system zbierania odpadów przyniósł efekt w postaci zmniejszenia odpadów kierowanych na składowisko, system ten powinien również obejmować obiekty infrastruktury, a także tereny zielone.

Szkoły i przedszkola

Wdrażanie zasad selektywnego zbierania u dzieci i młodzieży przyczynia się do kształtowania postaw proekologicznych. Ustawienie pojemników do segregacji poszczególnych frakcji w szkołach powinno zostać poprzedzone akcją edukacyjną. Proponuje się na terenie szkół rozstawienie pojemników do selektywnego zbierania następujących odpadów: tworzyw sztucznych, złomu metali (głównie puszek aluminiowych), makulatury i szkła, a także pojemnik na odpady ulegające biodegradacji.

Obiekty infrastruktury i zakłady przemysłowe

Odpady wytwarzane w tych obiektach proponuje się zbierać w systemie tzw. wielopojemnikowym (pojemnikowym lub workowym), z podziałem na:

- odpady ulegające biodegradacji,
- oddzielne na każdy rodzaj surowców wtórnych (szkło, papier, tworzywa, metale),
- pozostałe odpady.

Proponuje się również zbierać odpady ulegające biodegradacji w workach ulegających biodegradacji lub w pojemnikach przystosowanych do zbierania tego typu odpadów, w kolorze szarym i z napisem BIO.

Gmina Goleszów zlokalizowana jest w regionie 3 województwa śląskiego w zakresie gospodarki odpadami, który to na dzień dzisiejszy nie ma żadnych koncepcji na wypracowanie wspólnego systemu zagospodarowywania odpadów.

Kontrolowanie systemu zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych oraz dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów to jedno z podstawowych kierunków usprawnienia systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Goleszów. Obecnie na terenie Gminy prowadzona jest już kontrola systemu zbiórki odpadów komunalnych od właścicieli posesji poprzez wprowadzenie i egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór

odpadów komunalnych przez uprawnione firmy. W Gminie jest już wdrażany system segregacji odpadów komunalnych „u źródła”. Rozwiązaniem dla selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, niebezpiecznych i sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon powinna być kontynuacja dotychczasowego systemu opartego na tzw. „wystawce” w wyznaczonych miejscach (w przypadku odpadów niebezpiecznych – baterii oraz przeterminowanych leków – stałe miejsce ich zbierania w wyznaczonych punktach gminy) wg założonego harmonogramu lub indywidualnych zleceniach. System zbierania odpady remontowo – budowlanych oparty na indywidualnych zleceniach również winien być kontynuowany. Kontynuacja oraz zwiększenie efektywności selektywnej zbiórki odpadów wymagać będzie nasilenia kampanii edukacyjnej mieszkańców. Ważnym zadaniem dla Gminy jest wspieranie indywidualnych inicjatyw w zakresie zagospodarowania odpadów biodegradowalnych poprzez np. akcję oferowania po preferencyjnych cenach kompostowników przy jednoczesnym obniżeniu kosztów odbioru odpadów komunalnych zmieszanych. Działania te należy wesprzeć odpowiednio wcześniej przeprowadzoną kampanią edukacyjno-informacyjną. Częścią tejże kampanii może być dystrybucja ulotek informujących o sposobie segregacji odpadów, ulotek informujących o korzyściach dla środowiska wynikających z wdrożenia systemu segregacji odpadów biodegradowalnych, korzyściach ekonomicznych dla uczestników programu oraz ulotki informacyjne w zakresie obsługi kompostowników. W przypadku terenów komunalnych (tereny zielone) proponuje się dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych zakup oraz rozstawienie dodatkowych pojemników (kontenerów) na odpady zielone, które okresowo będą wywożone przez uprawnioną jednostkę na wyznaczoną kompostownię. Ze względu na charakter wiejski Gminy oraz tradycyjne postępowanie mieszkańców Gminy z odpadami biodegradowalnymi (tj. wykorzystanie ich jako wsadu do kompostownika przydomowego lub do skarmiania zwierząt w przydomowych gospodarstwach), nie widzi się zasadności budowy gminnej kompostowni. Gmina Goleszów, w ramach wyznaczonego regionu 3 (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego) podejmować będzie współpracę z innymi gminami z wyżej wymienionego regionu w celu realizacji celów przedstawionych w niniejszym dokumencie.

6. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w zakresie gospodarowania odpadami jest przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ich odzysk lub unieszkodliwianie. Zgodnie z art. 5 i 6 ustawy o odpadach powstawanie odpadów powinno być eliminowane lub ograniczone przez wytwarzających odpady niezależnie od stopnia uciążliwości bądź zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska, a także niezależnie od ich ilości lub miejsca powstawania. Do podstawowych działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami należą: minimalizacja powstawania odpadów, zapewnienie odzysku i recyklingu odpadów oraz składowanie odpadów, których ze względów ekonomicznych lub technologicznych nie da się przetworzyć.

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi pierwszoplanowym działaniem zmierzającym do poprawy sytuacji jest minimalizacja powstawania odpadów. Działania mające na celu zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych przez mieszkańców odpadów prowadzi się m.in.: poprzez:

- podnoszenie świadomości społecznej, w wyniku prowadzenia akcji edukacyjno – informacyjnych,
- utrwalanie nabytych proekologicznych postaw.

Działania te mogą być prowadzone również poprzez właściwą organizację zbierania odpadów od mieszkańców.

6.1. DZIAŁANIA EDUKACYJNE NA TERENIE GMINY.

Jednym z podstawowych warunków realizowania polityki ochrony środowiska jest włączenie w nią całego społeczeństwa. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do spraw rozwoju gospodarczego, przewartościowania hierarchii potrzeb i zrozumienia, czym jest dla człowieka przyroda i środowisko, w którym przebywa. Stąd konieczność możliwie wszechstronnej edukacji ekologicznej zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych oraz różnych grup zawodowych.

Jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa są: Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, nadleśnictwa i szkoły. Działania w zakresie edukacji ekologicznej podejmowane przez Starostwo Powiatowe powinny mieć charakter zajęć stałych:

- prelekcje dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich w powiecie na tematy wybrane przez nauczycieli z zakresu ochrony powietrza, wody, gleb, gospodarki odpadami, itp.,
- dofinansowanie konkursów, akcji, imprez organizowanych przez szkoły w zakresie ochrony środowiska.

Działania podejmowane z ramienia Urzędu Gminy powinny być zróżnicowane i koncentrować się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach:

- zajęcia edukacyjne organizowane w salach dydaktycznych lub w plenerze przybliżające walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- warsztaty ekologiczne,
- programy przyrodnicze w mediach oraz artykuły w prasie.

Podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy jest nie tylko potrzebą, ale również warunkiem zapewniającym Polsce miejsce w zjednoczonej Europie. Konieczne jest rozwiązywanie problemów wywołanych urbanizacją, motoryzacją, nadmierną eksploatacją ekosystemów. Dbając o rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Goleszów cel do 2015 roku sformułowano następująco: Wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku prowadzącej do oszczędnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska przy jednoczesnej maksymalnej jego ochronie.

Cel ten wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej. Należy zadbać, aby został on osiągnięty zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych, pracujących, określonych grup zawodowych. Dlatego strategii realizacji ogólnego celu zogniskowano wokół dwóch zagadnień:

- edukacja ekologiczna w szkolnictwie,
- edukacja ekologiczna dorosłych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 roku, dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego określa podstawowe zadania szkoły w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej uwzględniając w nich działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej uczniów. Jedną ze ścieżek interdyscyplinarnych jest edukacja ekologiczna. Tematyka ekologiczna stanowi element wielu przedmiotów, a jej właściwa realizacja zależy przede wszystkim od zaangażowania nauczycieli, od ich znajomości najważniejszych problemów gminy i powiatu.

Jednym z głównych problemów w gminie, jak i całym powiecie jest niska emisja, gospodarka odpadami oraz gospodarka wodno-ściekowa. Stąd ważnym zadaniem jest wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną ze szczególnym uwzględnieniem stosowania ekologicznych źródeł energii, selektywnej zbiórki odpadów, właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Stosowanie przez nauczycieli metod aktywizujących i poszukujących: burza mózgów, karty pracy, projekty; zajęć terenowych opartych na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawianą problematyką wykształci w uczniu umiejętność obserwacji, logicznego myślenia, kojarzenia, wyciągania wniosków. Zadaniem nauczyciela w szeroko pojętej edukacji ekologicznej jest:

- kształtowanie u ucznia postawy odpowiedzialności za stan środowiska,
- zachęcanie ucznia do prowadzenia własnych obserwacji, badań i analizy środowiska,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadaną wiedzą,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w ich otoczeniu.

Nauczyciele podejmujący się realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną na terenie gminy i powiatu powinni nie tylko współpracować między sobą tworząc wspólne programy edukacji ekologicznej dla szkół gminy, ale również powinni kontynuować dotychczasową współpracę z instytucjami wspierającymi ich działalność:

- Urząd Gminy – pomoc finansowa, współorganizowanie konkursów, festynów,
- Zakłady Gospodarki Komunalnej – pomoc w organizowaniu wycieczek na składowiska odpadów, do oczyszczalni ścieków, kotłowni lokalnych,
- Pozarządowe Organizacje Ekologiczne – pomoc w organizowaniu warsztatów, happeningów, szkoleń,
- Europejskie fundusze akcesyjne – pomoc uczniom w zdobyciu wiedzy i umiejętności, a nauczycielom w przekazaniu ich w interesujący i skuteczny sposób.

W systemie zarządzania zasobami środowiska w gminie coraz większą rolę powinno się przypisywać instrumentom społecznym zmierzającym do kształtowania prośrodowiskowych postaw mieszkańców oraz ich aktywizacji w rozwiązywaniu ważnych problemów ekologicznych. Efektywność rozwiązywania ważnych społecznie problemów (uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarka odpadami) zależy od społecznej akceptacji i zrozumienia podejmowanych przez władze działań. Dlatego ważne jest rozbudzenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zainteresowanie osób dorosłych, grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki)

zdobywaniem dodatkowej wiedzy ekologicznej, zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Szczególnie ważną rolę w edukacji ekologicznej ma powiat. Organy samorządowe powinny współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej oraz z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społeczności lokalnych.

Powiat cieszyński to również obszar dający możliwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku (ekoturystyki, agroturystyki). Niewłaściwie organizowana masowa turystyka i rekreacja negatywnie oddziałuje na środowisko, zatem konieczne jest objęcie edukacją ekologiczną zarówno organizatorów turystyki i wypoczynku, osób korzystających

z oferowanych usług, jak i ludność mieszkającą na terenach cennych przyrodniczo. Równie istotna jest kwestia edukacji w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo poprzez podejmowane decyzje, osób ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska.

6.2. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OGRANICZENIA ILOŚCI ODPADÓW ICH NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.

W zakresie ograniczania ilości odpadów komunalnych oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko działania polegają w szczególności na wydzielaniu ze strumienia odpadów komunalnych odpadów, które mogą być powtórnie użyte oraz które stwarzają zagrożenie dla ludzi i środowiska. Są to następujące strumienie odpadów komunalnych:

- opakowaniowych, w tym: papier i tektura, szkło w podziale na białe i kolorowe, tworzywa sztuczne i metale,
- niebezpiecznych,
- wielkogabarytowych,
- ulegających biodegradacji, w tym szczególnie odpadów zielonych.

W gospodarce odpadami opakowaniowymi kierunki działań wytycza obowiązujące prawodawstwo w tym zakresie tj. ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U. z 2007 roku, Nr 90, poz. 607, ze zmianami) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz.U. z 2007 roku, Nr 109, poz. 752). Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem,

zakładane dla przedsiębiorców poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych w latach 2009-2014 przedstawiono w poniższej tabeli.

zakładane poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych na lata 2009-2014.						
rodzaj opakowania lub produktu z którego powstał/Lata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
papier i tektura	50	52	54	56	58	60
tworzywa sztuczne	17	18	19	20	21,1	22,5
Szkło	41	43	46	49	55	60
Aluminium	43	45	47	48	49	50
Blacha stalowa	29	33	37	42	46	50
materiały naturalne	15	15	15	15	15	15

Tab. 21. Zakładane poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych na lata 2009-2014.

W latach 2009-2014, zgodnie z zapisami KPGO przewiduje się dalszy wzrost poziomów odzysku i recyklingu, tj. odzysk na poziomie: 60%, a recykling – 55-80%. Również prognozowany jest wzrost poziomów recyklingu dla poszczególnych rodzajów opakowań.

Zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego odpady zbierane selektywnie będą przekazywane do recyklingu – w tym odpady opakowaniowe na poziomie:

- 10% w roku 2010,
- 15% w roku 2015,
- 20% w roku 2018.

6.3. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REDUKCJI ILOŚCI OPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA.

Dyrektywa Rady 1999/31/EC w art. 5 określa wymagania w zakresie deponowania na składowiskach odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Biorąc pod uwagę powyższe wymagania (określone również w ustawie o odpadach oraz aktach planistycznych wyższego rzędu), należy przyjąć, że ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinny wynosić:

- w 2010 roku – 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,

- w 2013 roku – 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
- w 2020 roku – 35% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku.

Oprócz gospodarstw domowych, odpady biodegradowalne powstają w związku z utrzymaniem terenów zielonych (parków, poboczy dróg, trawników). W związku

z wprowadzaniem selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych (wyodrębnionego ze strumienia odpadów komunalnych), ich ilość powinna się zwiększać, a odpady zebrane w całości powinny zostać przekazane do odzysku (kompostowania),

z wyeliminowaniem możliwości ich składowania.

6.4. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA.

Zbieranie odpadów prowadzone będzie o funkcjonujący już i zaproponowany po pewnych niewielkich modyfikacjach system zbierania, opracowany w niniejszym dokumencie.

Zbieranie odpadów niesegregowanych powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy. Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz.U. z 2005 roku, Nr 236, poz. 2008 ze zmianami), utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Rada Gminy uchwaliła Regulamin czystości i porządku na terenie Gminy, w którym określa jego szczegółowe zasady. Obejmują one między innymi prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych, odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów z remontów.

Odpady zbierane są w różnego rodzaju pojemnikach i kontenerach przenośnych, przetaczanych lub przesypowych lub w workach foliowych. Zgodnie z Regulaminem właściciele nieruchomości są zobowiązani do prowadzenia selektywnej zbiórki następujących rodzajów odpadów komunalnych:

- papier,
- szkło,

- tworzywa sztuczne,
- metal,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady z remontów,
- odpady niebezpieczne.

Odpady komunalne wielkogabarytowe powinny być gromadzone w specjalnie do tego celu dostosowanych kontenerach lub na wydzielonym miejscu na terenie nieruchomości, w sposób nie utrudniający korzystania z nieruchomości. Odpady powstałe w wyniku remontu lokali, np. gruz, należy gromadzić w specjalnych kontenerach uniemożliwiających pylenie.

Zgodnie z założeniami KPGO wymagane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania następujących frakcji odpadów komunalnych:

- odpady zielone z ogrodów i parków,
- papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzywa sztuczne i metale,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe.

Transport odpadów powinien się odbywać zgodnie z zasadą bliskości poprzez przedsiębiorstwa transportowe, które posiadają aktualne decyzje na zbieranie i transport odpadów. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów powinno się odbywać również zgodnie z zasadą bliskości, w instalacjach posiadających decyzje na odzysk /unieszkodliwianie poszczególnych rodzajów odpadów.

Najważniejszym działaniem, z technicznego punktu widzenia, powinno być wdrożenie na terenie Gminy Goleszów skutecznego systemu informacyjnego, dzięki któremu Urząd Gminy będzie w stanie określić na bieżąco ilości poszczególnych wytwarzanych odpadów. Podczas przygotowywania niniejszego dokumentu spotkano się z błędnymi informacjami będącymi w posiadaniu Urzędu Gminy. Inne dane były w jego posiadaniu, a innymi danymi posługiwały się przedsiębiorstwa wywozowe, wytwórcy

odpadów. Biorąc powyższe pod uwagę, aby móc w pełni nadzorować obecny i przyszły system gospodarki odpadami w Gminie Goleszów należy przede wszystkim wiedzieć, ile i jakiego typu odpady są wytwarzane, zbierane, poddawane dalszemu zagospodarowywaniu. Istotnym zagadnieniem związanym z ewidencjonowaniem odpadów jest właściwa egzekucja podmiotów, które tej ewidencji nie prowadzą właściwie lub w ogóle. Organy Gminy również powinny rozszerzyć kwestię związaną ze sprawdzaniem umów na odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości.

7. HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA ZADAŃ.

Inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami mogą być finansowane za pomocą środków pochodzących ze źródeł publicznych oraz ze źródeł prywatnych, które stanowią środki własne inwestorów, powiększone o komercyjne kredyty bankowe. Do źródeł publicznych należą: budżet państwa, budżet miasta, fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych nie podlegające zwrotowi oraz pochodzące z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto, inwestycje w tej dziedzinie mogą wspierane być przez niezależne instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, fundacje czy towarzystwa leasingowe. Możliwe jest również łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prawne.

Przedstawione zadania strategiczne w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami mogą być finansowane z następujących źródeł:

- środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, dotacje i pożyczki,
- środki Wojewódzkiego, Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dotacje i pożyczki,
- środki Banku Ochrony Środowiska w formie kredytów preferencyjnych, a także z Funduszy Spójności Unii Europejskiej:
- Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (www.funduszestrukturalne.gov.pl).

Ponadto zadania w ramach gospodarki odpadami z zakresu selektywnego zbierania odpadów, ich odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania, kompleksowego oczyszczania terenów z odpadów zawierających azbest oraz rekultywacji obszarów zdegradowanych i składowisk odpadów na cele przyrodnicze mogą być wspierane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 został zatwierdzony Uchwałą Nr 1708/91/III/2007 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 18.09.2007 w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Zadania z gospodarki odpadami kwalifikowane są w Priorytecie 5. „Środowisko”. Celem głównym priorytetu jest ochrona oraz poprawa jakości środowiska. Realizacja celu głównego będzie następować poprzez cele szczegółowe priorytetu:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku,
- poprawa jakości powietrza,

- doskonalenie systemu zarządzania środowiskiem,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kształtowanie postaw ekologicznych.

Wszystkie działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami będą ponadto realizować założenia wynikające z WPGO. O środki finansowe na realizację projektów mogą ubiegać się m.in. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną, przedsiębiorcy.

Gmina Goleszów w swoich dokumentach strategicznych nie zawarła jakiejkolwiek informacji o planowanych działaniach mających na celu poprawę gospodarki odpadami. Wyłącznie w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Goleszów 2007-2013 znalazł się zapis mówiący o wprowadzeniu działań mających na celu poprawę dotychczasowego systemu zbierania odpadów poprzez:

- sprawniejsze wprowadzenie segregacji odpadów komunalnych,
- realizację programu usuwania azbestu,
- stworzenie stałego kalendarza imprez o charakterze ekologicznym,

jednakże działania te nie zostały zawarte w harmonogramie czasowym i finansowym. Biorąc powyższe pod uwagę oraz opisane powyżej cele krótko i długoterminowe można w skrócie przedstawić poniższą tabelę – przedstawiającą minimalne działania służące rozwojowi zbiórki odpadów w Gminie Goleszów.

zadania służące rozwojowi zbiórki odpadów w Gminie Goleszów w latach 2009-2015.					
lp.	planowane zadanie	jednostka odpowiedzialna za realizację	źródła finansowania	planowany koszt realizacji [zł]	okres realizacji [lata]
1.	usuwanie wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy	osoby fizyczne (inwestorzy, którzy są w posiadaniu wyrobów zawierających azbest) oraz Urząd Gminy (jako dofinansowanie)	235 tys.	2009-2015
2.	doskonalenie i rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów	Urząd Gminy	podmioty zajmujące się odbiorem i transportem odpadów	160 tys.	2009-2015
3.	doskonalenie systemu odbioru odpadów biodegradowalnych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych	Urząd Gminy	osoby fizyczne, podmioty zajmujące się gospodarowaniem odpadami	130 tys.	2009-2015
4.	rozwój edukacji ekologicznej	Urząd Gminy	Urząd Gminy	40 tys.	2009-2015

Tab. 22. Zadania służące rozwojowi zbiórki odpadów w Gminie Goleszów w latach 2009-2015.

8. SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW.

Wójt Gminy Goleszów odpowiada za wdrożenie systemu opracowanego w planie gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów. Ocenę prawdziwości i efektywności działań zapisanych w „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów”, zapewni przedstawiony poniżej system monitoringu.

System monitoringu i oceny zadań oraz celów zawartych w planie gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów obejmuje:

- realizację obligatoryjnych terminów zawartych w aktach prawnych,
- system sprawozdawczości organów urzędowych i podmiotów gospodarczych,
- wskaźniki realizacyjne zamierzonych działań.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity Dz.U. z 2007 roku, Nr 39, poz. 251, ze zmianami), przepisy wykonawcze, krajowy plan gospodarki odpadami 2010 oraz wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego określają zakres i sposób organizacji systemu monitoringu odpadów. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach stanowi, że:

- co 2 lata organy wykonawcze opracowujące projekty planów składają sprawozdanie z realizacji planu organom uchwalającym plany,
- plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli podlegają aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata.

Ocenę realizacji celów wskazanych w gospodarce odpadami na terenie Gminy Goleszów prowadzić się będzie w oparciu o:

- porównanie wskaźników przedstawionych w tabeli 6, odpowiadających założonym w planie celom,
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych wskaźników przedstawionych w tabeli 6 w poszczególnych latach,
- ocenę stopnia realizacji zadań zapisanych w planie.

Podstawowymi źródłami informacji niezbędnymi do dokonania przedmiotowej oceny, będą:

- wojewódzka baza danych, dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami, prowadzona przez marszałka województwa, tworzona w oparciu o zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach oraz rozporządzeń do ustawy,
- źródła administracyjne lub inne np., wynikające ze zobowiązań sprawozdawczych (m.in. decyzje w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi

odpadami, rejestr posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów), tworzonych w oparciu o zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach, art. 36 i 37, art. 17–33), oraz zapisy rozporządzeń do ustawy,

- informacje zbierane przez inspekcję ochrony środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2002 roku, Nr 112, poz. 982, ze zmianami),
- badania statystyczne (w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego) oraz procedury ocen statystycznych na podstawie próbek lub estymatorów związanych z odpadami,
- przyjęte wskaźniki dotyczące ilości i jakości odpadów.

Podstawą monitoringu realizacji planu jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan gospodarki odpadami, stan środowiska i presję na środowisko. W celu nadzoru nad realizacją przyjętego planu przedstawiono, wskaźniki, które będą służyć do oceny stopnia realizacji założonych zadań przedstawiono w tabeli 13.

lp.	wskaźnik	źródło danych	jednostka	rok 2008	zakładana wartość w 2011 roku
1	odsetek masy zbieranych odpadów komunalnych do masy wytworzonych odpadów	Gmina, GUS	%	76,9	100
2	odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie	Gmina, GUS	%	11,0	10
3	odsetek mieszkańców objętych umowami na odbiór odpadów komunalnych	Gmina	%	83,6	100
4	odsetek mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów	Gmina	%	83,6	70

5	liczba legalnych składowisk odpadów komunalnych nie spełniających wymogów technicznych	UMWŚ, WIOŚ	szt.	0	0
6	odsetek składowanych bez przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych	GUS	%	100	85
7	liczba czynnych składowisk odpadów	UMWŚ, WIOŚ	szt.	0	0
8	ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji	Gmina	% w stosunku do wytworzonych w 1995 roku	0	30
9	wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych	Gmina, GUS	% w stosunku do całkowitej ich ilości w odpadach komunalnych	15,3	60
10	poziom selektywnego zbierania surowców wtórnych	Gmina, GUS	% w stosunku do ilości wytworzonych odpadów komunalnych	6,9	11
11	poziom selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych	Gmina, GUS	% w stosunku do ilości wytworzonych odpadów wielkogabarytowych	16,3	45
12	łączna przepustowość istniejących kompostowni odpadów zielonych	UMWŚ, WIOŚ	Mg/rok	0	0
13	masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych	GUS	Mg suchej masy	2	2
14	odsetek komunalnych osadów ściekowych zagospodarowanych	GUS	%	100	95

Tab. 23. Proponowane wskaźniki monitorowania osiągnięcia przyjętych w PGO celów i zadań.

W początkowej fazie źródłem danych będą bazy danych istniejące w ramach systemu administracyjnego i badań statystycznych, a po utworzeniu kompleksowej

bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce, ona stanie się głównym źródłem informacji. W świetle ustawy o odpadach sprawozdanie z realizacji PGO należy sporządzać co 2 lata. Organ wykonawczy gminy przedkłada go radzie gminy. Jednocześnie PGO podlega aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

W sprawozdaniach z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami będą zamieszczone również wykazy wszystkich instalacji do zagospodarowania odpadów położonych na obszarze gminy według stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego.

9. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO.

Podstawą opracowania niniejszej aktualizacji jest wskazanie działań, które mają przyczynić się do poprawy stanu gospodarki odpadami na terenie gminy, a przede wszystkim rozwiązać problem gospodarowania odpadami na wiele lat. Wykonanie określonych zadań w zaktualizowanym planie wpłynie pozytywnie na środowisko poprzez eliminację zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami:

- wyeliminowane zostanie zaśmiecanie okolicy, poprzez podrzucanie śmieci z gospodarstw nie objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych,
- zmniejszy się proces degradacji powierzchni ziemi, co będzie wynikiem składowania zdecydowanie mniejszej ilości odpadów,
- uporządkowana gospodarka odpadami ograniczy zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych poprzez zmniejszenie ilości odpadów porzucanych w środowisku,
- wystąpi zjawisko ochrony zasobów leśnych, w wyniku zmniejszenia zapotrzebowania na drewno, co będzie efektem wzrostu ilości odzyskiwanych odpadów.

Obok zdecydowanie proekologicznych skutków realizacji planu mogą wystąpić również oddziaływania negatywne, do których mogą (ale nie muszą) należeć:

- nieterminowa realizacji założonych celów (zagrożenie dla środowiska wystąpi wtedy, gdy nadal przeważająca część odpadów będzie trafiała na składowisko odpadów lub w inne miejsca).

Nieprawidłowości i zaniedbania w gospodarce odpadami mogą wywierać negatywny wpływ na poszczególne elementy środowiska:

powietrze: emisja zanieczyszczeń do powietrza, która jest wynikiem spalania odpadów w lokalnych (prydomowych) kotłowniach,

wody powierzchniowe i podziemne: porzucanie odpadów komunalnych, w tym niebezpiecznych, w miejscach do tego nie przeznaczonych może powodować zniszczenia w świecie roślin i zwierząt, i może być również niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi,

powierzchnia ziemi: zanieczyszczenie gleby substancjami niebezpiecznymi oraz zeszpecenie krajobrazu przez niekontrolowane wyrzucanie odpadów i niewłaściwą eksploatację składowisk.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNY.

Celem opracowania gminnego planu gospodarki odpadami jest osiągnięcie założeń zawartych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacja zasad gospodarowania odpadami określonych w obowiązujących aktach prawnych, a także stworzenie zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z art. 14 ustawy o odpadach obowiązek przygotowania projektu odpowiednio wojewódzkiego, powiatowego i gminnego planu gospodarki odpadami spoczywa na właściwych organach wykonawczych województw, powiatów i gmin. W ramach działań zmierzających do racjonalnego gospodarowania odpadami rozwijana będzie selektywna zbiórka odpadów (w tym odpadów opakowaniowych), zaś zebrane (i wytworzone) odpady będą przekazywane do odzysku.

Realizacja zadań określonych w niniejszym opracowaniu będzie wymagać przeznaczenia środków pochodzących z różnych źródeł – środków własnych gminy, środków odbiorców odpadów i innych przedsiębiorstw, oraz środków funduszy ochrony środowiska i innych środków pomocowych.

Realizację zadań własnych gminy można przewidzieć ze stosunkowo dużą dozą pewności. Jednak pełna ich realizacja zależeć będzie od dynamiki działań władz samorządowych. Realizacja zadań koordynowanych będzie w znacznej mierze uzależniona od stanu finansów państwa i kondycji przedsiębiorstw, które będą musiały dostosować sposób i zakres korzystania ze środowiska do aktualnych standardów. W kontekście zasad dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska zarówno przez instytucje krajowe, jak i dysponujące środkami Unii Europejskiej, najistotniejsza będzie możliwość zgromadzenia tzw. wkładu własnego w wysokości minimum 15 – 25% wartości zadania inwestycyjnego.

W ramach systemu przyjęto, że odpady niebezpieczne powstające w małych przedsiębiorstwach będą odbierane przez specjalistyczne firmy. Jeżeli jednak w wyniku analizy gospodarki odpadami Gmina Goleszów zdecydowała by się na budowę GPZON możliwe jest odpłatne zbieranie odpadów w Gminnym Punkcie Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych pochodzących z małych zakładów. Takie podejście zapewniłoby gminie większą kontrolę nad odpadami niebezpiecznymi powstającymi w dużym rozproszeniu natomiast małe firmy miałyby ułatwiony odbiór niewielkich ilości odpadów.

W niniejszej aktualizacji planu przedstawiono zamierzenia i działania Gminy Goleszów do utworzenie właściwego, a przede wszystkim skutecznego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, z uwzględnieniem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych powstających na obszarze Gminy Goleszów. Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy Goleszów, w okresie krótkofalowym, jest:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy (100%) systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez sprawdzanie podpisanych umów z firmą odbierającą odpady,
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów –wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów w workach we wszystkich gospodarstwach domowych jednorodzinnych oraz systemu kontenerowego przy każdym „śmietniku” w budynkach wielorodzinnych,
- uszczegółowienie zakresu ewidencji wytwarzanych i zbieranych odpadów komunalnych (odpady zbierane selektywnie i zmieszane, odpady zbierane z gospodarstw domowych oraz z pozostałych jednostek, ilość i rodzaj, w tym sposób zbierania i ewidencjonowania odpadów szczególnych wyodrębnionych z odpadów komunalnych: różne odpady niebezpieczne, odpady wielkogabarytowe, odpady remontowo-budowlane, odpady biodegradowalne, odpady opakowaniowe),
- uzyskanie do 50% poziomu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 5,7 Mg w roku 2010,
- uzyskanie do 40% poziomu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 51,4 Mg w roku 2010,
- uzyskanie do 50% poziomu selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
- uzyskanie do 10% poziomu selektywnej zbiórki odpadów przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych tj. 220,3 Mg w roku 2010,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytworzonych,
- uszczegółowienie i wyznaczenie miejsc zagospodarowania odpadów wytworzonych w gminie –składowiska, kompostownia, inne.

Cele długoterminowe do osiągnięcia w latach 2011-2018:

- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 60% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych do poziomu 80% w 2015 roku oraz 90% w 2018 roku tj. 9,6 Mg w roku 2015 i 11,5 Mg w roku 2018,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych do poziomu 70% w 2015 roku oraz 90% w 2018 roku tj. 91,3 Mg w roku 2015 i 125,2 Mg w roku 2018,
- wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów budowlano-remontowych do poziomu 80%,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu w tym odpadów opakowaniowych do poziomu 15% w 2015 roku oraz 20% w 2018 roku tj. 353,7 Mg w roku 2015 i 491,5 Mg w roku 2018.

W zakresie odpadów biodegradowalnych_konieczne jest rozpoczęcie działań zmierzających w tym kierunku:

- w pierwszej kolejności należy rozważyć wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych w systemie workowym w zabudowie jednorodzinnej,
- prowadzenie akcji promujących i zachęcających do selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych.

W perspektywie kilkuletniej celem strategicznym gminy jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów. Zakłada się osiągnięcie następujących poziomów ograniczenia przekazywania odpadów biodegradowalnych na składowiska odpadów:

- w 2010 do 75%,
- w 2013 do 50%,

masy tych odpadów wytworzonych w roku 1995.

Zgodnie ze danymi zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2010 wskaźnik wytworzenia odpadów biodegradowalnych w 1995 roku wynosi około 47 kg na 1 mieszkańca. W roku 1995 na obszarze Gminy Goleszów zamieszkiwało 11659 osób (dane GUS) wobec powyższego, wskaźnikowo, w Gminie Goleszów w 1995 roku wytworzono: 548,0 Mg odpadów ulegających biodegradacji. Biorąc powyższe poziomy ograniczenia przekazywania odpadów biodegradowalnych na składowiska odpadów pod uwagę wynika, że:

- w 2010 roku ilość odpadów ulegających biodegradacji, która trafi na składowiska odpadów nie może przekroczyć: 411,0 Mg,

- w 2013 roku ilość odpadów ulegających biodegradacji, która trafi na składowiska odpadów nie może przekroczyć: 274,0 Mg.

Analizując wyżej wyszczególnione ilości odpadów biodegradowalnych, które będą mogły trafić na składowiska odpadów oraz prognozowane ilości odpadów biodegradowalnych wytwarzanych należy stwierdzić, że Gmina Goleszów będzie musiała zagospodarować w inny sposób niż poprzez składowanie w 2010 roku: 444,7 Mg, zaś w 2013 roku: 620.4 Mg odpadów biodegradowalnych.

Gmina Goleszów, w ramach wyznaczonego regionu 3 (zgodnie z Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego) podejmować będzie współpracę z innymi gminami z wyżej wymienionego regionu w celu realizacji celów przedstawionych w niniejszym dokumencie.

BIBLIOGRAFIA.

- krajowy plan gospodarki odpadami 2010 (KPGO),
- plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego (wraz z jego aktualizacją),
- plan gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego (wraz z jego aktualizacją),
- plan gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów,
- politykę ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami dla powiatu cieszyńskiego,
- raport z realizacji planu gospodarki odpadami dla Gminy Goleszów,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- dane z Wojewódzkiej Bazy Danych o Odpadach,
- program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
- plan rozwoju lokalnego dla Gminy Goleszów na lata 2007-2013.

ZAŁĄCZNIKI.

Załącznik nr 1

Wykaz firm prowadzących działalność w zakresie odbierania nieczystości stałych od właścicieli nieruchomości:

nieczystości stałe:

- ZOM Tros-Eko Sp. z o.o.
ul. Bażantów 17, 43-450 Ustroń
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
ul. Konopnickiej 40, 43-450 Ustroń
- FANEX Spółka cywilna ze Skoczowa
Międzywieć 133, 43-430 Skoczów
- Kontrans II Spółka Cywilna ze Skoczowa
ul. Krosowa 16, 43-430 Skoczów
- EKOM PUH
ul. Tulipanów 3, 43-246 Strumień
- PUK Sp. z o.o. z Rudy Śląskiej
ul. Kokotek 33, 41-700 Ruda Śląska
- ZGK Spółka z o.o. w Cieszynie
ul. Słowicza 59, 43-400 Cieszyn

Załącznik nr 2

Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie: zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów:

- CHEMPEST OGRODZONA Edward Spratek
Godziszów 104, 43-440 Goleszów (zbieranie)
- P.P.H.U. MIZIEX Mizia Andrzej
ul. Zakładowa 11, 43-440 Goleszów (zbieranie i transport)
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Goleszowie
ul. Spółdzielcza 16, 43-440 Goleszów (transport)
- BUJOK Ł. SKUP METALI KOLOROWYCH I SUROWCÓW WTÓRNYCH
ul. Ustrońska 3, 43-440 Goleszów (zbieranie)
- Zakłady Elektromaszynowe Elektronarzędzia CELMA S.A.
ul. Przemysłowa 10, 43-440 Goleszów (odzysk)